



## รายงานการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพหลักสูตรสาขาพัฒนาสังคม  
โดยวิเคราะห์จากตัวแบบสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน

Factors affecting to the quality of social development Program  
From Cooperative and Work-Integrated Education : CWIE

กิตติวดี สีดดา  
สาขาวิชาพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์  
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ปีงบประมาณ 2565

## รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพหลักสูตรสาขาพัฒนาสังคม  
โดยวิเคราะห์จากตัวแบบสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน

Factors affecting to the quality of social development Program  
From Cooperative and Work-Integrated Education : CWIE

กิตติยวดี สีดดา

สาขาวิชาพัฒนาสังคม

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ทุนอุดหนุนโดย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

## กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพหลักสูตรสาขาพัฒนาสังคมโดยวิเคราะห์จากตัวแบบสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณผู้นำชุมชนที่อนุญาตให้นักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม ลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลบริบทชุมชนและการค้นหาวัฒนธรรมสังคม โดยเอื้อเฟื้อสถานที่พักอาศัย ตลอดจนการสละเวลาให้สัมภาษณ์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัย

ขอขอบคุณนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคมหมู่เรียน 6411022011 รายวิชากระบวนการและเทคนิคการพัฒนาสังคม ที่มีความตั้งใจ อดทน ต่อการลงพื้นที่ นำความรู้ด้านการพัฒนาสังคมมาประยุกต์ใช้ นำมาซึ่งข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยครั้งนี้ให้มีความสมบูรณ์

กิตติวดี สีดา

ผู้วิจัย

20 กุมภาพันธ์ 2566

ชื่องานวิจัย	ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพหลักสูตรสาขาพัฒนาสังคมโดยวิเคราะห์จากตัวแบบสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน
ผู้วิจัย	กิตติวดี สีตา
สาขาวิชา	พัฒนาสังคม
ปีเสร็จวิจัย	2566

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) ซึ่งในระยะแรกดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีเชิงปริมาณ (Quantitative Approach) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพหลักสูตรสาขาพัฒนาสังคม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์คุณภาพหลักสูตรและสถิติเชิงอนุมาน ส่วนในระยะที่สอง ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) ศึกษาบริบททางสังคมใน 2 พื้นที่ เพื่อสะท้อนภาพปัญหาความต้องการของชุมชนและนำมาสู่การวิเคราะห์ เสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามแนวทางของ CWIE ซึ่งในระยะนี้นักศึกษาจะเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาบริบทชุมชนร่วมจัดกระบวนการกับชุมชนโดยใช้เครื่องมือและเทคนิคต่างๆ จากรายวิชากระบวนการและเทคนิคการพัฒนาสังคม และในขณะเดียวกันผู้วิจัยก็จะสัมภาษณ์นักศึกษาในฐานะของกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยด้วย

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคมในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 44.4 และเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพหลักสูตร พบว่า มีปัจจัยด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับความพึงพอใจรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยด้านการให้คำปรึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งจากผลการวิเคราะห์นี้ สะท้อนให้เห็นว่า ยังมีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้มาก ความพึงพอใจและคุณภาพของหลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคมก็จะเพิ่มมากขึ้น

แนวทางการทำ CWIE สาขาวิชาพัฒนาสังคม 1) ชุมชนมีความยินดีที่จะให้พื้นที่กับนักศึกษาให้ชุมชนเป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้ และหาแนวทางการสร้างนวัตกรรมชุมชนร่วมกัน 2) การจำลองการเรียนการสอนให้เป็นแบบ CWIE นั้น นักศึกษามีโอกาสแสดงศักยภาพ ได้นำเครื่องมือจากงานพัฒนามาประยุกต์ใช้และแก้ไขปัญหาาร่วมกันกับชุมชน 3) แนวทางที่สาขาวิชาการพัฒนาสังคมจัดการเรียนการสอนให้ชุมชนเป็นฐาน เป็นห้องเรียนมีชีวิตเพื่อจำลองแนวทางการเรียนรู้แบบ CWIE นั้น เป็นแนวทางที่ดี แต่การสร้างนวัตกรรมชุมชนนั้น สามารถสร้างได้ทั้งผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมทางสังคม

<b>Research Title</b>	Factors affecting to the quality of social development Program From Cooperative and Work-Integrated Education : CWIE
<b>Researcher</b>	Mrs.Kitiyavadee Seeda
<b>Program</b>	Social Development
<b>Year</b>	2023

### ABSTRACT

This research a mixed research method was used in the first phase of research using Quantitative Approach to study factors affecting the quality of social development programs. The second phase used Qualitative Approach to study the social context in 2 areas in order to reflect on the problems and needs of the community and bring them to analysis. Proposes an integrated teaching and learning approach based on CWIE guidelines. In this phase, students will take part in the study of the community context. Co-organize the process with the community using various tools and techniques from the course. The researcher will also interview the students as the research target group.

The students were satisfied with the social development program at a high level accounted for 44.4 percent. The relationship of factors affecting the quality of the curriculum, it was found that there were factors supporting learning. With a positive relationship with total satisfaction statistically significant at the 0.01 level. Counseling Factors Correlated with Total Satisfaction statistically significant at the level of 0.01, which from the results of this analysis reflect that the more learning aids that are conducive to learning, the higher the satisfaction and quality of the social development program.

Guidelines for doing CWIE Social Development found that. 1) The community is willing to provide space for students. Let the community be a learning area and find ways to create community innovations together 2) CWIE teaching and learning, students

have the opportunity to show their potential. Applied tools from the development work and solved problems together with the community. 3) Guidelines that the Social Development Program teaches the community be the base being a living classroom to simulate the CWIE way of learning is a good idea. But creating community innovation able to create both products and social innovations.

**Keywords:** Social Development, Cooperative and Work-Integrated Education, Innovation.

## สารบัญ

### หน้า

#### กิตติกรรมประกาศ

#### บทคัดย่อ

ก

#### สารบัญ

ง

#### สารบัญตาราง

ฉ

#### สารบัญภาพ

ซ

#### บทที่ 1 บทนำ

1.1	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2	วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.3	ขอบเขตของการวิจัย	3
1.4	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	4

#### บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม

2.1	ความเป็นมาและพัฒนาการของ CWIE	5
2.2	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
2.5	กรอบแนวคิดในการวิจัย	17

#### บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1	ประชากรในการวิจัย	18
3.2	กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย	18
3.3	หน่วยในการวิเคราะห์	18
3.4	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	19
3.5	การเก็บรวบรวมข้อมูล	21
3.6	สถิติที่ใช้และการวิเคราะห์ข้อมูล	21
3.7	การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ	22
3.8	การนำเสนอผลการวิจัยเชิงปริมาณ	23
3.9	การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ	23

## สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
<b>บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล</b>	
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม	24
4.2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม	28
4.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพหลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคม	44
4.4 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยบริบทชุมชนและนวัตกรรมชุมชน	47
4.5 รูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการทำงานที่สอดคล้องกับหลักสูตร	52
<b>บทที่ 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ</b>	
5.1 สรุปผลการศึกษา	82
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	84
5.3 ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย	85
5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	85
<b>บรรณานุกรม</b>	<b>86</b>
<b>ภาคผนวก</b>	<b>87</b>
ภาคผนวก ก. แบบสอบถามการวิจัย	88
ภาคผนวก ข. ภาพประกอบการลงพื้นที่	93
ภาคผนวก ค. การนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์	97



## สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ร้อยละของนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม ชั้นปีที่ 1 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564) จำแนกตาม เพศ อายุ เกรดเฉลี่ย รายได้ ที่อยู่อาศัย อาชีพผู้ปกครอง สถานภาพสมรสผู้ปกครอง และอุปกรณ์สนับสนุนการเรียน	25
ตารางที่ 2 ร้อยละของนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคมชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ.2559) จำแนกตาม เพศ อายุ เกรดเฉลี่ย รายได้ ที่อยู่อาศัย อาชีพ สถานภาพ อุปกรณ์สนับสนุนการเรียน	26
ตารางที่ 3 ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านรายวิชาในหลักสูตรรายข้อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564)	28
ตารางที่ 4 ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านผู้สอนรายข้อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564)	29
ตารางที่ 5 ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน และกิจกรรมรายข้อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564)	30
ตารางที่ 6 ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรายข้อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564)	31
ตารางที่ 7 ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านคุณธรรม จริยธรรมรายข้อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564)	32
ตารางที่ 8 ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการรายข้อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564)	33
ตารางที่ 9 ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตรด้านทักษะทางปัญญารายข้อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564)	33
ตารางที่ 10 ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์รายข้อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564)	34
ตารางที่ 11 ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีรายข้อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564)	35

## สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 12 ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านรายวิชาในหลักสูตรรายข้อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559)	36
ตารางที่ 13 ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านผู้สอนรายข้อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559)	37
ตารางที่ 14 ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน และกิจกรรมรายข้อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559)	38
ตารางที่ 15 ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรายข้อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559)	39
ตารางที่ 16 ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านคุณธรรมจริยธรรมรายข้อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559)	39
ตารางที่ 17 ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการรายข้อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559)	40
ตารางที่ 18 ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านทักษะทางปัญญารายข้อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559)	41
ตารางที่ 19 ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์รายข้อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559)	42
ตารางที่ 20 ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีรายข้อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559)	43
ตารางที่ 21 ร้อยละระดับความพึงพอใจรวมของนักศึกษาสาขาพัฒนาสังคมต่อหลักสูตรพัฒนาสังคม หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 และ พ.ศ. 2564	44
ตารางที่ 22 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันของปัจจัยด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ การให้ คำปรึกษา กับความพึงพอใจรวมหลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคม	44

## สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 การจัดการ CWIE แบบพหุภาคี	14
ภาพที่ 2 สถิติเกี่ยวกับ CWIE นานาชาติ ปี พ.ศ. 2558-2562	15
ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย	17

## บทที่ 1

### บทนำ

#### 1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 มาตรา 35 บัญญัติว่า สถาบันอุดมศึกษาต้องสร้างความร่วมมือกับหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคอุตสาหกรรมเพื่อสนับสนุน การเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้โดยการปฏิบัติงานจริงและเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี ความรู้ ทักษะ สมรรถนะและคุณลักษณะอื่นให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ หลักสูตร CWIE (Cooperative and Work Integrated Education) จึงเป็นทางเลือกใหม่เพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว แม้ว่าสหกิจศึกษาจะมีมานานแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2499 ที่ University of Cincinnati สหรัฐอเมริกา และประเทศไทยนำสหกิจศึกษา หรือ Cooperative Education เข้ามาเป็นครั้งแรก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 ที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา เพื่อสร้างบัณฑิตให้พร้อมทำงานได้ทันทีเมื่อจบการศึกษา และนับตั้งแต่ พ.ศ. 2545 เป็นต้นมา รัฐบาลได้มีนโยบายสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยของประเทศไทยจัดสหกิจศึกษา และในปี พ.ศ. 2562 ประกาศปฏิญญา WACE : The Global Cooperative and Work Integrated Education Charter โดยสมาชิกทั่วโลก รวมทั้งสมาคมสหกิจศึกษาไทย (TACE) ได้ลงนามรับรองปฏิญญาดังกล่าวที่ครอบคลุมในทุกประเด็นในชื่อที่เรียกว่า CWIE (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2564)

การดำเนินงานสหกิจศึกษาในช่วงเริ่มต้นอยู่ในรูปของทวิภาคี คือ สถาบันอุดมศึกษา ร่วมมือกับสถานประกอบการ โดยภาครัฐมิได้เข้ามาเกี่ยวข้องโดยตรง หากแต่มีหน่วยงานภาคเอกชน อาทิ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและสภาหอการค้าไทยที่ได้สนับสนุนสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีตั้งแต่ระยะเริ่มต้น การดำเนินงานสหกิจศึกษาได้พัฒนาเข้าสู่ ลักษณะพหุภาคีเมื่อปี พ.ศ. 2545 กล่าวคือ มีหน่วยงานหลายภาคส่วนได้ร่วมกันรับผิดชอบดำเนินงาน สหกิจศึกษา ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษา สถานประกอบการ หน่วยงานของรัฐ คือ สำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ที่ทำหน้าที่ดูแลด้านนโยบายและให้การสนับสนุนด้านการเงิน องค์กรเอกชน เช่น สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าไทย สมาคมวิชาการในประเทศไทย ได้แก่ สมาคมสหกิจ

ศึกษาไทย (Thai Association for Cooperative Education: TACE) และ สมาคมวิชาการระดับนานาชาติ ไคแก สมาคมสหกิจศึกษาโลก (World Association for Cooperative and Work-Integrated Education: WACE) นับว่า การจัดการศึกษาสหกิจศึกษาของประเทศไทย ในปัจจุบันมีภาคีต่าง ๆ เข้ามามีบทบาทครบทุกภาคส่วนในลักษณะเครือข่ายพหุภาคี สำหรับสมาคมสหกิจศึกษาโลกนั้น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้สมัครเป็นสมาชิกตั้งแต่เริ่มจัดสหกิจศึกษาและศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอาน อธิการบดีผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีสุรนารีได้รับเชิญเป็นคณะกรรมการอำนวยการของสมาคม (Board of Governors) ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2538 (ค.ศ. 1995) ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ประกาศ CWIE Platform และเป้าหมายการขับเคลื่อน CWIE โดยการเพิ่มจำนวนนักศึกษา CWIE 2 เท่า ภายใน 5 ปี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2563-2567 จาก 102,510 คน เป็น 205,020 คน หลักสูตร CWIE (Cooperative and Work Integrated Education) ที่ดำเนินการสอนในลักษณะร่วมผลิตระหว่าง สถาบันอุดมศึกษาและสถานประกอบการ (ภาครัฐ เอกชน ชุมชน) จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับนักศึกษาด้านสังคมศาสตร์ การวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพหลักสูตรและการพัฒนาศักยภาพบัณฑิตพร้อมสู่โลกแห่งการทำงานจริง แต่จากการศึกษาวิจัยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมายังพบช่องว่างในการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาอยู่มาก โดยเฉพาะหลักสูตรด้านสังคมศาสตร์ที่ไม่เข้ากรอบของสหกิจศึกษาหลายประการ หรือแม้แต่สาขาวิชาต่างๆที่อยู่ในเกณฑ์นำนักศึกษาเข้าร่วมสหกิจศึกษาได้ก็ยังคงพบปัญหาอย่างต่อเนื่อง อัจฉราพร โชติพิฤกษ์ (2555) ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม พบว่า อุปสรรคที่สำคัญคือ การขาดความร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องและระบบขาดการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มคนดังกล่าว ดังจะเห็นจากการศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบสหกิจศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่พบว่า ร้อยละ 56.6 ไม่รู้จักสหกิจศึกษา และร้อยละ 50.6 ไม่แน่ใจระหว่างสหกิจศึกษากับการฝึกงานแบบปกติ (บุญลดา คุณาเวชกิจ, 2557) ซึ่งจากงานวิจัยดังกล่าว สะท้อนว่าการนำสหกิจศึกษาเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนการสอนทางสังคมศาสตร์ย่อมเป็นสิ่งที่ท้าทายว่าจะสามารถจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่

การวิจัยนี้จึงต้องการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพหลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคมเพื่อศึกษารูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการทำงานที่สอดคล้องกับหลักสูตรสาขาพัฒนาสังคม เพื่อองค์ความรู้จากการวิจัยทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพหลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคมนำไปสู่แนวทางการปรับปรุงหลักสูตรสาขาพัฒนาสังคม ปี พ.ศ. 2569 และตัวแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการทำงานนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดี

## 1.2 วัตถุประสงค์หลักของโครงการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีส่งผลต่อคุณภาพหลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคม
- 2) เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการทำงานที่สอดคล้องกับหลักสูตรสาขาพัฒนาสังคม

## 1.3 ขอบเขตของโครงการวิจัย

### 1.3.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วยนักศึกษา ชั้นปีที่ 1-4 สาขาวิชาพัฒนาสังคม จำนวน 50 คน

กลุ่มเป้าหมายการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการกระบวนการและเทคนิคการพัฒนาสังคม จำนวน 15 คน รวมถึงผู้นำชุมชน ผู้รู้ในชุมชน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยจำนวน 10 คน

### 1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกับคุณภาพหลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคมและศึกษารูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการทำงานที่สอดคล้องกับหลักสูตรสาขาพัฒนาสังคมเพื่อองค์ความรู้จากการวิจัยทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพหลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคม นำไปสู่แนวทางการปรับปรุงหลักสูตรสาขาพัฒนาสังคม ปี พ.ศ. 2569 และตัวแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการทำงานนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดี

### 13.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคมชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 50 คน  
พื้นที่คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

การวิจัยเชิงคุณภาพ ลงพื้นที่เก็บข้อมูลในหมู่บ้าน 2 แห่ง เขตพื้นที่เทศบาลตำบลนางั่ว อำเภอ  
เมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

### 1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้คาดหวังว่าจะทราบปัจจัยที่มีส่งผลต่อคุณภาพหลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคมและมีรูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการทำงานที่สอดคล้องกับหลักสูตรสาขาพัฒนาสังคมได้และผลการวิจัยนำไปสู่การขับเคลื่อนหลักสูตรและการเป็นต้นแบบแนวทางการปฏิบัติที่ดีในเชิงนโยบายระดับคณะหรือระดับองค์กรในท้องถิ่นได้

## บทที่ 2

### ทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยนี้นำแนวทางของ CWIE (Cooperative and Work Integrated Education) เป็นฐานในการวิจัย คือหลักสูตรการเรียนการสอนในลักษณะร่วมผลิตระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและสถานประกอบการ (ภาครัฐ เอกชน ชุมชน) เพื่อให้บัณฑิตพร้อมสู่โลกแห่งการทำงานจริงได้ทันที มีสมรรถนะตรงกับความต้องการของตลาดงาน สามารถพัฒนาอาชีพในปัจจุบันและเตรียมพร้อมรองรับตำแหน่งงานในอนาคต สหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Cooperative and Work Integrated Education: CWIE) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของ CWIE ดังนี้

#### 2.1 ความเป็นมาและพัฒนาการของ CWIE

**2.1.1 CWIE ในต่างประเทศ** การสร้างประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักศึกษาโดยอาศัยความร่วมมือระหว่าง สถาบันอุดมศึกษาและสถานประกอบการที่เรียกว่า “หลักสูตรแซนด์วิช” (Sandwich Course) ได้เริ่ม ขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2446 (ค.ศ. 1903) ในทวีปยุโรปที่ประเทศอังกฤษ ณ วิทยาลัยเทคนิคซันเดอร์แลนด์ (Sunderland Technical College) ในสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมาวิ โดยจัดหลักสูตรให้นักศึกษาสองกลุ่ม คือ กลุ่มนักศึกษาที่เรียนปกติในสถาบันอุดมศึกษาและไปปฏิบัติงานในสถานประกอบการ (College-Based Student หรือ University-Based Student) กับกลุ่มนักศึกษาที่เป็นพนักงานในสถานประกอบการและมาเรียนในสถาบันอุดมศึกษา (Industry Based Student

ประเทศเยอรมนีได้นำแนวคิดนี้ไปสร้างประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักศึกษา โดยดำเนินการในลักษณะสามโปรแกรมที่แตกต่างกัน คือ

**1) โปรแกรมฟาคโฮชชูลเลน (Fachhochschulen)** เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2513-2514 (ค.ศ. 1970-1971) เป็นการสร้างความใกล้ชิดระหว่าง ภาควิชาการกับสถาบันอุดมศึกษา โดยการเชื่อมโยง การศึกษาภาคทฤษฎีเข้ากับการปฏิบัติ ซึ่งมี รูปแบบที่แตกต่างกันไป ส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาศึกษาตาม หลักสูตร 4 ปี การศึกษาแบบทวิภาคและ ใช้เวลาปฏิบัติงานในภาควิชาการสองภาคการศึกษา



2) **โปรแกรมเบรฟอาคาเดมี (Berufsakademie)** เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2517 (ค.ศ. 1974) ที่สถาบันเบรฟอาคาเดมี เมืองบาเดน (Berufskademie, Baden) เป็นความร่วมมือในลักษณะทวิภาคีที่ผสมผสานภาคทฤษฎีกับการปฏิบัติงานจริง ซึ่งใช้ระยะเวลาศึกษาตามหลักสูตรสามปี

3) **โปรแกรมแกมมโฮคชูลิน (Gesamthochschulen)** เป็นการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ สองภาคการศึกษาจนสำเร็จ การศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาตรี ก่อนหน้านั้นประมาณปี พ.ศ. 2449 (ค.ศ. 1906) แนวคิด การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรแซนด์วิชได้แพร่ไปยังทวีปอเมริกาเหนือในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยการนำของเฮร์แมน ชไนเดอร์ (Herman Schneider) คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ซินซินนาติ (University of Cincinnati) แห่งรัฐโอไฮโอ (Ohio) ภายใต้ชื่อ “แผนงานซินซินนาติ” ที่เสนอ การแก้ปัญหาการสอนด้านความคิดรวบยอดและทักษะเกี่ยวกับวิชาชีพ ของนักศึกษาที่ไม่สามารถ ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพในชั้นเรียน มาเป็นการปฏิบัติงานเพื่อความเข้าใจและความชำนาญ ในการดำเนินการได้แบ่งนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ออกเป็นสองกลุ่ม ในแต่ละสัปดาห์ นักศึกษากลุ่มหนึ่งจะเรียนที่สถาบันอุดมศึกษา และอีกกลุ่มหนึ่งจะไปปฏิบัติงานด้านวิศวกรรมที่ โรงงานท้องถิ่นในลักษณะการจ้างงาน ผลพบว่า การสลับการเรียนกับการทำงานทำให้นักศึกษาเกิด แรงจูงใจในการเรียนในชั้นเรียน เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาและเกิดทักษะใหม่ๆ ทำให้มี ความมั่นใจในการเลือกอาชีพและมีศักยภาพในการทำงาน เรียกการศึกษารูปแบบนี้ว่า “Cooperative Education”

ต่อมาในปี พ.ศ. 2452 (ค.ศ. 1909) มหาวิทยาลัยนอร์ธอีสเทิร์น (Northeastern University) แห่งรัฐแมสซาชูเซตส์ (Massachusetts) ได้นำแนวคิดนี้มาใช้ใน หลักสูตรวิศวกรรมศาสตร์เช่นกัน และในปี พ.ศ. 2464 (ค.ศ.1921) มหาวิทยาลัยแอนท็อก (Antioch University) แห่งรัฐโอไฮโอ (Ohio) ได้นำวิธีการจัดหลักสูตรดังกล่าวไปใช้กับสาขาวิชาศิลปศาสตร์เพื่อ เตรียมความพร้อมของนักศึกษาเข้าสู่อาชีพ ในลักษณะการศึกษาและการทำงาน (Work-Study Program) ปี พ.ศ. 2505 (ค.ศ. 1962) ได้เกิดกองทุนสนับสนุนสหกิจศึกษาขึ้นในสหรัฐอเมริกา และปี พ.ศ. 2508 (ค.ศ. 1965) สหรัฐอเมริกามีกฎหมาย อุดมศึกษาให้ทุนแก่สถาบันที่พัฒนาโปรแกรมสหกิจ ศึกษา จึงทำให้การศึกษารูปแบบนี้ขยายตัวอย่างรวดเร็วและได้แผ่ขยายไปสู่ประเทศแคนาดา สถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกของประเทศแคนาดาที่จัดสหกิจ ศึกษาคือ มหาวิทยาลัยวอเตอร์ลู (University of Waterloo) โดยเริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2500

(ค.ศ. 1957) ในสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ รูปแบบหลักสูตรสหกิจศึกษาที่จัดไม่ตายตัว ส่วนใหญ่จะมีภาค การศึกษามากกว่า ภาคการทำงาน มีทั้งแบบสลับภาคการศึกษากับภาคการทำงาน (Alternating Pattern) และแบบ คู่ขนาน (Parallel Pattern) ที่เรียนและทำงานในเวลาเดียวกัน โดยหลักสูตรสหกิจ ศึกษาใช้ระยะเวลา ศึกษานานกว่าหลักสูตรปกติ จากทวีปอเมริกาเหนือสหกิจศึกษาได้แผ่ขยายไปสู่ ประเทศในแถบเอเชียแปซิฟิก โดยเริ่มจากประเทศออสเตรเลียที่ได้สร้างประสบการณ์วิชาชีพให้กับ นักศึกษา โดยอาศัยความร่วมมือ จากสถานประกอบการและเรียกหลักสูตรนี้ว่า “การศึกษาแบบ แซนด์วิช” (Sandwich Education) หลักสูตร “การศึกษาแบบแซนด์วิช” เริ่มขึ้นครั้งแรกในระหว่างปี พ.ศ. 2505-2506 (ค.ศ. 1962- 1963) ที่สถาบันเทคโนโลยีฟูทสเครย์ (Footscray Institute of Technology) และสถาบันเทคโนโลยี สวินเบิร์น (Swinburne Institute of Technology) หรือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสวินเบิร์น ในปัจจุบันหลักสูตรดังกล่าวดำเนินการสองรูปแบบเรียกว่า “แซนด์วิช แบบบาง” (Thin Sandwiches) และ “แซนด์วิชแบบหนา” (Thick Sandwiches) ซึ่งเป็นการศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษาสลับกับการ ทำงานในสถานประกอบการ “แซนด์วิชแบบบาง” มีภาคการศึกษา 7 ภาค และภาคการทำงาน 2 ภาค ในขณะที่ “แซนด์วิชแบบหนา” มีภาคการศึกษา 7 ภาค และภาคการทำงาน 6 ภาค หลักสูตร ทั้งสองรูปแบบจัดให้นักศึกษาที่เรียนในสถาบันอุดมศึกษาและไปปฏิบัติงานใน ภาคอุตสาหกรรม (College-Based Student หรือ University-Based Student) และนักศึกษาที่ เปนลูกจ้าง ในภาคอุตสาหกรรมและมาเรียนในสถาบันอุดมศึกษา (Industry-Based Student)

ต่อมาสหกิจศึกษาได้แผ่ขยายสู่ประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดย สถาบันอุดมศึกษาได้นำสหกิจศึกษาเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนเต็มรูปแบบ โดยเฉพาะ สถาบันอุดมศึกษาของประเทศที่อยู่ในเครือจักรภพอังกฤษที่จัดการศึกษาแบบประเทศตะวันตก เช่น มหาวิทยาลัยฮ่องกงโพลิเทคนิค (Hong Kong Polytechnic University) หรือ มหาวิทยาลัยนานยาง (Nanyang Technological University) ในประเทศสิงคโปร์ที่ได้จัดสหกิจศึกษาในลักษณะที่มีนักศึกษาต ่องฝึก ตัวอยู่ในสถานประกอบการ (Attachment Program) เป็นระยะเวลา 5 เดือนก่อนสำเร็จการศึกษา นอกจากนี้ สหกิจศึกษายังได้แผ่ขยายไปสู่ประเทศจีน และเขาสู่ประเทศไทยเป็นลำดับต่อมา

**2.1.2 CWIE ในประเทศไทย** คำว่า “สหกิจศึกษา” (Cooperative Education) เป็นศัพท์บัญญัติที่ ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอาน ซึ่งเป็นบุคคลแรกที่นำระบบสหกิจศึกษาเข้ามาในประเทศไทยที่มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีสุรนารีเมื่อปี พ.ศ. 2536 ได้บัญญัติขึ้นโดยถอดคำเป็นภาษาไทย Cooperative Education มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้จัดการศึกษาระบบไตรภาคเพื่อรองรับการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา สองครั้ง คือ ในชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีภาคสหกิจศึกษาสลับกับภาคเรียนปกติ โดยนักศึกษาได้เริ่มไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษารั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2538 มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์เป็นสถาบันอุดมศึกษา ยุคแรกเช่นกันที่จัดสหกิจศึกษาโดยเริ่มในปี พ.ศ. 2541 จากนั้นแนวคิดดังกล่าวได้ขยายไปสู่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนอย่าง กว้างขวาง เช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือได้จัดสหกิจศึกษาเป็นสามช่วงระยะเวลาคือ 4-2-4 เดือน รวม 10 เดือน โดยจัดในชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ทำให้อยู่ระยะเวลาเรียนในหลักสูตรสหกิจศึกษา มากกว่าหลักสูตรปกติหนึ่งปีการศึกษา อาจกล่าวได้ว่า มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เป็นสถาบันอุดมศึกษาแรกที่ริเริ่มสหกิจศึกษา ในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2545 รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยในขณะนั้น (นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ) ได้ประกาศนโยบายให้การสนับสนุนด้านการเงินแก่สถาบันอุดมศึกษาที่จัดสหกิจศึกษาโดยได้จัดสรร เงินอุดหนุนเป็นรายหัวให้แก่สถาบันอุดมศึกษา 17 แห่ง ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตร สหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีเป็นต้นแบบ จากนั้นสหกิจศึกษาได้ขยายสู่ระดับชาติ โดยรัฐบาลได้กำหนดให้ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาและได้สืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม หน่วยงาน กลางระดับชาติ ซึ่งเป็นภาคีสำคัญของภาครัฐ

เมื่อปี พ.ศ. 2499 สหกิจศึกษา Cooperative Education ได้รับการจัดขึ้นเป็นครั้งแรกที่ University of Cincinnati สหรัฐอเมริกา โดย Herman Schneider เพื่อ “Joining Theory and Practice Linking Education and Industry through Knowledge and Experience”

เมื่อปี พ.ศ. 2536 สหกิจศึกษา หรือ Cooperative Education ได้รับการจัดขึ้นเป็นครั้งแรกที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา เพื่อ “สร้างบัณฑิตให้พร้อมทำงานได้ ทันทีเมื่อจบการศึกษา (Ready Graduate) เกิด Employability และ Career Development ถือเป็น University-Workplace Engagement และนับตั้งแต่ พ.ศ. 2545 เป็นต้นมา รัฐบาลได้มีนโยบายสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยของ

ประเทศไทยจัดสหกิจศึกษา และในปี พ.ศ. 2562 ได้ประกาศปฏิญญา WACE: The Global Cooperative and Work Integrated Education Charter โดยสมาชิกทั่วโลก รวมทั้งสมาคมสหกิจศึกษาไทย (TACE) ได้ลงนามรับรองปฏิญญาดังกล่าวที่ครอบคลุมในทุกประเด็นในชื่อที่เรียกว่า CWIE

### 2.1.3 ความหมายและความสำคัญของ CWIE

แนวคิดหลักที่ทำให้เกิดรูปแบบของการดำเนินงานสหกิจศึกษาประกอบด้วย สองแนวคิด คือ 1) การตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมด้านการประกอบอาชีพ (Career Development) และการเข้าสู่ระบบการทำงานของบัณฑิต (Employability) ก่อนสำเร็จ การศึกษา และ 2) การพัฒนาคุณภาพบัณฑิตตามความต้องการของตลาดแรงงานและใช้ประโยชน์ ได้จริง พร้อมทำงานทันทีเมื่อสำเร็จการศึกษา (Ready Graduate) การจัดให้นักศึกษามีประสบการณ์โดยตรงโดยการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ เปน “เรียนรู้จากการทำ” (Learning by Doing) รูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวคิดนี้ จึงมีชื่อเรียก ที่หลากหลาย อาทิ การศึกษาแบบแซนด์วิช” (Sandwich Education) สหกิจศึกษา (Cooperative Education) การศึกษาจากประสบการณ์ (Experiential Education) โปรแกรมทำงานและศึกษา (Work-Study Program) การศึกษาที่ยึดการทำงานเป็นฐาน (Work-Based Education) และการฝึก ฝึกปฏิบัติวิชาชีพ (Internship) โดยชื่อที่ใช้แพร่หลายที่สุดทั่วโลก ในปัจจุบันคือ สหกิจศึกษา (Cooperative Education) และการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work-Integrated Education) เมื่อมีการนำรูปแบบสหกิจศึกษา มาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรระดับปริญญาตรี ที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ในปี พ.ศ. 2536 ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอาน อธิการบดีผู้ก่อตั้ง มหาวิทยาลัยแห่งนี้ จึงได้ถอดความจากชื่อ Cooperative Education เปนศัพท์บัญญัติ ภาษาไทยว่า “สหกิจศึกษา” และได้ให้ความหมายไว้ว่า “สหกิจศึกษา” (Cooperative Education) เปนระบบ การศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาสลับกับการไปหาประสบการณ์จากการปฏิบัติงานจริง ณ สถานประกอบการอย่างมีระบบ ด้วยความร่วมมือจากสถานประกอบการและ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เปนระบบการศึกษาที่ผสมผสานการเรียนกับการปฏิบัติงาน (Work-Integrated Education)

จากพัฒนาการของการจัดการศึกษารูปแบบนี้ต่อเนื่องมาากว่าหนึ่งศตวรรษ เปนที่ ประจักษ์ชัดว่า การจัดสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานยึดปรัชญาการศึกษา ประสบการณ์นิยม (Experientialism) ซึ่งเน้นการเรียนรู้จากการทำ (Learning by Doing) กล่าวคือ มีประสบการณ์ตรงจาก

การปฏิบัติงานจริงที่เรียกว่า Experiential Education เป็นกระบวนการที่ ผู้เรียนสร้างความรู้ ทักษะ สมรรถนะและค่านิยมจากการมีประสบการณ์ตรง (a Process through which a Learner Constructs Knowledge, Skill, and Value from Direct Experience) ถือเป็น การเรียนรู้ผ่านการสะท้อนคิดจากการทำงาน (Learning through Reflection on Working) การจะ เกิดความรู้จริงจากประสบการณ์ผู้เรียนจะต้องมีความสามารถ 3 ประการ ได้แก่ 1) กระตือรือร้นในการแสวงหาประสบการณ์ (Active Learner) 2) สามารถสะท้อนคิดสิ่งที่เรียนรู้จากประสบการณ์ (Reflection on Experience) 3) ใช้ทักษะการแก้ปัญหาและการใช้ความคิดใหม่ ๆ ที่ได้จากประสบการณ์ (Problem Solving–New Ideas Gained from Experience)

**2.1.4 นโยบาย และกฎหมายการจัด CWIE ระดับอุดมศึกษา** การนำการจัด CWIE มาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในประเทศไทยเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2536 เป็นต้นมา เป็นความริเริ่มของสถาบันอุดมศึกษา อาทิ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จัดโดยอาศัยเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับอุดมศึกษาที่มีผลบังคับใช้ในขณะนั้น เมื่อรัฐบาลได้ให้ความสำคัญสนับสนุนการจัดหลักสูตร CWIE ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมา ทบวงมหาวิทยาลัยและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดนโยบายและแผนการจัดสหกิจศึกษา เพื่อส่งเสริมและประสานการจัดสหกิจศึกษาทั้งภายในประเทศและนานาชาติร่วมกับสมาคมสหกิจศึกษาไทย กำหนดมาตรฐานและ การประกันคุณภาพสหกิจศึกษา รวมทั้งการพัฒนาศูนย์กลางที่รับผิดชอบการดำเนินงานสหกิจศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาและสถานประกอบการให้สามารถขับเคลื่อนการจัดสหกิจศึกษาอย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตามนโยบายและมาตรฐานที่ตั้งไว้ ในระยะนั้น ยังมิได้มีการกำหนด เรื่องการจัด CWIE ไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอุดมศึกษา จนกระทั่งเมื่อมีการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในปี พ.ศ. 2562 จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 เป็นกฎหมายฉบับแรกที่มี สารบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานหรือ CWIE ประกอบด้วย มาตรา 35 สถาบันอุดมศึกษาพึงสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคอุตสาหกรรม เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติงานจริง และเพื่อพัฒนาผู้เรียนใหม่มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะอื่น ให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดทำข้อตกลงร่วมมือกับหน่วยงาน ตามวรรคหนึ่ง ในการจัดหลักสูตรการศึกษา การเรียนการสอน การวัดและประเมินผลโดยให้ครูเรียน ไขเวลาส่วนหนึ่งในสถาบันอุดมศึกษาและอีกส่วนหนึ่งในสถานประกอบการของหน่วยงานดังกล่าว ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง สถาบันอุดมศึกษาอาจอนุญาตให้ บุคลากรและครูเรียนไปปฏิบัติงานในหน่วยงานดังกล่าวได้ตามระเบียบที่ สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด มาตรา 36 หน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานภาคเอกชนที่ให้ความร่วมมือใน การ ดำเนินการตามมาตรา 35 อาจได้รับสิทธิประโยชน์ดังต่อไปนี้ (1) การสนับสนุนด้านวิชาการและ ทรัพยากรตามสมควรแก่กรณี (2) ได้รับการเชิดชูเกียรติ (3) สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรตามประมวล รัษฎากร (4) สิทธิประโยชน์อื่นตามที่รัฐมนตรีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ การ อุดมศึกษา

ในยุคที่โลกต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การเมือง และโดยเฉพาะการที่เทคโนโลยีเข้ามาพลิกโฉมโลกอย่างรวดเร็ว (Technology Disruption) ส่งผลกระท บต่อรูปแบบการใช้ชีวิตและตลาดงานในอนาคตอย่าง ซึ่งต้องการคนทำงานที่มีทักษะ ชุดใหม่ สามารถ สร้างนวัตกรรมและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ จึงถือเป็นโจทย์ท้าทายใหญ่ ของการผลิตและพัฒนา กำลังคนของประเทศใหม่ทั้งสมรรถนะที่สามารถใช้ชีวิตอยู่ในโลกปัจจุบัน และอนาคต (Survival Competency) ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 การอุดมศึกษาซึ่งถือเป็นการศึกษาขั้นสูงสุดและมีบทบาท สำคัญในการผลิตและพัฒนา กำลังคนคุณภาพ จึงต้องปรับการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงดังกล่าว ให้ครูเรียน ได้เรียนรู้จากสภาพความเป็นจริงในมากที่สุด โดยบูรณาการการเรียนกับ การปฏิบัติงานเพื่อเชื่อมโยง โลกของการศึกษากับโลกของการทำงานเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ตลอดชีวิต (Life Long Learning) รัฐบาลจึงมีนโยบายหลัก ขอ 8.2.2 ให้มีการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการ กับการทำงานเพื่อ พัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนทั้งในสวนฐานความรู้และระบบความคิดในลักษณะสห วิทยาการ ตรงกับ ความต้องการของประเทศในอนาคต และเป็นผู้เรียนที่สามารถปฏิบัติได้จริง โดย สามารถกำกับ การเรียนรู้ของตนเอง มีความพร้อมทั้งทักษะความรู้ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิตก่อนเข้าสู่ ตลาดแรงงาน และนโยบายเร่งด่วน ขอ 7 การเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นให้มีการเชื่อมโยง ระบบการศึกษากับภาคปฏิบัติจริงในภาคธุรกิจ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 มาตรา 35 ที่กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาพึงสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน

และภาคอุตสาหกรรม เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติงานจริงและเพื่อพัฒนาผู้เรียนใหม่ความรู้ ทักษะ สมรรถนะและคุณลักษณะ อันตามความต้องการของประเทศ สอดคล้องกับแผนงานการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคน ของประเทศ พ.ศ. 2564 - 2570 ที่กำหนดแนวทางในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและสมรรถนะ ของกำลังคนในกลยุทธ์ 8 ระบุให้มีการจัดสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน ภายใต้แนวคิดการจัดการศึกษาในลักษณะการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ที่มีการเรียกชื่อและรูปแบบที่หลากหลาย กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จึงได้พัฒนาแพลตฟอร์ม Manpower Demand Driven Education Platform for Employability and Career Development Through Cooperative and Work-Integrated Education (CWIE): University-Workplace Engagement เพื่อเป็นแพลตฟอร์มกลางที่ใหม่ความเป็นเอกภาพ เชิงนโยบายและมีกระบวนการจัดการศึกษาที่เป็นระบบและมีมาตรฐานภายใต้ชื่อ “การจัดสหกิจ ศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Cooperative and Work-Integrated Education) หรือ CWIE” ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นสมรรถนะผู้เรียน (Competency-Based Curriculum) ให้พร้อมสู่โลกแห่งการทำงานจริง (Ready to Work) ตามความต้องการของตลาดงาน (DemandDriven) ผ่านการรวมผลิระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานผู้ใช้บัณฑิต ซึ่ง อว. เห็นชอบให้ ขับเคลื่อนแนวทางการส่งเสริมการจัด CWIE ภายใต้แพลตฟอร์มดังกล่าวให้กับสถาบันอุดมศึกษาไทย โดยได้มีการลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการระหว่างกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2563 เพื่อนำไปสู่การดำเนินงาน CWIE อย่างเป็นระบบ มีมาตรฐาน ต่อเนื่องและยั่งยืน กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้ประกาศ CWIE PLATFORM และนโยบายการขับเคลื่อน CWIE โดยการเพิ่มจำนวนนักศึกษา CWIE 2 เท่า ภายใน 5 ปี จาก 102,510 คน เป็น 205,020 คน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2563–2567 ในส่วนของสมาคมสหกิจศึกษาไทยได้เสนอเป้าหมายการขับเคลื่อน CWIE โดยสมาคม ถือเป็นพันธกิจสำคัญที่จะผลักดันกับทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน สร้างความพร้อมและ ความเข้มแข็งในการจัด CWIE ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ โดยรวมพัฒนามาตรฐานหลักสูตรและ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัด CWIE เป็น “CWIE 4.0” ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562

และ CWIE PLATFORM ทั้งนี้ในการจัด CWIE 4.0 จะทำได้ต้องดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้ 1) กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาเพื่อรองรับการจัด CWIE แนวใหม่ที่เกิดจากความร่วมมือในลักษณะพหุภาคีรวม 4 ฝ่าย ประกอบด้วย ฝ่ายผู้จัด ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษากับสถานประกอบการ และฝ่ายนโยบายและสนับสนุนการจัด ได้แก่ หน่วยงาน ของรัฐ องค์กรเอกชน และสมาคมวิชาการและวิชาชีพ 2) พัฒนาหลักสูตร CWIE ที่ยึดหลัก “การเรียนรู้ผ่านการสะท้อนคิดจากประสบการณ์ ทำงาน (Learning Through Reflection on Working)” ซึ่งมีรูปแบบหลากหลาย อาทิ CWIE : 3-1 (เรียนภาคทฤษฎี 3 ปี – ภาคปฏิบัติ 1 ปี), CWIE : 2+2 (เรียนภาคทฤษฎี 2 ปี – ภาคปฏิบัติ 2 ปี), CWIE : Entrepreneurship (เรียนภาคทฤษฎี วิชาเอกและวิชาโท 3 ปีครึ่ง – ภาคปฏิบัติ 1 ภาค การศึกษา) 3) พัฒนาคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาและสถานประกอบการทั้งระดับบริหารและ ระดับปฏิบัติการให้เข้าใจ เข้าถึง และมีสมรรถนะเหมาะสมในการดำเนินการ CWIE ตามกฎหมาย และนโยบาย ดังกล่าวข้างต้น

**2.1.5 ผลสัมฤทธิ์และปัจจัยแห่งความสำเร็จผลสัมฤทธิ์ของ CWIE และปัจจัยแห่งความสำเร็จ**  
ประมวผลจากผลประโยชน์ของ สถาบันอุดมศึกษาและสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเดิม) ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา พบว่าผลสัมฤทธิ์ของ CWIE ได้แก่

- (1) บัณฑิต CWIE ได้งานเร็วกว่าและมากกว่าบัณฑิตที่ไม่ได้รวมปฏิบัติ CWIE
  - (2) ผู้ประกอบการพอใจคุณภาพบัณฑิต CWIE สูงกว่าบัณฑิตที่ไม่ได้รวมปฏิบัติ CWIE
  - (3) สถาบันอุดมศึกษาเห็นว่าผู้ที่ผ่าน CWIE มีคุณภาพจะ ความรับผิดชอบ และวินัย สูงขึ้น
- ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัด CWIE ได้แก่

(1) ปัจจัยแห่งความสำเร็จหลัก คือ สถาบันอุดมศึกษากับสถานประกอบการถือ เป็นความรับผิดชอบต่อร่วมกันในลักษณะหุ้นส่วน CWIE (CWIE partnership) เป็นพันธกิจและภารกิจ รวมทั้งมีนโยบายและแผนงานที่ชัดเจนและต่อเนื่อง

(2) จัดเป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาโดยถือเป็องคประกอบสำคัญของ หลักสูตร ดำเนินการเป็นระบบครบกระบวนการตามมาตรฐาน CWIE และมาตรฐานการอุดมศึกษา

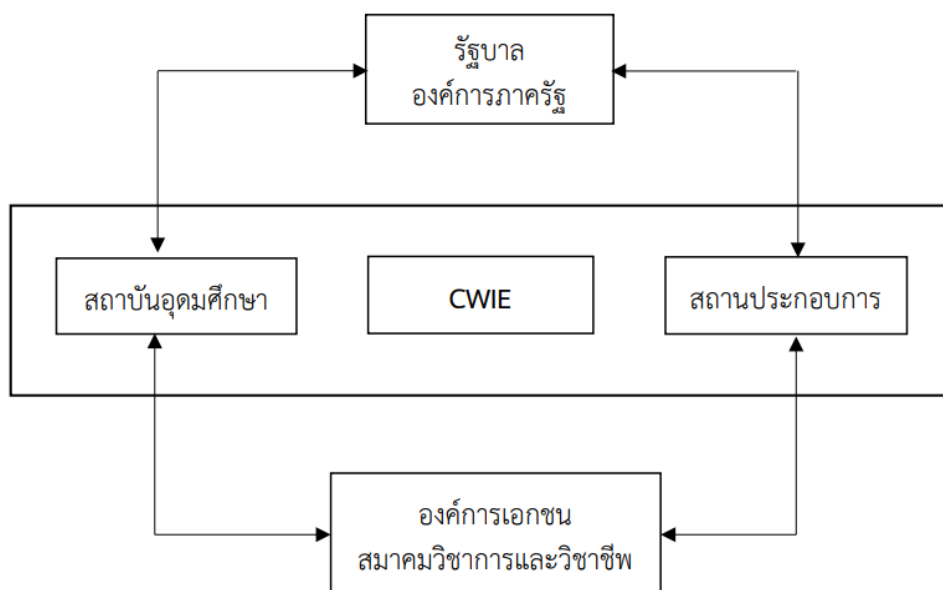
(3) มีการกำหนดสวณงานและบุคลากรผู้รับผิดชอบการบริหารและการจัดการ CWIE ทั้งในสถาบันอุดมศึกษาและสถานประกอบการ



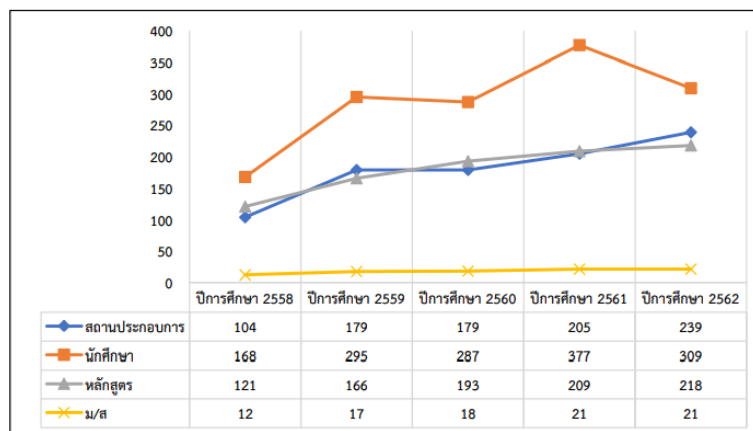
(4) สร้างความพร้อมในองค์กรที่จัด CWIE ให้มีความพร้อมทุกด้านก่อนที่จะจัด CWIE

(5) มีการติดตามประเมินผลการจัด CWIE คู่ขนานกับการจัดเพื่อนำผลมาใช้ในการ แก้ปัญหา และพัฒนาการจัด CWIE ให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลดียิ่งขึ้น

ในกรณีของประเทศไทยในช่วงทศวรรษแรกของการจัดและดำเนินการ CWIE ในชื่อ “สหกิจศึกษา” ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536-2546 เริ่มร่วมกันจัดระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับ สถานประกอบการ ในลักษณะความร่วมมือแบบ “ทวิภาคี” เมื่อรัฐบาลได้ให้การสนับสนุน สถาบันอุดมศึกษาจัดหลักสูตรและการสอน CWIE เป็นส่วนหนึ่งของการอุดมศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมา ทำให้การบริหารและการจัดการ CWIE ในประเทศไทยขยายเป็นแบบ “พหุภาคี”



ภาพที่ 1 การจัดการ CWIE แบบพหุภาคี



ภาพที่ 2 สถิติเกี่ยวกับ CWIE นานาชาติ ปี พ.ศ. 2558-2562

ที่มา : เครือข่ายพัฒนาสหกิจภูมิภาค 9 เครือข่าย (ข้อมูลวันที่ 25 ธันวาคม 2563)

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2564) ได้แบ่งการจัดหลักสูตร CWIE อย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน จะต้องดำเนินการตามแพลตฟอร์ม Manpower Demand Driven Education Platform for Employability and Career Development through Cooperative and Work Integrated Education (CWIE): University – Workplace Engagement ซึ่งมีกระบวนการสำคัญ 5 กระบวนการ ขับเคลื่อนภายใต้ความร่วมมือแบบจตุภาคี (สถาบันอุดมศึกษา หน่วยงานภาครัฐ/เอกชน และชุมชน ท้องถิ่น) ดังนี้

**1. Information** เป็นการให้ข้อมูลเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันของนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานภายนอก เกี่ยวกับแนวคิด มาตรฐาน การบริหารจัดการและประโยชน์ของ CWIE โดยมุ่งหวังให้เกิดอุดมการณ์ร่วมและขยายผลไปสู่การเพิ่มปริมาณและมาตรฐานการผลิตบัณฑิตที่มีสมรรถนะและตรงตามความต้องการของนักศึกษาและผู้จ้าง

**2. Matching** เป็นการสร้างเวทีจับคู่ความร่วมมือระหว่าง Demand และ Supply โดยผ่านฐานข้อมูล CWIE ของสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่ออำนวยความสะดวกในการศึกษาและค้นหาข้อมูลซึ่งกันและกันผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ข้อมูลหลักสูตร จำนวนนักศึกษา สถานที่ปฏิบัติงาน ตำแหน่งงาน สมรรถนะที่จะร่วมผลิต ค่าตอบแทน/

สวัสดิการที่นักศึกษา จะได้รับรวมทั้งติดตามภาวะการมีงานทำของบัณฑิต ซึ่งเป็นฐานข้อมูลกลางและเป็นข้อมูลที่ใช้เพื่อประโยชน์เชิงนโยบาย

**3. Co-designing and Implementation** หัวใจสำคัญของ CWIE คือ สมรรถนะของนักศึกษา เมื่อจับคู่ความร่วมมือแล้ว ทั้งสองฝ่ายจะต้องร่วมกันออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอนและผลลัพธ์นักศึกษา ในรูปของสมรรถนะและระบบบริหารจัดการ บทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย เช่น การเตรียมความพร้อมนักศึกษาก่อนไปปฏิบัติงาน ระบบคณาจารย์นิเทศ ระบบพี่เลี้ยงในหน่วยงานภายนอก ระบบประเมินสมรรถนะ ระบบค่าตอบแทน สวัสดิการ ความปลอดภัย เป็นต้น

**4. Assessment and development** เป็นการสอบทาน การประเมินผลลัพธ์นักศึกษาหรือสมรรถนะนักศึกษา รวมทั้งระบบบริหารจัดการ ปัญหาอุปสรรค เพื่อการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาตามวงจร คุณภาพ PDCA

**5. Outreach Activities** เป็นการต่อยอดและยกระดับ CWIE เพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานภายนอก เช่น การพัฒนาอาชีพแห่งอนาคต (Career for the Future) การจัด International CWIE การยกระดับนักศึกษาเป็นผู้ประกอบการ การยกระดับหน่วยงานภายนอกด้วยการวิจัยเชิงลึกร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา เป็นต้น โดยหลักการของหลักสูตร CWIE ประกอบไปด้วย 4 ลักษณะ ดังนี้

**1) University – Workplace Engagement** ความร่วมมือร่วมกันของสถาบันอุดมศึกษากับหน่วยงานภายนอกในการผลิตบัณฑิตให้มีสมรรถนะพร้อมสู่โลกแห่งการทำงาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานในปัจจุบันและอนาคต

**2) Co – design Curriculum** เป็นการร่วมออกแบบหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะของนักศึกษาที่เชื่อมโยงโลกของการศึกษากับโลกของการประกอบอาชีพ โดยการสร้างความสมดุลระหว่างวิชาการวิชาชีพและวิชาชีพชีวิต

**3) Competency – based Education** เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งสร้างสมรรถนะฝึกแก้ปัญหา มีการวัดผลและประเมินระดับสมรรถนะที่เป็นระบบ

**4) Experiential – based Learning** ต้องมีการปฏิบัติงานจริงและประเมินการปฏิบัติงานจริง และมีกระบวนการสร้างการเรียนรู้ในหน่วยงานภายนอก และรูปแบบของการจัดหลักสูตร CWIE เป็นดังนี้

(1) แบบเรียนภาคทฤษฎีก่อนไปปฏิบัติงาน (Separate) เป็นการเรียนภาคทฤษฎีที่สถาบันอุดมศึกษาจนครบตามกำหนด หลังจากนั้นจึงไปปฏิบัติงานในหน่วยงานภายนอกตามระยะเวลาที่กำหนด

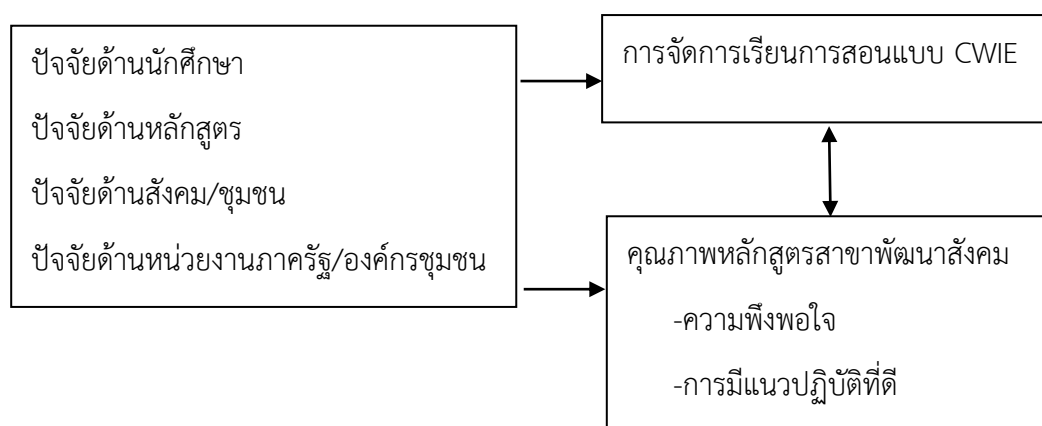
(2) แบบเรียนภาคทฤษฎีสลับกับไปปฏิบัติงาน (Sandwich) เป็นการเรียนในสถาบันอุดมศึกษาสลับกับการไปปฏิบัติงานจริงในหน่วยงานภายนอกตลอดระยะเวลาการเรียนในหลักสูตรนั้นๆ

(3) แบบผสมผสาน (Mix) เป็นการเรียนภาคทฤษฎีในสถาบันอุดมศึกษาส่วนหนึ่ง และการเรียนภาคทฤษฎีพร้อมการปฏิบัติงานจริงในหน่วยงานภายนอกอีกส่วนหนึ่ง

## 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาของ อัจฉราพร โชติพิฤกษ์ (2555) ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม. พบว่า อุปสรรคที่สำคัญคือ การขาดความร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องและระบบขาดการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มคนดังกล่าว ดังจะเห็นจากการศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบสหกิจศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรสุพรรณบุรี พบว่า ร้อยละ 56.6 ไม่รู้จักสหกิจศึกษา และร้อยละ 50.6 ไม่แน่ใจระหว่างสหกิจศึกษากับการฝึกงานแบบปกติ (บุญลดา คุณาเวชกิจ, 2557)

ซึ่งจากงานวิจัยดังกล่าว สะท้อนว่า การนำสหกิจศึกษาเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนการสอนทางสังคมศาสตร์ย่อมเป็นสิ่งที่ท้าทายว่าจะสามารถจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่



ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

## บทที่ 3

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) ซึ่งในระยะแรกดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีเชิงปริมาณ (Quantitative Approach) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพหลักสูตรสาขาพัฒนาสังคม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา(สถิติอย่างง่าย) ในการวิเคราะห์คุณภาพหลักสูตรและสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ Correlation, Multiple regression วิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพหลักสูตรสาขาพัฒนาสังคม

ในระยะที่สองของการวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) ศึกษาบริบททางสังคมใน 2 พื้นที่ เพื่อสะท้อนภาพปัญหาความต้องการของชุมชนและนำมาสู่การวิเคราะห์ เสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามแนวทางของ CWIE ซึ่งในระยะนี้นักศึกษาจะเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาบริบทชุมชน ร่วมจัดกระบวนการกับชุมชนโดยใช้เครื่องมือและเทคนิคต่างๆ จากรายวิชากระบวนการและเทคนิคการพัฒนาสังคม และในขณะเดียวกันผู้วิจัยก็จะสัมภาษณ์นักศึกษาในฐานะของกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยด้วย

#### 3.1 ประชากรในการวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม ชั้นปีที่ 2-4 หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559 และนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม ชั้นปีที่ 1 หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564 ซึ่งมีจำนวนรวมทั้งหมด 50 คน เป็นนักศึกษาจากหลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559 นักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม ชั้นปีที่ 2-4 จำนวน 34 คนและนักศึกษาจากหลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564 นักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม ชั้นปีที่ 1 จำนวน 17 คน

#### 3.2 กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเชิงคุณภาพประกอบด้วยนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม ที่เรียนในรายวิชากระบวนการและเทคนิคการพัฒนาสังคม จำนวน 15 คน ผู้นำชุมชน ผู้รู้ในชุมชน 10 คน

#### 3.3 หน่วยในการวิเคราะห์ หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์เชิงปริมาณเป็นระดับปัจเจกบุคคล (Individuals)

หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์เชิงคุณภาพเป็นระดับกลุ่ม (Collective)

### 3.4 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

#### 3.4.1 การสร้างแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อต่อคุณภาพหลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคม โดยแบ่งแบบสอบถาม ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ผลการเรียนรู้เฉลี่ยล่าสุด รายได้ ที่อยู่ปัจจุบัน ผู้ปกครองประกอบอาชีพ สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง อุปกรณ์สนับสนุนการเรียนออนไลน์ มีลักษณะเป็นคำถามชนิดปลายปิด แบบให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคมประจำปีการศึกษา 2564 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ประกอบด้วยข้อความคำถามจำนวน 43 ข้อดังนี้

**ตอนที่ 1** ความพึงพอใจของนักศึกษา ต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านรายวิชาในหลักสูตร ผู้สอน กระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรม การวัดและประเมินผลการเรียน

- |                                       |             |
|---------------------------------------|-------------|
| 1. ด้านรายวิชาในหลักสูตร              | จำนวน 4 ข้อ |
| 2. ด้านผู้สอน                         | จำนวน 5 ข้อ |
| 3. ด้านกระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรม | จำนวน 4 ข้อ |
| 4. ด้านการวัดและประเมินผลต่อหลักสูตร  | จำนวน 5 ข้อ |

**ตอนที่ 2** คำถามความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ และด้านทักษะการวิเคราะห์ เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี

- |  |             |
|--|-------------|
| 1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม                               | จำนวน 5 ข้อ |
| 2. ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ                   | จำนวน 5 ข้อ |
| 3. ด้านทักษะทางปัญญา                                 | จำนวน 5 ข้อ |
| 4. ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์                     | จำนวน 5 ข้อ |
| 5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขและการใช้เทคโนโลยี | จำนวน 5 ข้อ |

ซึ่งมีเกณฑ์ในการการประเมินเป็น 5 ระดับตามวิธีของ Five-Point Likert Scales ดังนี้

ค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย		ระดับความคิดเห็น
คะแนน 1	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด
คะแนน 2	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจน้อย
คะแนน 3	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจปานกลาง
คะแนน 4	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจมาก
คะแนน 5	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด

**ตอนที่ 1** เป็นแบบสอบถามข้อมูลสถานภาพทั่วไป ได้แก่

**เพศ** หมายถึง เพศของเยาวชนแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ เพศชาย เพศหญิง มีระดับการวัดตัวแปรอยู่ใน ระดับนามบัญญัติ (Nominal scale)

**อายุ** หมายถึง อายุปัจจุบันของเยาวชน ระดับการวัดเป็นอัตราส่วน (Ratio scale)

**ผลการเรียนเฉลี่ย** หมายถึง ผลการเรียนเฉลี่ยของนักศึกษา ชั้นปีที่ 1-4 ของสาขาวิชาพัฒนาสังคม โดยมีระดับการวัดตัวแปรอยู่ใน ระดับนามบัญญัติ (Ordinal scale) แบ่งเป็น 3 กลุ่มได้แก่ ระหว่าง 1.00 – 2.00 ระหว่าง 2.00 – 3.00 และระหว่าง 3.00 – 4.00

**รายได้ทั้งหมดต่อเดือน** หมายถึง รายได้ทั้งหมดที่นักศึกษาได้รับต่อเดือน แบ่งเป็น 4 กลุ่มดังต่อไปนี้ ต่ำกว่า 1000 ระหว่าง 1000 – 2000 ระหว่าง 2000 – 3000 และ 3000 ขึ้นไป ระดับการวัดเป็นอัตราส่วน (Ordinal scale)

**ชั้นปี** หมายถึง ระดับชั้นปีของนักศึกษา สาขาวิชาพัฒนาสังคม แบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ ปี 2 ปี 3 ปี 4 มีระดับการวัดตัวแปรอยู่ใน ระดับนามบัญญัติ (Ordinal scale)

**ที่พักอาศัยปัจจุบัน** หมายถึง บ้านพักอาศัยทั่วไป ที่อาศัยอยู่ปัจจุบัน โดยมีระดับการวัดตัวแปรอยู่ใน ระดับนามบัญญัติ (Nominal scale) แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ บ้านตนเอง หอพัก บ้านญาติ และอื่นๆ

**อาชีพ** หมายถึง การประกอบอาชีพที่ไม่เป็นโทษแก่สังคม และมีรายได้ตอบแทน อาชีพในที่นี้จะพูดถึงอาชีพของผู้ปกครองของนักศึกษา แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ ทำไร่/ทำนา รับราชการ ธุรกิจส่วนตัวอื่นๆ มีระดับการวัดตัวแปรอยู่ใน ระดับนามบัญญัติ (Nominal scale)

**สถานภาพสมรส** หมายถึง ความผูกพันระหว่างชายกับหญิงในการเป็นสามีภรรยาของผู้ปกครอง โดยมีระดับการวัดตัวแปรอยู่ใน ระดับนามบัญญัติ (Nominal scale) แบ่งเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ สมรส แยกกันอยู่ หย่าร้าง หม้าย อื่นๆ

**อุปกรณ์สนับสนุนการเรียนออนไลน์** หมายถึง ความพร้อมด้านอุปกรณ์ ความพร้อมด้านเทคโนโลยี ความพร้อมด้านการให้บริการ ในช่วงสถานการณ์ โควิด 19 โดยมีระดับการวัดตัวแปรอยู่ในระดับนามบัญญัติ (Nominal scale) แบ่งเป็น 6 กลุ่มโทรศัพท์มือถือ notebook iPad แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ อื่นๆ

### 3.4.2 การสร้างแนวทางการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสร้างแนวทางการสัมภาษณ์จากประเด็นที่ค้นพบในการวิจัยเชิงปริมาณ และจากการทบทวนแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นโครงในการตั้งคำถาม ทั้งนี้ ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้สังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม และสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนและนักศึกษา

### 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยแบ่งจำนวนแบบสอบถามตามจำนวนนักศึกษาในเพื่อให้ผู้วิจัยได้รับความสะดวกในการแจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูล
2. เมื่อรวบรวมข้อมูลได้ครบตามจำนวนนักศึกษาผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

### 3.6 สถิติที่ใช้และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การประมวลผลข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ในการประมวลผลโดยมีขั้นตอนการประมวลผล ดังนี้

- 1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูลในแบบสอบถาม
- 1.2 บันทึกข้อมูลที่เป็นรหัสในแบบบันทึกข้อมูลและเครื่องคอมพิวเตอร์ตามลำดับ
- 1.3 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์
- 1.4 ประมวลผลข้อมูลตามจุดมุ่งหมาย



เมื่อผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือสถิติที่ใช้เพื่ออธิบาย บรรยาย หรือสรุป ลักษณะของกลุ่มข้อมูลที่เป็นตัวเลข ที่เก็บรวบรวมมาซึ่งไม่สามารถอ้างอิงลักษณะประชากรได้ เพื่ออธิบายความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของเจ้าหน้าที่ กองบัญชาการตำรวจสันติบาล โดยแบบสอบถามในส่วนต่าง ๆ นั้นจะใช้สถิติในการวิเคราะห์ผลดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างนั้นใช้สถิติ ค่าร้อยละ (Percentage) และการแจกแจงความถี่ (Frequency) ในการวิเคราะห์ผล

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคม ประจำปีการศึกษา 2564 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ในการวิเคราะห์ผล โดยพิจารณาตามเกณฑ์การประเมินผลโดยใช้เกณฑ์การประเมินตั้ง ต่อไปนี้ เป็นมาตราส่วน ประเมินค่า ลิเคิร์ต (Likert Scale) มีน้ำหนักคะแนน 5 ระดับ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ: 2548 : 77)

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.21-5.00	มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.41-4.20	มีระดับความพึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.61-3.40	มีระดับความพึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.81-2.60	มีระดับความพึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00-1.80	มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

**3.7 การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ** วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับตัวแปรเดียว (Univariate Analysis) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นสถิติที่ใช้เพื่ออธิบายคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และข้อคำถามจากแบบสอบถาม ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุดและค่าต่ำสุด ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS

3.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับสองตัวแปร (Bivariate Analysis) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

### 3.8 การนำเสนอผลการวิจัยเชิงปริมาณ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด ผู้วิจัยใช้วิธีการนำเสนอในเชิงพรรณนา ประกอบตารางและแผนภูมิ

### 3.9 การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ

การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพทำโดยการจัดระบบของข้อมูลด้วยการจำแนกให้เป็นหมวดหมู่ตามประเด็นที่ศึกษา หลังจากนั้นทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลในแต่ละประเด็นและหาข้อสรุป

## บทที่ 4

### ผลการวิจัย

การวิจัยนี้นำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ศึกษาปัจจัยที่มีส่งผลกระทบต่อคุณภาพหลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) วิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพศึกษารูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการทำงานที่สอดคล้องกับหลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคม และรูปแบบของการจัดหลักสูตร CWIE ตามรายละเอียดต่อไปนี้

- 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม
- 4.2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีส่งผลกระทบต่อคุณภาพหลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคม
- 4.4 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยบริบทชุมชนและนวัตกรรมชุมชน
- 4.5 รูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการทำงานที่สอดคล้องกับหลักสูตร

#### 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม

จากการวิเคราะห์ พบว่า ร้อยละของนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคมชั้นปีที่1 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564) จำแนกตาม เพศ อายุ เกรดเฉลี่ย ที่อยู่อาศัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก เป็น เพศหญิง จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 76.5 และเพศชาย จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากอายุ 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 82.4 จำนวน 14 คน ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี เกรดเฉลี่ย 3.00 – 4.00 จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 61.1 และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเกรดเฉลี่ย 2.00 - 3.00 จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 ที่อยู่อาศัยของผู้ตอบแบบสอบถามอาศัยบ้านตนเอง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 88.9 ดังตารางที่ 1

**ตารางที่ 1** ร้อยละของนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม ชั้นปีที่ 1 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564) จำแนกตาม เพศ อายุ เกรดเฉลี่ย รายได้ ที่อยู่อาศัย อาชีพผู้ปกครอง และอุปกรณ์สนับสนุนการเรียน

ปัจจัยส่วนบุคคล		ร้อยละ
<b>1. เพศ</b>		
	ชาย	23.5
	หญิง	76.5
	รวม (N)	100 (17)
<b>2. อายุ</b>		
	18 ปี	5.9
	19 ปี	82.4
	20 ปี	11.8
	รวม (N)	100 (17)
<b>3. เกรดเฉลี่ย</b>		
	2.00 - 3.00	33.3
	3.00 – 4.00	61.1
	รวม(N)	100 (17)
<b>4. ที่อยู่</b>		
	บ้านตนเอง	88.9
	หอพัก	11.1
	รวม(N)	100 (17)
<b>5. อาชีพ</b>		
	ทำไร่/ทำนา	55.6
	ธุรกิจส่วนตัว	27.8
	รับจ้าง	5.6
	รับราชการ	5.6
	รวม(N)	100 (17)
<b>6. อุปกรณ์สนับสนุนการเรียน</b>		
	โทรศัพท์มือถือ	52.6
	Notebook	26.3
	Ipad/แท็บเล็ต	10.6
	คอมพิวเตอร์	5.3
	อื่นๆ	5.3
	รวม(N)	100 (17)

**ตารางที่ 2** ร้อยละของนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคมชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ.2559)  
จำแนกตาม เพศ อายุ เกรดเฉลี่ย รายได้ ที่อยู่อาศัย อาชีพ สถานะภาพ อุปกรณ์สนับสนุนการเรียน

ปัจจัยส่วนบุคคล		ร้อยละ
<b>1. เพศ</b>		
	หญิง	85.3
	ชาย	14.7
	รวม(N)	100 (34)
<b>2. อายุ</b>		
	18 ปี	5.9
	19 ปี	82.4
	20 ปี	11.8
	21ปี	38.2
	22 ปี	11.8
	23 ปี	5.9
	24 ปี	11.8
	รวม(N)	100 (34)
<b>3. ชั้นปี</b>		
	ปี2	26.5
	ปี3	44.1
	ปี4	29.4
	รวม(N)	100 (34)
<b>4. เกรดเฉลี่ย</b>		
	1.00-2.00	2.9
	2.00 - 3.00	50.0
	3.00 – 4.00	47.1
	รวม(N)	100 (34)
<b>5. รายได้</b>		
	ต่ำกว่า1000	17.6
	2000-3000	17.6
	3000 ขึ้นไป	50.0
	อื่นๆ	14.7
	รวม(N)	100(34)

<b>6. ที่อยู่</b>		
	บ้านตนเอง	52.9
	หอพัก	47.1
	รวม(N)	100(34)
<b>7. อาชีพ</b>		
	ทำไร่/ทำนา	50.0
	ธุรกิจส่วนตัว	8.8
	รับราชการ	26.5
	อื่นๆ	14.7
	รวม(N)	100(34)
<b>8. สถานะ</b>		
	สมรส	82.4
	แยกกันอยู่	11.8
	หย่าร้าง	2.9
	หม้าย	2.9
	รวม(N)	100(34)
<b>9. อุปกรณ์สนับสนุนการเรียนรู้</b>		
	โทรศัพท์มือถือ	44.1
	Notebook	26.5
	ipad	17.7
	แท็บเล็ต	2.9
	คอมพิวเตอร์	5.9
	อื่นๆ	2.9
	รวม(N)	100(34)

จากตารางที่ 2 พบว่า ร้อยละของนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม ชั้นปีที่2-4 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559) จำแนกตาม เพศ อายุ ชั้นปี เกรดเฉลี่ย รายได้ ที่อยู่อาศัย อาชีพ สถานะภาพ อุปกรณ์การเรียนออนไลน์ โดยส่วนมาก ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 85.3 และเพศชาย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 14.7 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก อายุ 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 82.4 จำนวน 14 คน ผู้ตอบแบบสอบถามอายุ 21 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.8 จำนวน 2 คน และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนน้อยอายุ 18 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 38.2 นักศึกษาชั้นปีที่3 ที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุด จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 44.1 นักศึกษาชั้นปีที่

4 ที่ตอบแบบสอบถามระดับปานกลาง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 29.4 และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุดจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเกรดเฉลี่ย 2.00 - 3.00 จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเกรดเฉลี่ย 3.00-4.00 จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 47.1 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเกรดเฉลี่ย 1.00-2.00 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 ผู้ที่ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ 3000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 50.0 จำนวน 17 คน ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ปานกลาง 2000-3000 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.6 จำนวน 6 คน และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้น้อยจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 14.7 ที่อยู่ของผู้ตอบแบบสอบถามอาศัยบ้านตนเอง จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 52.9 และอาศัยหอพัก จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 47.1 อาชีพของผู้ปกครองที่ทำไร่/ทำนา จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 จำนวน 17 คน ผู้ปกครองที่มีธุรกิจส่วนตัว จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 และ ผู้ปกครองที่รับจ้างทั่วไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 14.7 สถานะของผู้ปกครอง ระดับมากที่สุดคือ สมรส จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 44.1 ระดับปานกลางคือ แยกกันอยู่จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 ระดับน้อยที่สุด คือ หย่าร้าง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 อุปกรณ์ออนไลน์ในการเรียน ระดับที่มากที่สุด โทรศัพท์มือถือจำนวน 15 คนคิดเป็นร้อยละ 44.1 ระดับปานกลางคือ Notebook จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 ระดับน้อยที่สุด คือ แท็บเล็ต จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9

#### 4.2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม

**ตารางที่ 3** ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านรายวิชาในหลักสูตรรายข้อ ของนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564)

ด้านรายวิชาในหลักสูตร	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. พึงพอใจต่อเนื้อหาในรายวิชา ที่สอดคล้องกับหลักสูตรพัฒนาสังคม	4.29	0.68	มากที่สุด
2. พึงพอใจต่อรายวิชาซึ่งมี ประโยชน์ต่อการนำไปประกอบอาชีพ	4.23	0.66	มากที่สุด
3. พึงพอใจต่อแผนการเรียนมี ความเหมาะสมกับหลักสูตรพัฒนาสังคม	4.11	0.60	มาก
4. พึงพอใจต่อจำนวนหน่วยกิต เหมาะสมกับความต้องการเรียน	4.17	0.52	มาก
<b>เฉลี่ย</b>	4.20	0.61	<b>มาก</b>

จากตารางที่ 3 ด้านรายวิชาในหลักสูตร ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{x} = 4.20$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ ได้แก่ ฟังพอใจต่อเนื้อหาในรายวิชา ที่สอดคล้องกับหลักสูตรพัฒนาสังคม ( $\bar{x} = 4.29$ ) ฟังพอใจต่อรายวิชาซึ่งมีประโยชน์ต่อการนำไปประกอบอาชีพ ( $\bar{x} = 4.23$ ) รองลงมา อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ฟังพอใจต่อแผนการเรียนมีความเหมาะสมกับหลักสูตรพัฒนาสังคม ( $\bar{x} = 4.11$ ) และฟังพอใจต่อจำนวนหน่วยกิตเหมาะสมกับความต้องการเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ( $\bar{x} = 4.17$ ) ตามลำดับ

**ตารางที่ 4** ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านผู้สอนรายข้อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564)

ด้านผู้สอน	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. ฟังพอใจต่ออาจารย์ผู้สอนมีคุณวุฒิที่เหมาะสมกับหลักสูตรพัฒนาสังคม	4.47	0.62	มากที่สุด
2. ฟังพอใจต่อผู้สอนมีความเป็นกันเอง	4.35	0.70	มากที่สุด
3. ฟังพอใจต่อผู้สอนมีความรู้ในรายวิชาที่รับผิดชอบสอน	4.17	0.8	มาก
4. ฟังพอใจต่อผู้สอนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชา	4.29	0.68	มากที่สุด
5. ฟังพอใจต่อผู้สอนมีการจัดแผนการสอนให้เหมาะสมต่อการเรียน	4.41	0.61	มากที่สุด
<b>เฉลี่ย</b>	<b>4.33</b>	<b>0.68</b>	<b>มากที่สุด</b>

จากตารางที่ 4 พบว่า ด้านผู้สอนรายข้อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (หลักสูตรปรับปรุงปีพ.ศ. 2564) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{x} = 4.33$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ ได้แก่ ฟังพอใจต่ออาจารย์ผู้สอนมีคุณวุฒิที่เหมาะสมกับหลักสูตรพัฒนาสังคม ( $\bar{x} = 4.47$ ) ฟังพอใจต่อผู้สอนมีการจัดแผนการสอนให้เหมาะสมต่อการเรียน ( $\bar{x} = 4.41$ ) ฟังพอใจต่อผู้สอนมีความเป็นกันเอง ( $\bar{x} = 4.35$ ) รองลงมา คือ ฟังพอใจต่อผู้สอนมีความสามารถในการถ่ายทอด ( $\bar{x} = 4.29$ ) และฟังพอใจต่อผู้สอนมีความรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ( $\bar{x} = 4.17$ ) ตามลำดับ



**ตารางที่ 5** ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรม รายชื่อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564)

ด้านกระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรม	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. พึงพอใจต่อการเตรียมความพร้อมของหลักสูตรให้นักศึกษา	4.23	0.75	มากที่สุด
1.1 พึงพอใจต่อกิจกรรมรับน้องใหม่	3.05	1.34	ปานกลาง
1.2 พึงพอใจต่อกิจกรรมทำบุญสาขา	3.70	1.06	มาก
1.3 พึงพอใจต่อกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนาชุมชน	3.58	1.00	มาก
2. พึงพอใจต่อการทบทวนความรู้เดิมที่เรียนมา	3.58	0.82	มาก
3. พึงพอใจต่อวิธีการใช้สื่อและเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้นักศึกษาอย่างเหมาะสม	4.05	0.82	มาก
4. พึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้คิดวิเคราะห์ปฏิบัติกิจกรรม	4.05	0.89	มาก
<b>เฉลี่ย</b>	<b>8.95</b>	<b>0.95</b>	<b>มากที่สุด</b>

จากตารางที่ 5 พบว่า ด้านกระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรม ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{x} = 8.95$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ พึงพอใจต่อการเตรียมความพร้อมของหลักสูตรให้นักศึกษา ( $\bar{x} = 4.23$ ) รองลงมาอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ พึงพอใจต่อวิธีการใช้สื่อและเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้นักศึกษาอย่างเหมาะสมและพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้คิดวิเคราะห์ปฏิบัติกิจกรรม ( $\bar{x} = 4.05$ ) พึงพอใจต่อกิจกรรมทำบุญสาขา ( $\bar{x} = 3.70$ ) พึงพอใจต่อกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนาชุมชนและพึงพอใจต่อการทบทวนความรู้เดิมที่เรียนมา ( $\bar{x} = 3.58$ ) พึงพอใจต่อกิจกรรมรับน้องใหม่ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ( $\bar{x} = 3.05$ ) ตามลำดับ

**ตารางที่ 6** ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรายข้อ  
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564)

ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. พึงพอใจต่อการวัดและประเมินผล ของการเรียนมีความชัดเจนของยุติธรรม	4.29	0.77	มากที่สุด
2. พึงพอใจต่อการวัดผลได้ตรงตาม ความเป็นจริง	4.11	0.78	มากที่สุด
3. พึงพอใจต่อความสามารถตรวจสอบ ผลการประเมิน	4.29	0.77	มากที่สุด
4. พึงพอใจต่อการชี้แจงเกณฑ์ การประเมินผล	4.05	0.89	มาก
5. พึงพอใจต่ออาจารย์ประเมิน ผลตามความเป็นจริง	4.29	0.77	มากที่สุด
<b>เฉลี่ย</b>	<b>4.20</b>	<b>0.79</b>	<b>มากที่สุด</b>

จากตารางที่ 6 พบว่า ความพึงพอใจด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{x} = 4.20$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ พึงพอใจต่อการวัดและประเมินผลของการเรียนมีความชัดเจนของยุติธรรม พึงพอใจต่อความสามารถตรวจสอบผลการประเมิน พึงพอใจต่ออาจารย์ประเมินผลตามความเป็นจริง ( $\bar{x} = 4.29$ ) รองลงมา คือ พึงพอใจต่อการวัดผลได้ตรงตามความเป็นจริง ( $\bar{x} = 4.11$ ) และพึงพอใจต่อการชี้แจงเกณฑ์การประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ( $\bar{x} = 4.05$ ) ตามลำดับ

ด้านคุณธรรม จริยธรรมรายข้อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (หลักสูตรปรับปรุงปี 2564) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{x} = 4.39$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ได้แก่ พึงพอใจต่อด้านความซื่อสัตย์ สุจริต มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ( $\bar{x} = 4.52$ ) รองลงมา คือ ท่านพึงพอใจต่อด้านความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน พึงพอใจต่อการเคารพกฎเกณฑ์ของหน่วยงานและสังคม ( $\bar{x} = 4.47$ ) พึงพอใจต่อด้านความรัก ความศรัทธา ( $\bar{x} = 4.29$ ) และพึงพอใจต่อด้านความมีระเบียบวินัย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ( $\bar{x} = 4.23$ ) ตามลำดับ ดังตารางที่ 7

**ตารางที่ 7** ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านคุณธรรม จริยธรรมรายข้อ ของนักศึกษา  
ชั้นปีที่ 1 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564)

ด้านคุณธรรม จริยธรรม	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. พึงพอใจต่อด้านความซื่อสัตย์ สุจริต	4.52	0.71	มากที่สุด
2. พึงพอใจต่อด้านความสามัคคี ช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน	4.47	0.71	มากที่สุด
3. พึงพอใจต่อด้านความมีระเบียบวินัย	4.23	0.66	มากที่สุด
4. พึงพอใจต่อด้านความรัก ความศรัทธา และมีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ	4.29	0.77	มากที่สุด
5. พึงพอใจต่อการเคารพกฎเกณฑ์ ของหน่วยงานและสังคม	4.47	0.62	มากที่สุด
<b>เฉลี่ย</b>	<b>4.39</b>	<b>0.69</b>	<b>มากที่สุด</b>

**ตารางที่ 8** ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการรายข้อ  
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564)

ด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการ	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. พึงพอใจต่อ ด้านความสามารถใน การถ่ายทอด และเผยแพร่ความรู้	4.29	0.84	มากที่สุด
2. พึงพอใจต่อ ด้านความเข้าใจขั้นตอน วิธีการปฏิบัติงาน	4.05	0.74	มาก
3. พึงพอใจต่อด้านความสามารถในการ นำความรู้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดผลประโยชน์สูงสุด	4.35	0.70	มากที่สุด
4. พึงพอใจต่อด้านพัฒนาการไ้เรียนรู้งานเร็ว	4.11	0.69	มาก
5. พึงพอใจต่อ ด้านองค์ความรู้ในสาขาที่เรียน	4.35	0.70	มากที่สุด
<b>เฉลี่ย</b>	<b>4.23</b>	<b>0.87</b>	<b>มากที่สุด</b>

จากตารางที่ 8 พบว่า ด้านความรู้ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{x} = 4.23$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ ได้แก่ พึงพอใจต่อด้านความสามารถในการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดและพึง

พอใจต่อด้านองค์ความรู้ในสาขาที่เรียน ( $\bar{x} = 4.35$ ) พึงพอใจต่อด้านความสามารถในการถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้ ( $\bar{x} = 4.29$ ) รองลงมา คือ อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ พึงพอใจต่อด้านพัฒนาการไว้เรียนรู้งานเร็ว ( $\bar{x} = 4.11$ ) และ พึงพอใจต่อด้านความเข้าใจขั้นตอนวิธีการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ( $\bar{x} = 4.05$ ) ตามลำดับ

**ตารางที่ 9** ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านทักษะทางปัญญารายข้อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564)

ด้านทักษะทางปัญญา	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. พึงพอใจต่อด้านความสามารถแสวงหาความรู้ใหม่ๆ และพัฒนาตนเองได้	4.17	0.72	มาก
2. พึงพอใจต่อ ด้านการมีความสามารถในการแก้ปัญหาและทำงานท่ามกลางความกดดันได้	3.94	0.74	มาก
3. พึงพอใจต่อด้านความคล่องแคล่วในการคิดเป็นระบบ คิดวิเคราะห์ สามารถเสนอแนะและให้เหตุผลเพื่อการตัดสินใจได้	3.70	0.91	มาก
4. พึงพอใจต่อด้านทักษะความเป็นผู้นำ มีวิสัยทัศน์	3.88	0.85	มาก
5. พึงพอใจต่อด้านความคิดสร้างสรรค์กล้าแสดงออกในการทำงาน	4.11	0.69	มาก
<b>เฉลี่ย</b>	<b>3.96</b>	<b>0.78</b>	<b>มาก</b>

จากตารางที่ 9 พบว่า ด้านด้านทักษะทางปัญญา ปัญญา ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{x} = 3.96$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ พึงพอใจต่อด้านความสามารถแสวงหาความรู้ใหม่ๆและพัฒนาตนเองได้ ( $\bar{x} = 4.17$ ) พึงพอใจต่อด้านความคิดสร้างสรรค์กล้าแสดงออกในการทำงาน ( $\bar{x} = 4.11$ ) พึงพอใจต่อด้านการมีความสามารถในการแก้ปัญหาและทำงานท่ามกลางความกดดันได้ ( $\bar{x} = 3.94$ ) รองลงมา คือ พึงพอใจต่อด้านทักษะความเป็นผู้นำมีวิสัยทัศน์ ( $\bar{x} = 3.88$ ) และพึงพอใจต่อด้านความคล่องแคล่วในการคิดเป็นระบบคิดวิเคราะห์สามารถเสนอแนะและให้เหตุผลเพื่อการตัดสินใจได้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ( $\bar{x} = 3.70$ ) ตามลำดับ

**ตารางที่ 10** ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์รายข้อ  
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564)

ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. พึงพอใจต่อด้านความเชื่อมั่นในตัวเอง กล้าแสดงออก	3.82	0.88	มาก
2. พึงพอใจต่อการปฏิบัติตามหน้าที่ โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และรับผิดชอบผล การปฏิบัติงานของตน	4.35	0.70	มากที่สุด
3. พึงพอใจต่อด้านความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนร่วมงาน และผู้อื่น	4.52	0.62	มากที่สุด
4. พึงพอใจต่อการแต่งกายสุภาพ สะอาด ถูกกาลเทศะ พุดจาไพเราะ อ่อนหวาน นอบน้อมถ่อมตนใส่ใจคนรอบข้าง	4.29	0.68	มากที่สุด
5. พึงพอใจต่อ ด้านการปฏิบัติตาม กฎหมาย สัญญาและข้อตกลง	4.29	0.77	มากที่สุด
<b>เฉลี่ย</b>	<b>4.25</b>	<b>0.73</b>	<b>มากที่สุด</b>

จากตารางที่ 10 พบว่า ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{x} = 4.25$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ ได้แก่ พึงพอใจต่อด้านความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนร่วมงาน และผู้อื่น ( $\bar{x} = 4.52$ ) พึงพอใจต่อการปฏิบัติตามหน้าที่โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นและรับผิดชอบ ผลการปฏิบัติงานของตน ( $\bar{x} = 4.35$ ) รองลงมา คือ พึงพอใจต่อการปฏิบัติตามกฎหมาย สัญญาและข้อตกลง พึงพอใจต่อการแต่งกายสุภาพสะอาดถูกกาลเทศะพุดจาไพเราะอ่อนหวาน นอบน้อมถ่อมตนใส่ใจคนรอบข้าง ( $\bar{x} = 4.29$ ) และอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ พึงพอใจต่อด้านความ เชื่อมั่นในตัวเองกล้าแสดงออก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ( $\bar{x} = 3.82$ ) ตามลำดับ

**ตารางที่ 11** ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีรายข้อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564)

ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. พึงพอใจต่อ ด้านความคล่องแคล่วในการใช้ตัวเลข การแปลผลและการวิเคราะห์ผลต่างๆ	3.94	0.89	มาก
2. พึงพอใจต่อด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย	4.29	0.68	มากที่สุด
3. พึงพอใจต่อ ด้านความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาต่างประเทศได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	3.88	0.99	มาก
4. พึงพอใจต่อด้านความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการแสวงหาข้อมูลการติดต่อสื่อสารและการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม	4.11	0.69	มาก
5. พึงพอใจต่อด้านความสามารถในการรวบรวม วิเคราะห์ ประมวลผลข้อมูลสารสนเทศ	4.17	0.72	มาก
<b>เฉลี่ย</b>	<b>4.07</b>	<b>0.79</b>	<b>มาก</b>

จากตารางที่ 11 พบว่า ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2564) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{x}$  =4.07) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ ได้แก่ พึงพอใจต่อด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ( $\bar{x}$  =4.29) อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ คือ พึงพอใจต่อด้านความสามารถในการรวบรวม วิเคราะห์ ประมวลผลข้อมูลสารสนเทศ ( $\bar{x}$  =4.17) พึงพอใจต่อด้านความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการแสวงหาข้อมูลการติดต่อสื่อสารและการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ( $\bar{x}$  =4.11) รองลงมาคือ พึงพอใจต่อด้านความคล่องแคล่วในการใช้ตัวเลข การแปลผลและการวิเคราะห์ผลต่างๆ ( $\bar{x}$  =3.94) และพึงพอใจต่อด้านความสามารถในการฟังพูดอ่านเขียนภาษาต่างประเทศได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ( $\bar{x}$  =3.88) ตามลำดับ

**ตารางที่ 12** ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านรายวิชาในหลักสูตรรายข้อ ของนักศึกษา  
ชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559)

ด้านรายวิชาในหลักสูตร	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1.1 พึงพอใจต่อเนื้อหาในรายวิชา ที่สอดคล้องกับหลักสูตรพัฒนาสังคม	4.26	0.61	มากที่สุด
1.2 พึงพอใจต่อรายวิชาซึ่งมี ประโยชน์ต่อการนำไปประกอบอาชีพ	4.29	0.79	มากที่สุด
1.3 พึงพอใจต่อแผนการเรียนมี ความเหมาะสมกับหลักสูตรพัฒนาสังคม	4.35	0.77	มากที่สุด
1.4 พึงพอใจต่อจำนวนหน่วยกิต เหมาะสมกับความต้องการเรียน	4.11	0.80	มาก
<b>เฉลี่ย</b>	<b>4.25</b>	<b>0.74</b>	<b>มากที่สุด</b>

จากตารางที่ 12 พบว่า ด้านรายวิชาในหลักสูตร ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{x} = 4.25$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ ได้แก่ พึงพอใจต่อแผนการเรียนมีความเหมาะสมกับหลักสูตรพัฒนาสังคม ( $\bar{x} = 4.35$ ) พึงพอใจต่อรายวิชาซึ่งมีประโยชน์ต่อการนำไปประกอบอาชีพ ( $\bar{x} = 4.29$ ) รองลงมา คือ พึงพอใจต่อเนื้อหาในรายวิชาที่สอดคล้องกับหลักสูตรพัฒนาสังคม ( $\bar{x} = 4.26$ ) และพึงพอใจต่อจำนวนหน่วยกิตเหมาะสมกับความต้องการเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ( $\bar{x} = 4.11$ ) ตามลำดับ

ด้านผู้สอน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{x} = 4.38$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ได้แก่ พึงพอใจต่อผู้สอนมีความเป็นกันเอง ( $\bar{x} = 4.44$ ) พึงพอใจต่ออาจารย์ผู้สอนมีคุณวุฒิที่เหมาะสมกับหลักสูตรพัฒนาสังคม ( $\bar{x} = 4.38$ ) พึงพอใจต่อผู้สอนมี ความสามารถในการถ่ายทอด ( $\bar{x} = 4.35$ ) รองลงมา คือ พึงพอใจต่อผู้สอนมีความรู้ในรายวิชาที่รับผิดชอบสอน ( $\bar{x} = 4.29$ ) และพึงพอใจต่อผู้สอนมีการจัดแผนการสอนให้เหมาะสมต่อการเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ( $\bar{x} = 4.23$ ) ตามลำดับ ดังตารางที่ 13

**ตารางที่ 13** ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านผู้สอนรายข้อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559)

ด้านผู้สอน	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
2.1พึงพอใจต่ออาจารย์ผู้สอนมีคุณวุฒิ ที่เหมาะสมกับหลักสูตรพัฒนาสังคม	4.38	0.60	มากที่สุด
2.2พึงพอใจต่อผู้สอนมีความเป็นกันเอง	4.44	0.66	มากที่สุด
2.3พึงพอใจต่อผู้สอนมีความรู้ ในรายวิชาที่รับผิดชอบสอน	4.29	0.67	มากที่สุด
2.4พึงพอใจต่อผู้สอนมี ความสามารถในการถ่ายทอด ความรู้ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชา	4.35	0.69	มากที่สุด
2.5พึงพอใจต่อผู้สอนมีการ จัดแผนการสอนให้เหมาะสมต่อการเรียน	4.23	0.65	มากที่สุด
<b>เฉลี่ย</b>	<b>4.38</b>	<b>0.65</b>	<b>มากที่สุด</b>

ด้านกระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรม ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{x}$  =4.12) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ ได้แก่ พึงพอใจต่อการเตรียมความพร้อมของหลักสูตรให้นักศึกษา ( $\bar{x}$  =4.32) อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ คือ พึงพอใจต่อกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนาชุมชน ( $\bar{x}$  =4.20) พึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้คิดวิเคราะห์ปฏิบัติกิจกรรม พึงพอใจต่อการทบทวนความรู้เดิมที่เรียนมา ( $\bar{x}$  =4.17) รองลงมา คือ พึงพอใจต่อกิจกรรมทำบุญสาขา ( $\bar{x}$  =4.14) พึงพอใจต่อวิธีการใช้สื่อและเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้นักศึกษาอย่างเหมาะสม ( $\bar{x}$  =4.05) และพึงพอใจต่อกิจกรรมรับน้องใหม่ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ( $\bar{x}$  =3.85) ตามลำดับ ดังตารางที่ 14



**ตารางที่ 14** ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรม รายข้อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559)

ด้านกระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรม	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
3.1 พึงพอใจต่อการเตรียมความพร้อมของหลักสูตรให้นักศึกษา	4.32	0.68	มากที่สุด
3.1.1 พึงพอใจต่อกิจกรรมรับน้องใหม่	3.85	1.10	มาก
3.1.2 พึงพอใจต่อกิจกรรมทำบุญสาขาศาสนา	4.14	0.78	มาก
3.1.3 พึงพอใจต่อกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนาชุมชน	4.20	0.97	มาก
2. พึงพอใจต่อการทบทวนความรู้เดิมที่เรียนมา	4.17	0.75	มาก
3. พึงพอใจต่อวิธีการใช้สื่อและเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้นักศึกษาอย่างเหมาะสม	4.05	0.73	มาก
4. พึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้คิดวิเคราะห์ปฏิบัติกิจกรรม	4.17	0.86	มาก
<b>เฉลี่ย</b>	<b>4.12</b>	<b>0.83</b>	<b>มาก</b>

ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{x}$  =4.24) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ ได้แก่ พึงพอใจต่อการชี้แจงเกณฑ์การประเมินผล ( $\bar{x}$  =4.32) พึงพอใจต่อการวัดและประเมินผลของการเรียนมีความชัดเจนของยุติธรรม( $\bar{x}$  =4.26) รองลงมา คือ พึงพอใจต่อความสามารถตรวจสอบผลการประเมิน ( $\bar{x}$  =4.23) อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ พึงพอใจต่อการวัดผลได้ตรงตามความเป็นจริงและพึงพอใจต่ออาจารย์ประเมินผลตามความเป็นจริง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ( $\bar{x}$  =4.20) ตามลำดับ ดังตารางที่ 15

**ตารางที่ 15** ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรายข้อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559)

ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. พึงพอใจต่อการวัดและประเมินผลของการเรียนมีความชัดเจนของยุดิธรรม	4.26	0.75	มากที่สุด
2. พึงพอใจต่อการวัดผลได้ตรงตามความเป็นจริง	4.20	0.76	มาก
3. พึงพอใจต่อความสามารถตรวจสอบผลการประเมิน	4.23	0.74	มากที่สุด
4. พึงพอใจต่อการชี้แจงเกณฑ์การประเมินผล	4.32	0.72	มากที่สุด
5. พึงพอใจต่ออาจารย์ประเมินผลตามความเป็นจริง	4.20	0.80	มาก
<b>เฉลี่ย</b>	<b>4.24</b>	<b>0.75</b>	<b>มากที่สุด</b>

**ตารางที่ 16** ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านคุณธรรมจริยธรรมรายข้อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559)

ด้านคุณธรรม จริยธรรม	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. พึงพอใจต่อด้านความซื่อสัตย์ สุจริต	4.38	0.81	มากที่สุด
2. พึงพอใจต่อด้านความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน	4.38	0.65	มากที่สุด
3. พึงพอใจต่อด้านความมีระเบียบวินัย	4.32	0.68	มากที่สุด
4. พึงพอใจต่อด้านความรัก ความศรัทธา และมีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ	4.50	0.61	มากที่สุด
5. พึงพอใจต่อด้านการเคารพกฎเกณฑ์ของหน่วยงานและสังคม	4.41	0.70	มากที่สุด
<b>เฉลี่ย</b>	<b>4.39</b>	<b>0.69</b>	<b>มากที่สุด</b>

จากตารางที่ 16 พบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{x} = 4.39$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ได้แก่ พึงพอใจต่อด้านความรัก ความศรัทธาและมีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ( $\bar{x} = 4.50$ ) พึงพอใจต่อการเคารพกฎเกณฑ์ของหน่วยงานและสังคม ( $\bar{x} = 4.41$ ) รองลงมา คือ พึงพอใจต่อด้านความซื่อสัตย์ สุจริต พึงพอใจต่อด้านความสามัคคี ช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน ( $\bar{x} = 4.38$ ) และพึงพอใจต่อด้านความมีระเบียบวินัย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ( $\bar{x} = 4.32$ ) ตามลำดับ

**ตารางที่ 17** ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการรายข้อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559)

ด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการ	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. พึงพอใจต่อ ด้านความสามารถในการถ่ายทอด และเผยแพร่ความรู้	4.41	0.55	มากที่สุด
2. พึงพอใจต่อ ด้านความเข้าใจขั้นตอนวิธีการปฏิบัติงาน	4.23	0.69	มากที่สุด
3. พึงพอใจต่อด้านความสามารถในการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดผลประโยชน์สูงสุด	4.38	0.69	มากที่สุด
4. พึงพอใจต่อด้านพัฒนาการไ้เรียนรู้งานเร็ว	4.20	0.76	มาก
5. พึงพอใจต่อ ด้านองค์ความรู้ในสาขาที่เรียน	4.38	0.69	มากที่สุด
<b>เฉลี่ย</b>	<b>4.32</b>	<b>0.81</b>	<b>มากที่สุด</b>

จากตารางที่ 17 พบว่า ด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{x} = 4.32$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ ได้แก่ พึงพอใจต่อด้านความสามารถในการถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้ ( $\bar{x} = 4.41$ ) พึงพอใจต่อด้านความสามารถในการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดผลประโยชน์สูงสุด พึงพอใจต่อด้านองค์ความรู้ในสาขาที่เรียน ( $\bar{x} = 4.38$ ) รองลงมา คือ พึงพอใจต่อด้านความเข้าใจขั้นตอนวิธีการปฏิบัติงาน ( $\bar{x} = 4.23$ ) และพึงพอใจต่อด้านพัฒนาการไ้เรียนรู้งานเร็ว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ( $\bar{x} = 4.20$ ) ตามลำดับ

**ตารางที่ 18** ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านทักษะทางปัญญารายข้อ ของนักศึกษา  
ชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559)

ด้านทักษะทางปัญญา	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. พึงพอใจต่อด้านความสามารถ แสวงหาความรู้ใหม่ๆ และพัฒนาตนเองได้	4.41	0.55	มากที่สุด
2. พึงพอใจต่อ ด้านการมีความสามารถ ในการแก้ปัญหาและทำงานท่ามกลางความ กดดันได้	4.23	0.69	มากที่สุด
3. พึงพอใจต่อด้านความคล่องแคล่วใน การคิดเป็นระบบ คิดวิเคราะห์ สามารถเสนอ แนะและให้เหตุผลเพื่อการตัดสินใจได้	4.38	0.69	มากที่สุด
4. พึงพอใจต่อด้านทักษะความเป็นผู้นำ มีวิสัยทัศน์	4.20	0.76	มาก
5. พึงพอใจต่อด้านความคิดสร้างสรรค์ กล้าแสดงออกในการทำงาน	4.38	0.69	มากที่สุด
<b>เฉลี่ย</b>	<b>4.32</b>	<b>0.67</b>	<b>มากที่สุด</b>

จากตารางที่ 18 พบว่า ด้านทักษะทางปัญญา ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตร  
ปรับปรุงปี พ.ศ. 2559) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{x}$  =4.32) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่  
ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ ได้แก่ พึงพอใจต่อด้านความสามารถแสวงหาความรู้ใหม่ๆ และพัฒนาตนเอง  
ได้ ( $\bar{x}$  =4.41) พึงพอใจต่อด้านความคล่องแคล่วในการคิดเป็นระบบ คิดวิเคราะห์ สามารถเสนอแนะ  
และให้เหตุผลเพื่อการตัดสินใจได้ พึงพอใจต่อด้านความคิดสร้างสรรค์กล้าแสดงออกในการทำงาน  
( $\bar{x}$  =4.38) รองลงมาคือ พึงพอใจต่อด้านการมีความสามารถในการแก้ปัญหาและทำงานท่ามกลาง  
ความกดดันได้ ( $\bar{x}$  =4.23) และพึงพอใจต่อด้านทักษะความเป็นผู้นำมีวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด  
( $\bar{x}$  =4.20) ตามลำดับ

**ตารางที่ 19** ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์รายข้อ  
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559)

ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. พึงพอใจต่อด้านความเชื่อมั่นในตัวเอง กล้าแสดงออก	4.26	0.75	มากที่สุด
2. พึงพอใจต่อ ด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และรับผิดชอบผล การปฏิบัติงานของตน	4.23	0.74	มากที่สุด
3. พึงพอใจต่อด้านความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนร่วมงาน และผู้อื่น	4.32	0.80	มากที่สุด
4. พึงพอใจต่อการแต่งกายสุภาพ สะอาด ถูกกาลเทศะ พุดจาไพเราะ อ่อนหวาน นอบน้อมถ่อมตนใส่ใจคนรอบข้าง	4.23	0.74	มากที่สุด
5. พึงพอใจต่อ ด้านการปฏิบัติตาม กฎหมาย สัญญาและข้อตกลง	4.35	0.77	มากที่สุด
<b>เฉลี่ย</b>	<b>4.29</b>	<b>0.76</b>	<b>มากที่สุด</b>

จากตารางที่ 19 พบว่า ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{x} = 4.29$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ได้แก่ พึงพอใจต่อการปฏิบัติตามกฎหมาย สัญญาและข้อตกลง ( $\bar{x} = 4.35$ ) พึงพอใจต่อด้านความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนร่วมงาน และผู้อื่น ( $\bar{x} = 4.32$ ) รองลงมา คือ พึงพอใจต่อด้านความเชื่อมั่นในตัวเองกล้าแสดงออก ( $\bar{x} = 4.26$ ) พึงพอใจต่อการปฏิบัติตามหน้าที่โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นและรับผิดชอบผลการปฏิบัติงานของตน และพึงพอใจต่อการแต่งกายสุภาพสะอาดถูกกาลเทศะพุดจาไพเราะอ่อนหวานนอบน้อมถ่อมตนใส่ใจคนรอบข้าง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ( $\bar{x} = 4.23$ ) ตามลำดับ

**ตารางที่ 20** ร้อยละความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีรายข้อ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559)

ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. พึงพอใจต่อ ด้านความคล่องแคล่วใน การใช้ตัวเลข การแปลผลและการวิเคราะห์ ผลต่างๆ	3.97	1.05	มาก
2. พึงพอใจต่อด้านทักษะการใช้เทคโนโลยี ที่ทันสมัย	4.20	0.88	มาก
3. พึงพอใจต่อ ด้านความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาต่างประเทศได้อย่าง ถูกต้องและเหมาะสม	4.00	0.95	มาก
4. พึงพอใจต่อด้านความสามารถในการใช้ คอมพิวเตอร์เพื่อการแสวงหาข้อมูลการติดต่อ สื่อสารและการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่าง เหมาะสม	4.11	0.80	มาก
5. พึงพอใจต่อด้านความสามารถในการ รวบรวม วิเคราะห์ ประมวลผลข้อมูลสารสนเทศ	4.20	0.80	มาก
<b>เฉลี่ย</b>	<b>4.09</b>	<b>0.89</b>	<b>มาก</b>

จากตารางที่ 20 พบว่า ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีของนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตรปรับปรุงปี พ.ศ. 2559) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{x} = 4.09$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ พึงพอใจต่อด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย พึงพอใจต่อด้านความสามารถในการรวบรวม วิเคราะห์ ประมวลผลข้อมูลสารสนเทศ ( $\bar{x} = 4.20$ ) พึงพอใจต่อด้านความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการแสวงหาข้อมูลการติดต่อสื่อสารและการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ( $\bar{x} = 4.11$ ) รองลงมาคือ พึงพอใจต่อด้านความสามารถในการฟังพูด อ่าน เขียนภาษาต่างประเทศได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ( $\bar{x} = 4.00$ ) และพึงพอใจต่อด้านความคล่องแคล่วในการใช้ตัวเลข การแปลผลและการวิเคราะห์ผลต่างๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ( $\bar{x} = 3.97$ ) ตามลำดับ

#### 4.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพหลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคม

**ตารางที่ 21** ร้อยละระดับความพึงพอใจรวมของนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคมต่อหลักสูตรพัฒนาสังคม

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 และ พ.ศ. 2564 (N=54)

ระดับความพึงพอใจ	ร้อยละ
พึงพอใจระดับน้อย (57-70 คะแนน)	20.4
พึงพอใจระดับปานกลาง (71-84 คะแนน)	35.2
พึงพอใจระดับมาก (85-98 คะแนน)	44.4
<b>รวม</b>	<b>100.00</b>

**ตารางที่ 22** ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันของปัจจัยด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ การให้

คำปรึกษา กับความพึงพอใจรวมหลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคม (N=54)

ตัวแปร	ความพึงพอใจรวม	
	Pearson Correlation	P value
สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	0.814	0.01
การให้คำปรึกษา	0.698	0.01

จากตารางที่ 21 ที่พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคมในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 44.4 และเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพหลักสูตรพบว่า มีปัจจัยด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับความพึงพอใจรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยด้านการให้คำปรึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งจากผลการวิเคราะห์นี้ สะท้อนให้เห็นว่า ยังมีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้มากความพึงพอใจและคุณภาพของหลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคมก็จะเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการหาแนวทางจัดการเรียนการสอนที่เพิ่มสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่ไม่ใช่วัสดุอุปกรณ์เท่านั้น แต่หมายถึง แหล่งเรียนรู้ หรือ แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้รับประโยชน์จากการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

และจากการวิเคราะห์พบว่า การนำหลักการของ CWIE มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน โดยจำลองให้นักศึกษาที่เรียนรายวิชากระบวนการและเทคนิคการพัฒนาสังคม ให้ลงพื้นที่โดยอยู่ในชุมชนเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ และให้กระบวนการดังกล่าวได้มาซึ่งนวัตกรรมชุมชน โดยมีการวางแผนทางให้สอดคล้องกับ CWIE

**กระบวนการที่ 1** นำนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม ลงพื้นที่ 2 พื้นที่ ในเขตเทศบาลตำบลนาจั่ว ทั้งนี้ได้ประสานกับผู้นำชุมชน ชี้แจงวัตถุประสงค์การลงพื้นที่ของนักศึกษา แผนงาน และผลลัพธ์ที่ต้องการ โดยนักศึกษาต้องอาศัยอยู่ในพื้นที่ เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ มีรายละเอียด ดังนี้

1) ศึกษาบริบทชุมชน โดยใช้เครื่องมือด้านการพัฒนาสังคม ประกอบด้วย การจัดทำแผนที่เพื่อทราบลักษณะทางกายภาพ เทคนิคการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลประวัติชุมชน การเปลี่ยนแปลงในชุมชน การศึกษาข้อมูลด้านเศรษฐกิจจากแผนผังการไหลเชิงเศรษฐกิจและปฏิทินกิจกรรม การศึกษาข้อมูลด้านสังคมวัฒนธรรมจากปฏิทินบุญประเพณีและแผนผังเครือญาติ

2) การวิเคราะห์ SWOT เป็นการจัดทำแผนกลยุทธ์วิธีหนึ่งซึ่งจะช่วยให้องค์กรทราบถึงสถานภาพขององค์กร อันจะทำให้สามารถกำหนดเป้าหมายได้อย่างถูกต้องและประสบความสำเร็จ โดยวิเคราะห์จากสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก 4 ประเด็น คือ

#### **ปัจจัยภายในองค์กร**

**S – Strength** หมายถึง จุดแข็ง องค์กรจะต้องมีการประเมินจุดแข็งของตนเอง เพื่อพิจารณาเงื่อนไขแห่งความสำเร็จขององค์กรตนในมิติต่างๆ เช่น สถานภาพทางการเงิน บุคลากร ผลผลิต โดยประเมินค่าเป็นระดับจากสูงสุดไปหาต่ำสุด อย่างไรก็ตาม จุดแข็งในบางมิติอาจไม่มีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรก็ได้

**W – Weakness** หมายถึง จุดอ่อน องค์กรจะต้องมีการประเมินจุดอ่อนของตน เพื่อพิจารณาเงื่อนไขแห่งความล้มเหลวขององค์กรในมิติต่างๆ เช่นเกี่ยวกับการประเมินจุดแข็ง โดยมีการประเมินค่าจากสูงสุดไปหาต่ำสุด อย่างไรก็ตาม จุดอ่อนในบางมิติอาจไม่มีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร

#### **ปัจจัยภายนอกองค์กร**

**O – Opportunity** หมายถึง โอกาสหรือสิ่งที้องค์กรได้เปรียบคู่แข่ง ทั้งนี้องค์กรควรพิจารณาโอกาสในมิติของความดึงดูดใจและความน่าประสบความสำเร็จขององค์กร

**T – Threat** หมายถึง อุปสรรคที่ขัดขวางการพัฒนาขององค์กร ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อเป้าประสงค์ขององค์กร ทั้งนี้ควรพิจารณาอุปสรรคในมิติของความรุนแรงและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้น

3) การวิเคราะห์ต้นไม้ปัญหา (Problem Tree) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ปัญหาเจาะไปจนถึงรากเหง้า ก่อนวางแผนงานหรือทำโครงการที่เน้นการมีส่วนร่วม เมื่อมีการวิเคราะห์ SWOT ได้จุดแข็งจุดอ่อนแล้ว จะมีการกำหนดปัญหาภายในชุมชนว่า ปัญหาที่มีผลกระทบต่อชุมชนเป็นส่วนใหญ่คืออะไร แล้วมีสาเหตุมาจากอะไร จึงหาวิธีแก้ไขปัญหา โดยจัดองค์ประกอบเหล่านี้ลงไปในต้นไม้ปัญหาซึ่ง ราก นั้น หมายถึง สาเหตุของปัญหา ลำต้น หมายถึง ปัญหา และสุดท้าย ส่วนผลที่อยู่ด้านบน หมายถึง วิธีการที่จะใช้ในการแก้ไขปัญหา



4) การคิดหาทางออกอย่างสร้างสรรค์ด้วยการใช้เทคนิค A-I-C เป็นเทคนิคการประชุมแบบมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ ที่การระดมสมอง ทำให้เกิดความเข้าใจสภาพปัญหา/ขีดจำกัดความต้องการ/และศักยภาพ จากการประชุมมาจากความคิดของทุกคน ซึ่งความหมายของ AIC เป็นดังนี้

A-Appreciation คือ การยอมรับชื่นชม (Appreciate) ความคิดเห็นความรู้สึกของเพื่อนสมาชิกในกลุ่มด้วยความเข้าใจในประสบการณ์ สภาพ และขีดจำกัดของเพื่อนสมาชิกแต่ละคน จึงไม่รู้สึกต่อต้านหรือวิจารณ์เชิงลบในความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิก ทุกคนในกลุ่มมีโอกาที่จะให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง เหตุผล ความรู้สึก และการแสดงออกตามที่เป็นจริง เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกที่ดีมีเมตตาต่อกัน เกิดพลังร่วมกันและความรู้สึกเป็นเครือข่าย เป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

I-Influence คือ การใช้ประสบการณ์ /ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของแต่ละคนที่มีอยู่ มาช่วยกันกำหนดวิธีการ / ยุทธศาสตร์เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์/อุดมการณ์ร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มจะมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน มีการถกเถียงด้วยเหตุผลทั้งในประเด็นที่เห็นด้วยและขัดแย้งจนได้วิธีการที่กลุ่มเห็นร่วมกัน

C-Control คือ การนำยุทธศาสตร์/วิธีสำคัญ มากำหนดแผนปฏิบัติการโดยละเอียด สมาชิกจะเลือกกว่าตนเองสามารถรับผิดชอบในเรื่องใดด้วยความสมัครใจ ทำให้เกิดพันธะสัญญาข้อผูกพัน (Commitment) แก่ตนเองเพื่อควบคุมตน (Control) ให้ปฏิบัติบรรลุผลตามเป้าหมายร่วมของกลุ่ม รายละเอียดขั้นตอน กระบวนการ A-I-C กับประสบการณ์ที่นำไปใช้ มีขั้นเตรียมการ ได้แก่

1. การศึกษาชุมชน เพื่อให้ทราบประวัติการพัฒนา โครงสร้างทางสังคม ปัจจัยพื้นฐาน แหล่งทรัพยากรของหมู่บ้าน โดยอาศัยข้อมูลที่มีอยู่แล้วในรายงานการสำรวจของราชการ การพูดคุยกับชุมชน การสำรวจ

2. การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ได้ตัวแทนของกลุ่มต่างๆ ในชุมชน โดยการสอบถามกลุ่ม ต่างๆ และผู้นำของหมู่บ้าน

3. การชี้แจงวัตถุประสงค์ต่อผู้นำและกรรมการหมู่บ้าน และขอความเห็นในการจัดการประชุม ให้สะดวกราบรื่นทุกฝ่าย (แจก Mind Map® ให้กับทุกคน เพื่อเป็นข้อมูลนำเข้า)

4. การเตรียมตัวของผู้นำการประชุม เพื่อดำเนินการประชุมให้ราบรื่น (เตรียมด้วย Mind Map เพื่อมองเห็นภาพรวมของงาน)

5. การเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกในการประชุม ได้แก่สถานที่ อุปกรณ์ เครื่องเขียน การจัดบันทึก

**กระบวนการที่ 2** จัดเวทีเพื่อแนวโน้มและแนวทางการทำ CWIE สาขาวิชาพัฒนาสังคม จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและจัดเวทีให้นักศึกษา ผู้นำชุมชน และผู้บริหารได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นดังนี้

1) ความเห็นจากชุมชน : ชุมชนมีความยินดีที่จะให้พื้นที่กับนักศึกษา ให้ชุมชน/หมู่บ้านเป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้ (Social Lab) และหาแนวทางการสร้างนวัตกรรมชุมชนร่วมกัน

2) ความเห็นนักศึกษา : จากการประเมินการเรียนการสอนโดยผู้วิจัยซึ่งเป็นอาจารย์ประจำวิชา พบว่า แนวทางการจำลองการเรียนการสอนให้เป็นแบบ CWIE นั้น นักศึกษามีโอกาสแสดงศักยภาพ ได้นำเครื่องมือจากงานพัฒนามาประยุกต์ใช้และแก้ไขปัญหาาร่วมกันกับชุมชน และเรียนรู้กับชุมชนอย่างแท้จริง และนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นว่า การเรียนการสอนในรูปแบบนี้ เป็นการสร้างความมั่นใจ และเพิ่มประสบการณ์นอกห้องเรียน และหากในอนาคตต้องฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในลักษณะของ CWIE ทั้งนี้ นักศึกษาได้แนะนำว่า ควรเพิ่มระยะเวลาในการลงพื้นที่ให้มากกว่านี้และควรมีงบประมาณสนับสนุนเพื่อรองรับโครงการนวัตกรรมชุมชนที่เกิดขึ้น

3) ความเห็นจากผู้บริหาร : จากการจัดเวทีแสดงความคิดเห็น พบว่า แนวทางที่สาขาวิชาการพัฒนาสังคมจัดการเรียนการสอน ให้ชุมชนเป็นฐาน เป็นห้องเรียนมีชีวิตเพื่อจำลองแนวทางการเรียนรู้แบบ CWIE นั้น เป็นแนวทางที่ดี แต่การสร้างนวัตกรรมชุมชนนั้น สามารถสร้างได้ทั้งผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมทางสังคม

#### 4.4 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยบริบทชุมชนและนวัตกรรมชุมชน

##### บริบทชุมชนที่ 1

ตั้งอยู่ห่างจากอำเภอเมืองเพชรบูรณ์ ไปทางทิศเหนือ 12 กิโลเมตร การคมนาคม แต่เดิมถนนจะเป็นรูปแบบลูกรัง ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2530 ได้เริ่มมีการสร้างถนนคอนกรีตเพื่อความสะดวกต่อการคมนาคมมากขึ้น อาชีพของคนในชุมชน ประกอบด้วย 1) เกษตรกรรม ได้แก่ การปลูกข้าว ปลูกข้าวโพด ปลูกถั่วเขียว และพืชเศรษฐกิจอื่นๆ 2) การรับจ้างทั่วไป เป็นการรับจ้างทำงานภายในหมู่บ้าน สถานประกอบการหรือโรงงาน เป็นการรับจ้างในลักษณะการขายแรงงานและได้รับค่าตอบแทน 3) อาชีพอิสระ เช่น ค้าขาย เป็นต้น

## ปฏิทินชุมชนด้านเศรษฐกิจ

เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
<b>กิจกรรมด้านเศรษฐกิจ</b>												
ปลูกข้าว												
ข้าวโพด (เลี้ยงสัตว์)												
รับจ้างทั่วไป												
ถั่วเขียว												

## ปฏิทินชุมชนด้านวัฒนธรรม

เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
<b>กิจกรรมด้านวัฒนธรรม</b>												
บุญบ้านปีใหม่												
บุญสงกรานต์												
บุญเข้าพรรษา												
บุญออกพรรษา												
งานลอยกระทง												

## Flow chart แผนผังการไหลเศรษฐกิจ (จากการเกษตร)

รายรับ	รายจ่าย (ต้นทุน)	ยอดคงเหลือ
ได้ผลจากการทำนาข้าว เป็นเงิน 4,200,000 บาท/ปี	การลงทุนข้าวทำนาข้าว ค่าปุ๋ย ค่ายา ค่าแรงงาน และ อื่นๆ 2,072,500 บาท/ปี	ผลกำไรจากการทำนาข้าว 2,127,500 บาท/ปี
ได้ผลจากการปลูกข้าวโพด เป็นเงิน 1,800,000 บาท/ปี	การลงทุนปลูกข้าวโพด ค่าปุ๋ย ค่ายา ค่ารถไถ และ แรงงาน 651,000 บาท/ปี	ผลกำไรจากการปลูกข้าวโพด 1,149,000 บาท/ปี
ได้ผลจากการปลูกถั่วเขียว เป็นเงิน 700,000 บาท/ปี	การลงทุนปลูกถั่วเขียว ค่าพันธุ์ถั่ว ค่ายาฆ่าแมลง ค่าฮอร์โมน ค่ารถเก็บเกี่ยว 400,000 บาท/ปี	ผลกำไรจากการปลูกถั่วเขียว 300,000 บาท/ปี
<b>In = 6,700,000</b>	<b>Out = 3,123,500</b>	<b>ยอดคงเหลือ 3,576,500</b>

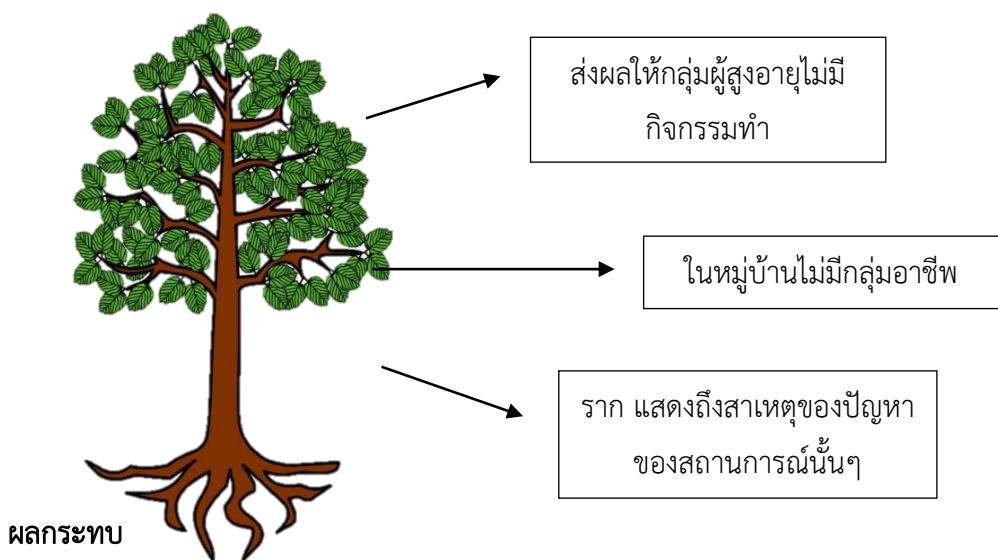
\*ข้อมูล ณ วันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2566

จากแผนผังการไหลด้านเศรษฐกิจ แสดงให้เห็นว่า ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ ในระดับที่เหมาะสม ซึ่งเห็นได้จากการเปรียบเทียบรายรับ รายจ่าย ตลอดทั้งปี

#### การวิเคราะห์ชุมชน เทคนิค SWOT

<b>Strenght</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- การคมนาคมสะดวก</li> <li>- เขตหมู่บ้านติดตัวเมือง</li> <li>- คนในหมู่บ้านมีอาชีพตลอดทั้งปี</li> </ul>	<b>Weakness</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ไม่มีกลุ่มอาชีพ</li> <li>- ผู้คนส่วนใหญ่ไม่มีเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกัน</li> </ul>
<b>Opportunity</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- มีกองทุนเงินสนับสนุนจากภาครัฐ</li> <li>- มีการจัดตั้งโครงการจากหน่วยงานภายนอก</li> <li>- มีแหล่งหารายได้เสริม นอกจากการทำเกษตร</li> </ul>	<b>Threat</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- โครงการจากภาครัฐไม่ได้ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ทำการจัดตั้งกลุ่มอาชีพไม่ประสบความสำเร็จ</li> </ul>

#### การวิเคราะห์ปัญหาด้วยหลักการ Problem tree (ต้นไม้ปัญหา)



#### ผลกระทบ

**ด้านลบ :** จากการสอบถามผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้านในชุมชน จากปัญหา ส่งผลให้กลุ่มผู้สูงอายุไม่มีกิจกรรมทำ (ว่างงาน)

**ด้านบวก :** มีกลุ่มผู้สูงอายุอยู่ในเขตหมู่บ้านเอื้อต่อ การทำกิจกรรมแบบไม่ใช้แรงเพื่อเป็นการสร้างกิจกรรม ให้แก่ผู้สูงอายุได้บริหารร่างกาย และเพื่อให้กลุ่มผู้สูงอายุ รู้สึกว่าตนได้รับ

การให้ความสำคัญ นำไปสู่การแก้ไขปัญหา โดยการสร้างกิจกรรมหรือโครงการ ชាตะไคร้  
ใบเตย เพื่อสุขภาพ และถนอมสมุนไพร

### ปัญหา/สถานการณ์

- ในหมู่บ้านไม่มีกลุ่มอาชีพ
- กลุ่มผู้สูงไม่มีกิจกรรมทำ (ว่างงาน)

### สาเหตุของปัญหา

ผู้คนวัยทำงาน หรือวัยกลางคน ต่างพากันแยกย้ายไปทำกิจกรรมตามอาชีพของตนเอง  
จึงขาดการรวมกลุ่มเพื่อสร้างกลุ่มอาชีพ สืบเนื่องมาจาก การไม่มีเวลา หรือแม้กระทั่งช่วงเวลาไม่  
ตรงกัน

### บริบทชุมชนที่ 2

การเกษตร ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ ที่ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม จะมีการปลูกใบ  
ยาสูบ ปลูกข้าว ปลูกข้าวโพด ปลูกถั่วเขียวและโกโก้ การประมง ประชาชนบางส่วนจะมีการขุดสระ  
โดยใช้พื้นที่ทางเกษตรส่วนตัว ในการทำประมงน้ำจืด เช่น เลี้ยงปลาตูก ปลานิล ปลาช่อน เลี้ยงกุ้ง  
เลี้ยงกบ เป็นต้น การปศุสัตว์ ประชาชนบางส่วนมีการเลี้ยงวัวพันธุ์เนื้อ หมู ไก่ เป็ด พันธุ์เนื้อไก่ ไก่  
พันธุ์ไข่ ในพื้นที่ตำบลนางั่วเป็นอาชีพเสริม

**SWOT Analysis** เป็นการวิเคราะห์ชุมชนว่า มีด้านที่เด่นที่เป็นจุดแข็ง อุปสรรคจุดอ่อนใน  
เรื่องไหนบ้าง โดยใช้เครื่องมือ SWOT คือการวิเคราะห์สถานการณ์ของธุรกิจหรือองค์กร ว่าอยู่ใน  
สถานการณ์แบบใด จะเน้นไปที่การนำจุดแข็งและจุดอ่อนของสภาพแวดล้อมภายในมาประกอบการ  
พิจารณาของโอกาส รวมไปถึงอุปสรรคภายนอก เพื่อการวางแผนให้กับองค์กรนั้น ๆ แต่ในที่นี้ เปรียบ  
ชุมชนเป็นองค์กร

Strenght	Weakness
<ul style="list-style-type: none"> <li>- คนในหมู่บ้านมีอาชีพเสริม</li> <li>- มีวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง</li> <li>- การคมนาคมสะดวก</li> <li>- สามารถทำเกษตรได้ทั้งปี</li> <li>- มีสินค้าและนวัตกรรมของชุมชนที่ ส่งออกจำหน่าย</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ถนนชำรุด</li> <li>- น้ำประปาไหลช้าในบางช่วง ช่วงเช้า และเย็น เพราะคนส่วนใหญ่ใช้</li> <li>- น้ำไม่สะอาด</li> <li>- ไฟฟ้าในบางพื้นที่เข้าไม่ถึง</li> <li>- ขาดการรวมกลุ่มของคนในชุมชน</li> </ul>

Opportunity	Threat
<ul style="list-style-type: none"> <li>- มีหน่วยงานเข้ามาสนับสนุนให้ด้านสินค้าของชุมชน</li> <li>- มีเงินกองทุนสนับสนุนจากภาครัฐ</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ประชาชนส่วนใหญ่ทำการเกษตรต้องพึ่งธรรมชาติ</li> <li>- คนในชุมชนทำงานจนไม่มีเวลาว่าง มาทำกิจกรรมร่วมกัน</li> </ul>

### ต้นทุนด้านการทำการเกษตรสูง

**วิธีแก้ปัญหา (ผล)** หากเราสามารถลดค่าใช้จ่ายได้ในส่วนใดส่วนหนึ่ง ก็จะสามารถมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ชุมชนบ้านนางัวเหนือ เหมือนวัฏจักร ดังนั้นรายได้ก็จะไม่เพิ่มขึ้นมากเท่าที่ควร ก็จะเกิดวัฏจักรแบบนี้ขึ้นจนจะไม่มีวันสิ้นสุด จึงมีการจัดตั้งโครงการขึ้น ชื่อว่า โครงการปุ๋ยหมักอินทรีย์อย่างปลอดภัยเพื่อใช้ในชุมชน โครงการนี้เป็นโครงการที่มีการทำปุ๋ยหมักอินทรีย์ ตามแนวคิด การผลิตโบกาดิ โดยใช้วัตถุดิบที่มีในชุมชนอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็น เปลือกโกโก้ และมูลสัตว์ ไก่ วัว ประโยชน์ของเปลือกโกโก้ สามารถใช้เป็นอาหารสัตว์ ใช้แทนถ่าน หรือนำกลับมาใช้ใหม่ได้เป็นปุ๋ยอินทรีย์ จะมีธาตุอาหาร NPK โครงการปุ๋ยหมักอินทรีย์อย่างปลอดภัยเพื่อใช้ในชุมชน คือ โครงการที่ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เองในชุมชน โดยใช้มูลสัตว์และเปลือกโกโก้ มาใช้ ซึ่งวัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชน ใช้การลดต้นทุนการเกษตร

**ปัญหา (ลำดับ)** ต้นทุนในการในการทำการเกษตรสูง ตัวอย่างต้นทุน เช่น ค่าปุ๋ย ค่ายา ค่าอุปกรณ์การเกษตร ไม่ว่าจะเป็น สายยางรดน้ำ ท่อ PVC เครื่องสูบน้ำ สปริงเกอร์ ถังฉีดยา และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ค่ารถไถนา ค่าจ้างคนงาน

**สาเหตุ (ราก)** ชุมชนทำการเกษตร ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ และเป็นการทำการเกษตรแบบเคมี หรือเรียกว่า เกษตรเคมี

### ตัวอย่างการคิดแนวทางนวัตกรรมด้วย AIC โครงการปุ๋ยหมักอินทรีย์อย่างปลอดภัยเพื่อใช้ในชุมชน

ชุมชนบ้านนางัว เป็นหมู่บ้านที่ทำอาชีพการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ และใช้ปุ๋ยสารเคมีในการทำการเกษตร ซึ่งปุ๋ยนั้นมีราคาที่สูง จึงทำให้เสียค่าใช้จ่ายไปกับต้นทุนการทำการเกษตรสูงจึงเกิดเป็นโครงการปุ๋ยหมักอินทรีย์อย่างปลอดภัยเพื่อชุมชน โครงการนี้เป็นโครงการที่ผลิตปุ๋ยเองโดยใช้มูลสัตว์และเปลือกโกโก้ ใช้อุปกรณ์ที่มีอยู่ในชุมชน เปลือกโกโก้ก็นำมาจากการปลูกโกโก้ภายในชุมชน ซึ่งเปลือกโกโก้ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์อยู่แล้ว หากนำมาประยุกต์ก็จะสามารถลดต้นทุนได้ ประโยชน์ของเปลือก โกโก้เปลือกโกโก้ที่คั่วแล้วใช้เป็นอาหารสัตว์ได้ หรือตากแห้งใช้ทำเชื้อไฟแทนถ่านไม่ได้ หรือนำกลับไปใส่โคนต้นเป็นปุ๋ยอินทรีย์ซึ่งจะได้ธาตุอาหาร NPK ประมาณร้อย

ละ 2 - 0.4 - 1 ของน้ำหนักเปลือก ซึ่งจะใช้ทำปุ๋ยอินทรีย์ โดยผู้นำชุมชน มีความรู้ด้านนี้ และมีโรงผลิตปุ๋ยอยู่แล้ว โดยใช้แนวคิดโบกาฉิ (Bokashi) เป็นคำศัพท์ในภาษาญี่ปุ่นที่แปลว่า การหมัก (Compost) ซึ่งการทำปุ๋ยโบกาฉินั้นเกิดจากการทำหัวเชื้อจุลินทรีย์ EM ในรูปแบบน้ำให้เป็นแห้ง ผู้คิดค้นคนแรกคือ ศ.ดร.เทรูโอะ อิหะระ สรุปได้ว่า การทำปุ๋ยโบกาฉินั้นเป็นการทำปุ๋ยหมักด้วยอินทรีย์วัตถุ ที่หมักด้วยจุลินทรีย์ EM เท่านั้น มาประยุกต์ใช้โดยผ่านกระบวนการหมักแบบแห้ง มีการผสมกากน้ำตาลเข้าไปเพื่อช่วยในกระบวนการย่อยสลายของจุลินทรีย์ ก่อนจะหมักด้วยวัตถุดิบตามสูตรจนได้ที่ และนำไปใช้ให้เกิดผลดีในการปรับปรุงสภาพโครงสร้างดินให้ร่วนซุยและมีคุณภาพในการเพาะปลูกพืช

### วิธีการทำ

นำส่วนผสมทุกอย่างคลุกเคล้าให้เข้ากัน โดยนำของแห้ง ผสมกันก่อน จึงค่อยเติมน้ำสะอาดและหัวเชื้อจุลินทรีย์ลงไป ทำการผสมต่อให้เข้ากัน โดยให้ปุ๋ยมีความชื้นประมาณ 60-70 เปอร์เซ็นต์ สามารถสังเกตได้จากบีบตัวปุ๋ย หาก บีบเป็นก้อนแล้วมีน้ำไหล เนื้อปุ๋ยแตกเป็น 3 ก้อน นั่นคือ ความชื้นพอดีแล้ว หลังจากนั้นจึงทิ้งไว้ในที่ร่มแล้วกลับ กองทุกวัน (กองสูงประมาณ 30 เซนติเมตร) จนครบ 7 วัน สามารถนำไปใช้ได้เพื่อผสมดินเพาะปลูก หากยังไม่ใช้ สามารถเก็บไว้ในกระสอบหรือถุงได้ โดยควรใช้ภายใน ระยะเวลา 1 ปี

### 4.5 รูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการทำงานที่สอดคล้องกับหลักสูตร

จากรูปแบบของ CWIE ที่แบ่งออกได้เป็น 1) แบบเรียนภาคทฤษฎีก่อนไปปฏิบัติงาน (Separate) 2) แบบเรียนภาคทฤษฎีสลับกับไปปฏิบัติงาน (Sandwich) 3) แบบผสมผสาน (Mix) เป็นการเรียนภาคทฤษฎีในสถาบันอุดมศึกษาส่วนหนึ่ง และการเรียนภาคทฤษฎีพร้อมการปฏิบัติงานจริงในหน่วยงานภายนอกอีกส่วนหนึ่ง พบว่ารูปแบบที่เหมาะสมสำหรับรูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการ คือ แบบผสมผสาน (Mix) เป็นการเรียนภาคทฤษฎีในสถาบันอุดมศึกษาส่วนหนึ่ง และการเรียนภาคทฤษฎีพร้อมการปฏิบัติงานจริงในหน่วยงานภายนอกด้วย กล่าวคือ CWIE (Cooperative and Work Integrated Education) คือ หลักสูตรการเรียนการสอนในลักษณะร่วมผลิระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและสถานประกอบการ (ภาครัฐ เอกชน ชุมชน) เพื่อให้บัณฑิตพร้อมสู่โลกแห่งการทำงานจริงได้ทันที มีสมรรถนะตรงกับความต้องการของตลาดงาน สามารถพัฒนาอาชีพในปัจจุบัน และเตรียมพร้อมรองรับตำแหน่งงานในอนาคต

หลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคม ได้วางแผนสำหรับการจัดการเรียนการสอนในลักษณะร่วม  
ผลิตระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและสถานประกอบการ (ภาครัฐ เอกชน ชุมชน) มีรายละเอียด ดังนี้

## 1. ข้อมูลหลักสูตร

- 1.1 ชื่อหลักสูตร ศิลปศาสตรบัณฑิต  
1.2 สาขาวิชา พัฒนาสังคม  
1.3 ประเภทของหลักสูตร ปริญญาตรีทางวิชาการ

## 2. สมรรถนะที่คาดหวัง หรือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ รายชั้นปี (ตาม มคอ.2 หมวด 4 ข้อ 3)

ชั้นปี	สมรรถนะ หรือ ผลลัพธ์การเรียนรู้	คำสำคัญ หรือ อาชีพ ที่สะท้อนสมรรถนะ หรือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ (A)
ชั้นปีที่ 1	นักศึกษามีความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ จริยธรรมและจรรยาบรรณในการทำงาน รวมถึงประเด็นสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาสังคม เพื่อเป็นการปูพื้นฐานความรู้สำหรับการเรียนในชั้นปีที่สูงขึ้น	- นักวิชาการ - นักวิจัย/ผู้ช่วยนักวิจัย ด้านสังคม
ชั้นปีที่ 2	นักศึกษาเข้าใจกระบวนการทำงานพัฒนา มีทักษะการใช้เครื่องมือและเทคนิคต่างๆ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีภาวะเป็นทั้งผู้นำและผู้ตามที่ดี และสามารถคิดวิเคราะห์ ประเด็นปัญหาทางวิชาการได้อย่างเป็นระบบ ประยุกต์ใช้ ทฤษฎีและองค์ความรู้กับสภาพแวดล้อม/สถานการณ์จริง ได้อย่างเหมาะสม	- พัฒนาการ - นักพัฒนาชุมชน / นักพัฒนาสังคม
ชั้นปีที่ 3	นักศึกษามีความเข้าใจในระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มีความรู้และทักษะ ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแสวงหาความรู้ มีทักษะในการสื่อสารด้วยการพูด การเขียน อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้ในการนำเสนอผลงานทางวิชาการ หรือการนำเสนอเพื่อประโยชน์ต่อสังคม	- นักวิชาการ - นักวิจัย/ผู้ช่วยนักวิจัย ด้านสังคม - พัฒนาการ - นักพัฒนาชุมชน/สังคม
ชั้นปีที่ 4	นักศึกษามีทักษะด้านการจัดโครงการสัมมนา การทำงานวิจัย รวมถึงการใช้เครื่องมือ เทคนิคต่างๆ ที่จำเป็นต่องานด้านการพัฒนาสังคม สามารถวิเคราะห์ปัญหา เข้าใจ และ	- พัฒนาการ - นักพัฒนาชุมชน / นักพัฒนาสังคม



ชั้นปี	สมรรถนะ หรือ ผลลัพธ์การเรียนรู้	คำสำคัญ หรือ อาชีพ ที่สะท้อนสมรรถนะ หรือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ (A)
	อธิบายความต้องการทางการพัฒนาสังคมอย่างบูรณาการ และสามารถนำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้เพื่อ แก้ไขปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การทำงานหลัง สำเร็จการศึกษาและการดำเนินชีวิต	- ที่ปรึกษาด้านสังคม - นักฝึกอบรม - นักจัดกระบวนการ ทางด้านสังคม

### 3. วัตถุประสงค์ ค่าเป้าหมาย และตัวชี้วัดของแผน หลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคม

#### 3.1 วัตถุประสงค์ (อย่างน้อย 1 ข้อ)

- (1) เพื่อให้หลักสูตรมีการจัดการเรียนรู้แบบการบูรณาการกับการทำงานร่วมกับสถานประกอบการ
- (2) เพื่อให้นักศึกษาได้ใช้ความรู้จากรายวิชาในหลักสูตรในการบูรณาการกับการทำงานร่วมกับสถานประกอบการอย่างเป็นรูปธรรม

#### 3.2 ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด (อย่างน้อย 1 ตัวชี้วัด)

- (1) มีสถานประกอบการร่วมออกแบบการเรียนรู้ อย่างน้อย 1 แห่ง
- (2) มีรายวิชาที่บูรณาการกับการทำงานร่วมกับสถานประกอบการอย่างน้อย 1 รายวิชา

ตัวชี้วัด	หน่วย นับ	เป้าหมาย			
		2564	2565	2566	2567
สถานประกอบการร่วมออกแบบการเรียนรู้ อย่างน้อย 1 แห่ง	แห่ง	1	2	3	4
รายวิชาที่บูรณาการกับการทำงานและสถาน ประกอบการอย่างน้อย 1 รายวิชา	รายวิชา	1	2	3	4

4. สถานประกอบการ (องค์กรภาครัฐ เอกชน หรือชุมชน) ที่ร่วมออกแบบการเรียนรู้ (Co-Design)

ชั้นปี	คำสำคัญ หรือ อาชีพ ที่สะท้อนสมรรถนะ หรือ ผลลัพธ์การ เรียนรู้ (A)	ชื่อ/ลักษณะสถานประกอบการที่สามารถ ร่วมออกแบบการเรียนรู้ ตามสมรรถนะ/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	วิธีการ/แนวทาง ความร่วมมือ ภายใต้แนวคิด CWIE
ปีที่ 1	<b>ผลลัพธ์การเรียนรู้</b> - นักศึกษามีความ เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับ ทฤษฎีทาง สังคมศาสตร์ จริยธรรมและ จรรยาบรรณ ในการ ทำงาน รวมถึงประเด็น สำคัญและจำเป็นต่อ การพัฒนาสังคม เพื่อ เป็นการปูพื้น ฐานความรู้สำหรับการ เรียนในชั้นปีที่สูงขึ้น <b>อาชีพที่สะท้อน สมรรถนะ</b> - นักวิชาการ - นักวิจัย/ผู้ช่วย นักวิจัยด้านสังคม	- หน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวกับการพัฒนา ชุมชน/ท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น ศาลากลางจังหวัด / สำนักงานพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ / สำนักงานเทศบาล / องค์การบริหาร ส่วนตำบล / องค์การบริหารส่วนจังหวัด / องค์กรเอกชนต่างๆ /สถานศึกษา / กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น	- บุรณการก่อนเข้า ศึกษา เช่น ศึกษา ดูงานปีการศึกษา ละ 1 ครั้ง
ปีที่ 2	<b>ผลลัพธ์การเรียนรู้</b> - นักศึกษาเข้าใจ กระบวนการทำงาน พัฒนา มีทักษะการใช้ เครื่องมือและเทคนิค ต่างๆ สามารถทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้ มีภาวะ	- หน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวกับการพัฒนา ชุมชน/ท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น ศาลากลางจังหวัด / สำนักงานพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ / สำนักงานเทศบาล / องค์การบริหาร ส่วนตำบล / องค์การบริหารส่วนจังหวัด / องค์กรเอกชนต่างๆ /สถานศึกษา /	- ปฏิบัติงาน ภาคสนาม

ชั้นปี	คำสำคัญ หรือ อาชีพ ที่สะท้อนสมรรถนะ หรือ ผลลัพธ์การ เรียนรู้ (A)	ชื่อ/ลักษณะสถานประกอบการที่สามารถ ร่วมออกแบบการเรียนรู้ ตามสมรรถนะ/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	วิธีการ/แนวทาง ความร่วมมือ ภายใต้แนวคิด CWIE
	<p>เป็นทั้งผู้นำและผู้ ตามที่ดี และสามารถ คิดวิเคราะห์ประเด็น ปัญหาทางวิชาการได้ อย่างเป็นระบบ ประยุกต์ใช้ทฤษฎีและ องค์ความรู้กับ สภาพแวดล้อม/ สถานการณ์จริงได้ อย่างเหมาะสม</p> <p><b>อาชีพที่สะท้อน สมรรถนะ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- นักวิชาการ</li> <li>- นักวิจัย/ผู้ช่วย นักวิจัยด้านสังคม</li> </ul>	<p>กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น</p> <p>-</p>	
ปีที่ 3	<p><b>ผลลัพธ์การเรียนรู้</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- นักศึกษา ความ เข้าใจในระเบียบวิธี วิจัยทางสังคมศาสตร์ ทั้งเชิงคุณภาพและเชิง ปริมาณ มีความรู้และ ทักษะ ในการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการแสวงหาความรู้ มีทักษะในการสื่อสาร ด้วยการพูด การเขียน</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- หน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวกับการพัฒนา ชุมชน/ท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น ศาลากลางจังหวัด / สำนักงานพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ / สำนักงานเทศบาล / องค์การบริหาร ส่วนตำบล / องค์การบริหารส่วนจังหวัด / องค์การเอกชนต่างๆ /สถานศึกษา / กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น</li> <li>-</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ปฏิบัติงาน ภาคสนาม</li> </ul>

ชั้นปี	คำสำคัญ หรือ อาชีพ ที่สะท้อนสมรรถนะ หรือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ (A)	ชื่อ/ลักษณะสถานประกอบการที่สามารถ ร่วมออกแบบการเรียนรู้ ตามสมรรถนะ/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	วิธีการ/แนวทาง ความร่วมมือ ภายใต้แนวคิด CWIE
	<p>อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้ในการ นำเสนอผลงานทาง วิชาการ หรือการ นำเสนอเพื่อประโยชน์ ต่อสังคม</p> <p><b>อาชีพที่สะท้อน สมรรถนะ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- นักวิชาการ</li> <li>- นักวิจัย/ผู้ช่วยนักวิจัย ด้านสังคม</li> <li>- พัฒนาการ นักพัฒนาชุมชน/ นักพัฒนาสังคม</li> </ul>		
ปีที่ 4	<p><b>ผลลัพธ์การเรียนรู้</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- นักศึกษามีทักษะ ด้านการจัดโครงการ สัมมนา การทำงาน วิจัย รวมถึงการใช้ เครื่องมือ เทคนิคต่างๆ ที่จำเป็นต่องานด้าน การพัฒนาสังคม สามารถวิเคราะห์ ปัญหา เข้าใจ และ อธิบายความต้องการ</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- หน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวกับการพัฒนา ชุมชน/ท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น ศาลากลางจังหวัด / สำนักงานพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ / สำนักงานเทศบาล / องค์การบริหาร ส่วนตำบล / องค์การบริหารส่วนจังหวัด / องค์การเอกชนต่างๆ /สถานศึกษา / กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น</li> <li>-</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ฝึกประสบการณ์ วิชาชีพหรือสหกิจ ศึกษา</li> </ul>

ชั้นปี	คำสำคัญ หรือ อาชีพ ที่สะท้อนสมรรถนะ หรือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ (A)	ชื่อ/ลักษณะสถานประกอบการที่สามารถ ร่วมออกแบบการเรียนรู้ ตามสมรรถนะ/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	วิธีการ/แนวทาง ความร่วมมือ ภายใต้แนวคิด CWIE
	<p>ทางการพัฒนาสังคม อย่างบูรณาการและ สามารถนำความรู้และ ประสบการณ์มา ประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไข ปัญหาในการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ การทำงานหลังสำเร็จ การศึกษาและการ ดำเนินชีวิต</p> <p><b>อาชีพที่สะท้อน สมรรถนะ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- พัฒนาการ</li> <li>- นักพัฒนาชุมชน / นักพัฒนาสังคม</li> <li>- ที่ปรึกษาด้านสังคม</li> </ul>		

### 5. แผนการจัดการเรียนรู้ CWIE รายชั้นปี หลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคม

ชั้นปี/ภาคการศึกษา	ภาคการศึกษาที่ 1 (ระบุวิชาที่บูรณาการกับ CWIE)	ภาคการศึกษาที่ 2 ระบุวิชาที่บูรณาการ	CWIE	การอบรม/ สอบมาตรฐาน	คำสำคัญ หรือ อาชีพ ที่สะท้อน สมรรถนะ หรือ ผลลัพธ์การ เรียนรู้ (A)
ชั้นปีที่ 1	วิชา GE+เฉพาะ+เลือกเสรี ทฤษฎีและหลักการพัฒนาสังคม		บูรณาการก่อนเข้า ศึกษา เช่น ศึกษาดูงาน	ผู้เรียนผ่านการ ทดสอบความรู้ พื้นฐานด้านการ พัฒนาสังคม	- นักวิชาการ - นักวิจัย/ผู้ช่วย นักวิจัยด้านสังคม
ชั้นปีที่ 2	วิชา GE+เฉพาะ+เลือกเสรี กระบวนการและเทคนิคการพัฒนาสังคม ภาวะผู้นำเพื่อการพัฒนาสังคม		ปฏิบัติงาน ภาคสนาม	ผู้เรียนมีผลงาน จากการออก ปฏิบัติภาคสนาม	- พัฒนาการ - นักพัฒนาชุมชน - นักพัฒนาสังคม
ชั้นปีที่ 3	วิชา GE+เฉพาะ+เลือกเสรี ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ เครือข่ายทางสังคมกับการพัฒนา		ปฏิบัติงาน ภาคสนาม	ผู้เรียนผ่าน หลักสูตรระยะสั้น ด้านการยกระดับ ศักยภาพชุมชน/ ท้องถิ่น มีผลการวิจัย/งาน เผยแพร่	- นักวิชาการ - นักวิจัย - นักพัฒนาชุมชน/ สังคม
ชั้นปีที่ 4	เฉพาะ+เลือกเสรี สัมมนาปัญหาการ พัฒนาสังคม เตรียมฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ พัฒนาสังคม/เตรียม สหกิจศึกษา	ฝึกประสบการณ์ การวิชาชีพพัฒนา สังคม/สหกิจศึกษา	-การศึกษาดูงาน/ เตรียมความ พร้อมสหกิจ ศึกษา/ เตรียมฝึก ประสบการณ์ วิชาชีพ ในสถาน ประกอบการ -สหกิจศึกษา/ ฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ ในสถาน ประกอบการ	ผู้เรียนมีผลการฝึก ประสบการณ์ วิชาชีพ/ผลงานสห กิจ	- พัฒนาการ - นักพัฒนาชุมชน /สังคม - ที่ปรึกษาด้าน สังคม - นักฝึกอบรม นักจัดกระบวนการ ทางด้านสังคม

**6. ข้อตกลงหรือความร่วมมือกับสถานประกอบการ (องค์กรภาครัฐ เอกชน หรือชุมชน) ที่ร่วมออกแบบการเรียนรู้ (Co-Design) (ตัวอย่างในคู่มือการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน)**

6.1 นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติงานจริงตามความสามารถและสมรรถนะที่หลักสูตรและสถานประกอบการกำหนด

6.2 สถานประกอบการดำเนินการจัดพี่เลี้ยงหรือบุคลากรสนับสนุนการเรียนรู้และการปฏิบัติงานแก่นักศึกษา

**7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (ตัวอย่างในคู่มือการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน)**

7.1 สะท้อนประสบการณ์จากการทำงาน

7.2 สมรรถนะเป็นไปตามความต้องการของสถานประกอบการ

7.3 เป็นไปตามข้อกำหนดของรายวิชาที่ระบุใน มคอ.3

**8. หลักสูตรระยะสั้น ที่เกิดจากการร่วมออกแบบการเรียนรู้ (Co-Design) กับสถานประกอบการ**

หลักสูตรระยะสั้น ที่ได้จากข้อกำหนดการผ่าน อบรม/สอบมาตรฐาน ที่มาสถานประกอบการ ร่วมออกแบบหลักสูตร	คำสำคัญ หรือ อาชีพ ที่สะท้อน สมรรถนะ หรือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ (A)	ชื่อ/ลักษณะสถานประกอบการที่ สามารถร่วมออกแบบการเรียนรู้ หลักสูตรระยะสั้น
หลักสูตรนักพัฒนาสังคมขั้น พื้นฐาน	- พัฒนาการ - นักพัฒนาชุมชน /นักพัฒนา สังคม	- หน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวกับการ พัฒนาชุมชน/ท้องถิ่นทั้งภาครัฐ และเอกชน เช่น ศาลากลาง จังหวัด / สำนักงานพัฒนา สังคมและความมั่นคงของ มนุษย์ / สำนักงานเทศบาล / องค์การบริหารส่วนตำบล / องค์การบริหารส่วนจังหวัด / องค์กรเอกชนต่างๆ / สถานศึกษา / กลุ่มวิสาหกิจ ชุมชน เป็นต้น
หลักสูตรการพัฒนาเพื่อยกระดับ ศักยภาพท้องถิ่น	- พัฒนาการ - นักพัฒนาชุมชน /นักพัฒนา สังคม	- หน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวกับการ พัฒนาชุมชน/ท้องถิ่นทั้งภาครัฐ และเอกชน เช่น ศาลากลาง จังหวัด / สำนักงานพัฒนา

		สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ / สำนักงานเทศบาล / องค์การบริหารส่วนตำบล / องค์การบริหารส่วนจังหวัด / องค์การเอกชนต่างๆ / สถานศึกษา / กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น
หลักสูตรเทคนิคการวิจัยและการเขียนโครงการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	<ul style="list-style-type: none"> <li>- นักวิชาการ</li> <li>- นักวิจัย/ผู้ช่วยนักวิจัยด้านสังคม</li> <li>- พัฒนาการ</li> <li>- นักพัฒนาชุมชน/นักพัฒนาสังคม</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- หน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน/ท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น ศาลากลางจังหวัด / สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ / สำนักงานเทศบาล / องค์การบริหารส่วนตำบล / องค์การบริหารส่วนจังหวัด / องค์การเอกชนต่างๆ / สถานศึกษา / กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น</li> </ul>
หลักสูตรนักจัดกระบวนการทางด้านสังคม	<ul style="list-style-type: none"> <li>- พัฒนาการ</li> <li>- นักพัฒนาชุมชน /นักพัฒนาสังคม</li> <li>- ที่ปรึกษาด้านสังคม</li> <li>- นักฝึกอบรม</li> <li>- นักจัดกระบวนการทางด้านสังคม</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- หน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน/ท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น ศาลากลางจังหวัด / สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ / สำนักงานเทศบาล / องค์การบริหารส่วนตำบล / องค์การบริหารส่วนจังหวัด / องค์การเอกชนต่างๆ / สถานศึกษา / กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น</li> </ul>



ปัจจุบันและอนาคตของมาตรฐานการพัฒนาหลักสูตร และการประกันคุณภาพ CWIE 1) ความสำคัญของการจัดหลักสูตร CWIE ในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมา สถาบันอุดมศึกษาไทยได้จัดให้มีการพัฒนาหลักสูตร CWIE ในชื่อของสหกิจศึกษา (Cooperative Education) เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรระดับปริญญาตรี ในกลุ่มหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการและทางวิชาชีพตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี ที่มีผลบังคับใช้ในช่วงนั้นจนกระทั่งมีการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ในปี พ.ศ. 2562 โดยการโอน กิจการของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ไปยังกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม และมีการตราพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา 35 ความว่า “สถาบันอุดมศึกษาพึงสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคอุตสาหกรรม เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยการปฏิบัติงานจริงและพัฒนาผู้เรียนใหม่มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะและคุณลักษณะอื่น ให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ” บทบัญญัติมาตรานี้เป็นที่ยืนยันความสำคัญและ เป็นหลักและแนวทางการจัดหลักสูตรการศึกษาที่ใช้ชื่อเป็นทางการว่า “สหกิจศึกษา และการศึกษา เชิงบูรณาการกับการทำงาน (Cooperative and Work-Integrated Education : CWIE)” ตามประกาศ CWIE Platform ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ซึ่งองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชนได้ลงนามร่วมกันขับเคลื่อน CWIE เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2563 สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้สนับสนุน ให้สถาบันอุดมศึกษาจัด CWIE เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาทั้งในสวนฐานความรู้และระบบ ความคิดในลักษณะสหวิทยาการและตรงกับความต้องการของประเทศในอนาคต และเป็นนักศึกษา ที่สามารถปฏิบัติได้จริงและสามารถกำกับกับการเรียนรู้ของตนเองได้ มีความพร้อมทั้งทักษะความรู้ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิตก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน การเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นใหม่ การเชื่อมโยงระบบการศึกษากับภาคปฏิบัติจริงในภาคธุรกิจ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 และแผนงานการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. 2564-2570 กำหนดแนวทางในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและสมรรถนะของกำลังคน สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้จัดทำ แนวทางการส่งเสริมการจัดสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน ภายใต้แพลตฟอร์ม “Manpower Demand Driven Education Platform for Employability and Career Development through Cooperative and Work- Integrated Education ( CWIE : University-Workplace Engagement” สำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนและส่งเสริมให้ สถาบันอุดมศึกษาและ สถานประกอบการจัด CWIE อย่างเป็นระบบและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ โดยให้สถาบันอุดมศึกษา ผนึกกำลังกับหน่วยงานภายนอก หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน ในการผลิตบัณฑิตที่มี

สมรรถนะและคุณลักษณะพร้อมในการปฏิบัติงาน (Employability) และมีทักษะ (Skills) ที่ตรงตามความต้องการของตลาดงาน (Demand Driven) สามารถปฏิบัติงานได้จริง มีงานทำและสามารถ เคลื่อนย้ายไปเรียนและทำงานในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก (Global Mobility) สหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Cooperative and Work-Integrated Education: CWIE) จึงเป็นหนึ่งในกลไกการจัดการเรียนการสอนที่สถาบันอุดมศึกษาและ สถานประกอบการดำเนินการร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยให้นักศึกษาได้

เรียนรู้ในสถาบันอุดมศึกษา ควบคู่กับการปฏิบัติงานจริงในหน่วยงานภายนอก (Work-Based Learning) ในทุกรูปแบบ ที่ทำให้นักศึกษามีสมรรถนะ [ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) ทัศนคติ (Attitudes) และค่านิยม (Values)] และคุณลักษณะตรงกับความต้องการของตลาดงานและพหุโลกแห่งการทำงานจริง โดย CWIE เป็นคำที่ครอบคลุมถึงสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน ในรูปแบบ ต่าง ๆ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสาขาวิชาการและวิชาชีพระดับอุดมศึกษา โดยสมาคมสหกิจศึกษาโลก (World Association for Cooperative & Work-Integrated Education: WACE) ได้จัดให้ภาคีสมาชิกจากประเทศต่าง ๆ ไตร่ตรองในกฎบัตรสากล วาดวยสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (The Global Cooperative and Work-Integrated Education Charter) เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2562 เพื่อแสดงเจตนารมณ์ในการ รวมกันผลักดันให้อุดมศึกษาทั่วโลกปรับทิศทางการเรียนการสอนเป็นการจัดหลักสูตร CWIE เพื่อสร้าง บัณฑิตให้มีสมรรถนะพหุโลกแห่งการทำงานในโลกยุคใหม่และเคลื่อนย้ายไปเรียนและทำงานใน ประเทศต่าง ๆ และมีเป้าหมาย ให้นักศึกษาทุกคนมีโอกาสเข้าถึงการได้รับการศึกษาเชิงประสบการณ์ อย่างเท่าเทียมและมีโอกาสแลกเปลี่ยนการปฏิบัติงาน CWIE ในต่างประเทศมากขึ้น

2) เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร CWIE ในอนาคต เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร CWIE ที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน คือเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 การที่จะร่วมมือกันพัฒนาหลักสูตร CWIE ตามแนวทาง ที่เสนอแนะไว้ในกฎหมายและ CWIE แพลตฟอร์มจำเป็นต้องมีการปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร โดยเพิ่มสาระสำคัญของหลักสูตร CWIE ทั้งในด้านจะเปิดทางให้จัด CWIE ได้ในทุกกลุ่มของหลักสูตร ทั้งหลักสูตรทางวิชาการระดับปริญญาตรีปกติและแบบกาวหนา ปริญญาวิชาชีพแบบต่อเนื่องและ แบบกาวหนา ควรระบุการคิดหน่วยกิตในการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการไม่น้อยกว่า 45 ชม./ภาคการศึกษา = 1 หน่วยกิต โครงสร้างหลักสูตร CWIE ควรระบุให้เป็นส่วนของวิชาเฉพาะ ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิตทวิภาค และควรส่งเสริมให้จัด CWIE ยาวขึ้นและมีจำนวนหน่วยกิตมากขึ้น สอดคล้องกับลักษณะของสาขาวิชาที่ศึกษามากขึ้น 3) การพัฒนาหลักสูตร CWIE ในอนาคต การพัฒนาหลักสูตร CWIE ในอนาคต ควรจัดให้มีรูปแบบที่หลากหลาย อาจเป็น แบบโมดูล (Modular Curriculum) แบบฐานสมรรถนะ (Competency-Based) แบบฐานทักษะ (Skill-Based) ที่สะท้อนประสบการณ์ทำงานตามสายวิชาชีพ โดยการศึกษาวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาและปรับปรุงการทำงาน และการวิจัยเพื่อนำผลไปใช้แก้ปัญหาและพัฒนาของสถานประกอบการ 4) การประกันคุณภาพ CWIE ในอนาคต สถาบันอุดมศึกษาจัดให้มีการประกันคุณภาพหลักสูตรและการดำเนินการตาม มาตรฐานที่กำหนด โดยสถาบันอุดมศึกษาอาจกำหนดเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาใหม่ มาตรฐานที่สูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดได้ โดยให้อธิวาลหลักสูตรสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการ กับการทำงานเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา และเป็นส่วนหนึ่งของระบบประกันคุณภาพ การศึกษาภายในและภายนอกของสถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ การกำหนดประเด็นตัวชี้วัดและค่าน้ำหนัก ในการประเมินควรครอบคลุมมิติสำคัญของการจัด CWIE อาทิ ระบบและกลไกการบริหารหลักสูตร การนิเทศและการสอนงาน ผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา ความพึงพอใจของนักศึกษา ผู้นิเทศ คณาจารย์นิเทศ และการนำผลการวิเคราะห์สะท้อนคิดไปใช้ในการปรับปรุงงานของสถาบันอุดมศึกษา และสถานประกอบการ เป็นต้น 5) กรอบมาตรฐานหลักสูตรและการดำเนินงาน CWIE ในช่วงเปลี่ยนผ่านเพื่อดำเนินการให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการ

อุดมศึกษา พ.ศ. 2562 และ CWIE แพลตฟอร์ม สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมจึงดำเนินการยกร่างกฎกระทรวงและปรับปรุงประกาศกระทรวงเพื่อพัฒนามาตรฐาน หลักสูตร CWIE ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งอยู่ในระหว่างการพิจารณาจากคณะกรรมการดนามาตรฐานการอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณากำหนดกรอบมาตรฐานหลักสูตรและการดำเนินงาน CWIE ดนามาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานการบริหารจัดการ และการประกันคุณภาพ CWIE ในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ 5.1) มาตรฐานหลักสูตร 5.1.1) สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาและกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม การจัดหลักสูตร CWIE สามารถจัดได้ในทุกหลักสูตรระดับอุดมศึกษา ทั้งหลักสูตรวิชาการและหลักสูตรวิชาชีพหรือหลักสูตรปฏิบัติการ 5.1.2) จำนวนหน่วยกิตและระยะเวลาการปฏิบัติงานในระดับปริญญาตรี จำนวนหน่วยกิตของการไปปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต ในหมวดวิชาเฉพาะ ทั้งนี้ 1 หน่วยกิต ต้องมีการปฏิบัติงานจริงไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมง 5.1.3) ออกแบบหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะผู้เรียน (Competency-Based Curriculum) โดยความร่วมมือ (Co-design) ระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถานประกอบการ ประกอบด้วย (1) กำหนด Output ที่เป็นผลลัพธ์ผู้เรียน (Learning Outcomes: LO) เพื่อให้ผู้ที่จบหลักสูตร CWIE มีสมรรถนะพร้อมสู่โลกแห่งการทำงานจริง (Hard Skill & Soft Skill) (2) กำหนด Input และ Process ที่จะนำไปสู่ Output ที่กำหนด อาทิ เนื้อหาสาระ (Contents) รูปแบบการเรียนการสอน เครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี ประกอบการเรียน คุณสมบัติคณาจารย์นิเทศ คุณสมบัติผู้นิเทศ สัตว์สวนการเรียนรู้/ปฏิบัติงาน สถานที่เรียนทฤษฎี/ปฏิบัติงาน และการวัดผล 5.1.4) คุณสมบัติคณาจารย์นิเทศและผู้นิเทศ (1) คุณสมบัติของคณาจารย์นิเทศ (1.1) คณาจารย์นิเทศต้องมีประสบการณ์การสอนไม่น้อยกว่า 1 ภาคการศึกษา และผ่านการอบรมการนิเทศโดยหน่วยงานที่ได้รับการรับรองจากสำนักงาน ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมหรือหน่วยงานที่ได้รับอนุญาต (1.2) คณาจารย์นิเทศต้องเป็นคณาจารย์ประจำสาขาวิชาที่ นักศึกษาสังกัดอยู่ (2) คุณสมบัติของผู้นิเทศ เป็นผู้มีความรู้ไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ในสาขาวิชาชีพเดียวกับ นักศึกษาหรือใกล้เคียงหรือเป็นผู้มีความชำนาญในสาขาวิชาชีพเดียวกับนักศึกษาไปปฏิบัติงาน และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในตำแหน่งที่ทำหน้าที่นิเทศไม่น้อยกว่า 6 เดือน หรือผ่านการอบรม หลักสูตรผู้นิเทศโดยหน่วยงานที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมหรือหน่วยงานที่ได้รับอนุญาต 5.1.5) การวัดและประเมินผลหลักสูตร (1) มีระบบและกลไกการวัดผลสัมฤทธิ์นักศึกษาตามสมรรถนะที่กำหนด ในข้อ 5.1.3 (1) (2) มีระบบการติดตามเพื่อปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องและ สม่าเสมอให้เกิดผลสัมฤทธิ์นักศึกษาตามที่กำหนด

3. ผลลัพธ์ผู้เรียนและสมรรถนะที่พึงประสงค์ 1) สามารถสร้างหรือปรับปรุงเครื่องมือวัดและประเมินผล CWIE ที่สอดคล้องกับความ ต้องการของหลักสูตร CWIE นโยบายพัฒนาการเรียนการสอนแบบ CWIE ของสถาบันอุดมศึกษา ที่สังกัด 2) สามารถจำแนกหรือประเมินระดับคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผล CWIE ในบริบทของสถาบันอุดมศึกษาที่สังกัด 3) สามารถประเมินระดับความสำเร็จหรือผลสัมฤทธิ์ หรืออธิบายความหมายของระดับ คะแนนที่ได้รับจากเครื่องมือวัดและประเมินผล CWIE ในบริบทของสถาบันอุดมศึกษาที่สังกัด 4) สามารถนำผลของการประเมินผล CWIE ในบริบทของสถาบันอุดมศึกษาที่สังกัด ไปปรับปรุงนโยบายส่งเสริม CWIE ทั้งในระดับสถาบัน ระดับหลักสูตร ระดับสถานประกอบการ รวมทั้งสามารถแนะนำเพื่อยกระดับสมรรถนะของนักศึกษารายบุคคลและเปนครุมน

4. หัวเรื่อง: สารความรู้ – นำสู่การปฏิบัติ สารความรู้สำหรับการประเมินผลนำสู่การปฏิบัติCWIE ประกอบด้วย 1) หลักสูตร CWIE 2) ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) 3) การประเมินผล CWIE 4.1 หลักสูตร CWIE หลักสูตร CWIE คือ หลักสูตรการเรียนการสอนในลักษณะรวมผลิตระหว่าง สถาบันอุดมศึกษา และสถานประกอบการ (ภาครัฐ เอกชน ชุมชน) เพื่อให้บัณฑิตมีสมรรถนะ (Competency) ตรงตามความต้องการ พรอมสู่โลกแห่งการทำงานจริงได้ทันที สามารถพัฒนาอาชีพ ในปัจจุบันและเตรียมความพร้อมรองรับตำแหน่งงานในอนาคต (ดร.อรสา ภาวิมล) ดังนั้น หลักสูตร CWIE จึงมีลักษณะสำคัญ ดังนี้ 1) เกิดจากความร่วมมือในลักษณะ Co-Creation ของ สถาบันอุดมศึกษาและภาคผู้ประกอบการในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ต้องการกำลังคนคุณภาพเดียวกันหรือ โกลเคียวกกัน 2) มีลักษณะเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum) 3) จัดการเรียนรู้ภาคทฤษฎีในสถาบันอุดมศึกษาและเรียนรู้ภาคปฏิบัติด้วยการทำงานจริงในสถานประกอบการ การพัฒนาหลักสูตร CWIE จึงเป็นกระบวนการที่เรียกว่า Backward Design

4.2 ผลลัพธ์การเรียนรู้(Learning Outcomes) ผลลัพธ์การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลง (Changes) หรือผลประโยชน์ (Benefits) ของบุคคลที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงหรือผลประโยชนดังกล่าวอาจจะวัด ในรูปของความสามารถหรือผลสัมฤทธิ์ผลลัพธ์การเรียนรู้มักจะอธิบายว่าสิ่งที่นักศึกษาได้รับ ความสำเร็จจริง ๆ ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด หรือสิ่งที่เกิดขึ้นนั้น มิได้เป็นความประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ก็ได้ แต่สิ่งนั้นต้องสังเกตได้/วัดได้ ผลลัพธ์การเรียนรู้ มีกำเนิดมาจากแนวคิดการศึกษาที่ใชผลลัพเป็นฐาน (Outcome-based Education) ซึ่งเป็นการจัด การศึกษาที่มีโครงสร้าง ประกอบด้วยผลลัพธ์ที่คาดหวังไว้อย่างชัดเจน ตลอดจนวิธีการวัดและ ประเมินผลดังกล่าว ในการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ผลลัพธ์มิได้จำกัดอยู่เฉพาะผลลัพธ์การเรียนรู้ นิสิต นักศึกษาสามารถได้รับประโยชน์จากประสบการณ์ในสถาบันอุดมศึกษาอีกมากมาย เช่น การเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางสังคม อัตราการมีงานทำสูงขึ้น การมีบทบาทในสังคมรวมทั้งโอกาสใน การได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นอีกด้วย ผลลัพธ์การเรียนรู้แบ่งออกเป็น ผลลัพธ์ทางปัญญา (Cognitive Outcomes) ซึ่งหมายถึงความสามารถของมนุษย์ในการจำ การรับรู้พัฒนาการทางสติปัญญา ตลอดจนถึง ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา และผลลัพธ์ที่มีใช้ทางปัญญา (Non-cognitive Outcomes) คือ การบรรลุค่านิยม คุณธรรมต่าง ๆ ที่มีได้เกิดจากการเรียนการสอนโดยตรง แต่เกิดจากกิจกรรมนอกหลักสูตร และสังคมในสถาบันอุดมศึกษาที่หล่อหลอมมาตลอดระยะเวลาที่ศึกษา ผลลัพธ์ทางปัญญา อาจแบ่งเป็น ผลลัพธ์ด้านความรู้(Knowledge Outcomes) และ ผลลัพธ์ด้านทักษะ (Skills

Outcomes) ผลลัพธ์ด้านความรู้เป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนที่เป็นความสามารถพื้นฐาน ในการจำ การรับรู้ สารหรือปรากฏการณ์การเรียนรู้ในอดีตได้ ผลลัพธ์ด้านทักษะ ในส่วนที่เป็นทักษะ ทางปัญญาจะหมายถึง ความสามารถในการใช้ทักษะการคิดที่ซับซ้อน เช่น การให้เหตุผลทางวาจา หรือตัวเลข การประมวลผลข้อมูล กระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการแก้ปัญหา เป็นต้น ผลลัพธ์ที่มีใช้ทางปัญญา มักจะมีลักษณะเกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง การพัฒนา เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ของตนเอง หรือทัศนคติและค่านิยม ความเชื่อ ซึ่งมีหลาย ประเด็นที่มีอาจสร้าง เครื่องมือวัด-ประเมินได้อย่างถูกต้องและเป็นที่ยอมรับ สมรรถนะ (Competencies) เป็นรูปแบบหนึ่งของผลลัพธ์การเรียนรู้ที่แสดงให้เห็น ความสามารถในการตอบสนองความต้องการที่กำหนดหรือ ความสามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่จนประสบ ความสำเร็จ ซึ่งเป็นการบูรณาการทั้งผลลัพธ์ทางปัญญาและผลลัพธ์ ที่มีใช้ทางปัญญา การประเมินผล สมรรถนะ คือการวัดคุณลักษณะที่มีองค์ประกอบซับซ้อนทั้งทางด้านสติปัญญา (Cognitive Trait) ด้านเจตคติและค่านิยม (Affective Trait) และด้านพฤติกรรม (Behavioral Trait) แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เป็นตัวอย่างที่ดีของวิธีการวัดสมรรถนะ เพราะเป็นการรวบรวมหลักฐานเชิงประจักษ์ โดยตรงที่แสดงให้เห็นผลการทำงานของนักศึกษาโดยการเขียนรายงานกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างหลากหลายมิติ สมรรถนะอาจแบ่งออกเป็นสมรรถนะทั่วไป (General Competency) ซึ่งหมายถึงความสามารถทั่วไปและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่าง กว้างขวาง และสมรรถนะ ทางอาชีพ (Occupational Competency) ซึ่งเป็นการอธิบายสมรรถนะ ในมุมแคบ ได้แก่ ความสามารถที่ จำเป็นในการประกอบอาชีพแต่ละอาชีพ สมรรถนะทางอาชีพ อาจหมายถึง ความสามารถในการประกอบ อาชีพ (Employability) ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษากำลังเผชิญความท้าทายในการเตรียมนักศึกษา ให้มี สมรรถนะตามความต้องการของสถานประกอบการและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ อย่างไรก็ตาม การนำสมรรถนะทางอาชีพมาเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ ยังมีประเด็นที่โต้แย้งในระบบ อุดมศึกษา อาทิ สถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการอาจให้ความสำคัญ กับสมรรถนะทางอาชีพน้อยลง ในบางกรณีก็อาจกำหนดสมรรถนะทางอาชีพอย่างชัดเจน ในบางสาขาวิชา หรือบางสาขาวิชาสามารถ ประกอบอาชีพได้หลากหลาย เป็นต้น

4.3 การประเมินผล CWIE 1) ความหมาย ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ ความหมาย การประเมินผล (Assessment) โดยทั่วไปหมายถึง กระบวนการ ออกแบบ การวางแผนเพื่อ เก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการเขียนรายงาน เพื่อยืนยันผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามที่ กำหนดหรือไม่ กระบวนการดังกล่าว รวมถึง วิธีการนำเสนอรายงานการประเมินผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง และเกี่ยวข้องทางอ้อม การประเมินผล ที่ดีจะต้องนำเสนอขอเท็จจริงที่ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องใช้ เพื่อพิจารณาประกอบการ ตัดสินใจ ปรับปรุง ทบทวน หรือยกเลิกการดำเนินงานดังกล่าว การประเมินผล CWIE จึงหมายถึง กระบวนการออกแบบการวางแผน เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการเขียนรายงานเพื่อยืนยันผลที่เกิดขึ้นจาก การจัดหลักสูตร CWIE ของสถาบันอุดมศึกษาเป็นไปตามนโยบาย วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย ที่กำหนดหรือไม่ ความสำคัญ การประเมินผล CWIE จะดำเนินการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อ หลักสูตร CWIE ได้รับการพัฒนาตามกระบวนการที่ถูกต้อง กำหนดจุดประสงค์ ความมุ่งหมายไว้ อย่างชัดเจน กำหนดความเชื่อมโยงในการจัดเนื้อหาสาระและการสร้างประสบการณ์ การเรียนรู้ อย่างเป็นระบบสอดคล้องกัน จึงจะทำให้การประเมินผลเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญ ดังนี้

ความสำคัญต่อคุณภาพบัณฑิต การประเมินผลเป็นกระบวนการ ทางวิชาการเพื่อตรวจสอบคุณภาพของบัณฑิต CWIE มีคุณลักษณะตรงตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือไม่ อย่างไร คุณภาพบัณฑิตสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศ ตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการหรือไม่ อย่างไร ความสำคัญต่อการลดช่องว่างทางทักษะที่สำคัญของนักศึกษา การประเมินผล CWIE เป็นการประเมินผล เพื่อพัฒนา (Assessment for Development) จึงเป็นการ สอบวัดความแตกต่างระหว่างเกณฑ์มาตรฐาน ทักษะที่กำหนดกับศักยภาพของนักศึกษาที่ปรากฏจริง ในทางปฏิบัติแล้วทุกคนที่เขาศึกษาย่อมรับรู้ถึงความต องการของตนเองและจุดมุ่งหมายเพื่อการสำเร็จ การศึกษา การรับรู้ของว่างทางทักษะ (Skill gap) เป็นสิ่ง สำคัญที่ทำให้ผู้เรียนและคณาจารย์แสวงหา วิธีการร่วมกันเพื่อเติมเต็มทักษะดังกล่าว ความสำคัญต่อประสิทธิ ภาพของการจัดหลักสูตร CWIE การประเมินผล CWIE แบบองค์รวมจะต้องตอบโจทย์สำคัญให้ได้ว่า หลักสูตร CWIE นั้น ดำเนินการ อย่างมีคุณภาพและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดหรือไม่ เพียงใด เนื่องจาก CWIE เป็นกระ บวนการ ทางวิชาการที่สถาบันอุดมศึกษาไม่สามารถควบคุมการดำเนินงานให้อยู่บนมาตรฐานเดียวกัน เช่น ภายในสถาบันอุดมศึกษาได้ แต่ต้องดำเนินการในสถานประกอบการที่มีสภาพแวดล้อมแตกต่างกัน วัตถุประสงค์ ประสงค์การประเมิน CWIE มีวัตถุประสงค์สำคัญ ดังนี้ • เพื่อติดตามความก้าวหน้าและผลสำเร็จในการดำเนินงาน (Formative Assessment) เป็นการประเมินเพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุง ช่วยเหลือ แก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้น ระหว่างการดำเนินงาน (Assessment for Development)

- เพื่อประมวลความสำเร็จหรือผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Summative Assessment) สำหรับการตัดสินใจในการมอบสัมฤทธิ์บัตร หรือการตัดสินใจ ในเชิงนโยบายต่อไป
- เพื่อวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคตามขั้นตอนการดำเนินงาน (Process Assessment) ที่จะนำไปสู่การ แก้ไขปรับปรุงวิธีการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นได้
- เพื่อวิเคราะห์ความยั่งยืนของคุณลักษณะของบัณฑิตที่เกิดประโยชน์ ต่อเนื่องไปในอนาคต (Sustainable Assessment) ดังนั้น การประเมินผล CWIE จึงมีลักษณะแตกต่างกัน 2 ลักษณะ กล่าวคือ การ ประเมินสัมฤทธิ์เชิงนโยบาย ซึ่งหมายถึง การประเมินผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานเชิงนโยบาย ในระดับคณะ ระดับสถาบันอุดมศึกษา และระดับประเทศ กับลักษณะที่สอง คือ การประเมิน ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ซึ่ง หมายถึง การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาหรือ บัณฑิตตามนโยบายดังกล่าว การ ประเมินผลทั้งสองลักษณะมีความสัมพันธ์เกี่ยวของกันเนื่องจาก ผลสัมฤทธิ์ที่แท้จริงของ CWIE ก็คือผลสัมฤทธิ์ ทางการศึกษาที่ปรากฏในบัณฑิตนั่นเอง

2) การประเมินผลสัมฤทธิ์เชิงนโยบาย การประเมินผลสัมฤทธิ์เชิงนโยบายของ CWIE หมายถึง การประเมินผลรวมอัน เนื่องมาจากการกำหนดนโยบาย CWIE ของรัฐบาลที่นำไปสู่การปฏิบัติร่วมกันในลักษณะพหุภาคีของสถาบันอุดมศึกษา สถานประกอบการ ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง อาจจะ หมายความว่า การประเมินผลโครงการ CWIE (Project Assessment) ที่ดำเนินการโดยองค์กร ภาครัฐ สถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนสถานประกอบการ เพื่อตอบสนองนโยบายดังกล่าว โดยมีลักษณะ และวิธีดำเนินการ ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการประเมินผลสัมฤทธิ์เชิงนโยบาย แผนภาพที่ 5.2 ขั้นตอนการประเมินผลสัมฤทธิ์เชิงนโยบาย กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือการตอบคำถามเบื้องต้นว่า อะไรคือความต้องการ และวัตถุประสงค์ ของ CWIE ใครต้องเป็นผู้ดำเนินการ ใครได้รับผลจาก CWIE อะไรคือผลลัพธ์ที่คาดหวังของ CWIE และกิจกรรมใดที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ดังกล่าว ข้อมูลดังกล่าวสามารถสืบค้นได้จาก

เอกสารโครงการ/หลักสูตร CWIE เอกสารแผนพัฒนาหรือแผนปฏิบัติการขององค์กรภาครัฐ หรือสถาบันอุดมศึกษา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) หรือผู้ถือผลประโยชน์รวม จะมีความสำคัญ ต่อการประเมินผลเชิงนโยบายเป็นอย่างมาก เพราะจะหมายถึงผู้รับผิดชอบที่ต้องปฏิบัติหน้าที่และ ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากนโยบายดังกล่าว

ตารางที่ 5.1 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผลลัพธ์ที่คาดหวังจาก CWIE

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ผลลัพธ์ที่คาดหวังจาก CWIE
รัฐบาล	<ul style="list-style-type: none"> <li>การพัฒนากำลังคนให้ตอบสนองนโยบายการพัฒนาประเทศ</li> <li>การขยายตัวทางเศรษฐกิจและความมั่นคงทางสังคม</li> </ul>
สถานประกอบการ	<ul style="list-style-type: none"> <li>บุคลากรที่มีสมรรถนะตรงตามความต้องการ</li> <li>การขยายตัวของผลประกอบการ</li> <li>การมีส่วนร่วมทางการศึกษา</li> </ul>
สถาบันอุดมศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> <li>เตรียมบัณฑิตให้พร้อมประกอบอาชีพ</li> <li>ปรับหลักสูตรทันสมัยอยู่เสมอ</li> <li>ความร่วมมือกับสถานประกอบการในมิติอื่น</li> </ul>
นักศึกษา/บัณฑิต	<ul style="list-style-type: none"> <li>สมรรถนะสูงตรงตามความต้องการ</li> <li>การมีงานทำ</li> </ul>

ออกแบบระเบียบวิธีการวัดและประเมินผล คือการดำเนินการเพื่อกำหนดข้อมูล/ตัวชี้วัดที่สัมพันธ์กับผลลัพธ์ที่คาดหวัง การพัฒนาหรือจัดหาเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และการกำหนดแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ผลการประเมินนี้มีความน่าเชื่อถือ

• **การกำหนดข้อมูลและตัวชี้วัด** หมายถึง การกำหนดข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพที่สามารถอธิบายผลลัพธ์ที่คาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

• **การกำหนดเครื่องมือหรือแบบทดสอบ** หมายถึง การสร้างหรือการจัดหา เครื่องมือหรือแบบทดสอบ สำหรับการเก็บข้อมูลที่มีความเที่ยงตรง และมีความเชื่อมั่นเหมาะสม กับการประเมินนโยบาย เครื่องมือหรือแบบทดสอบหมายความว่า แบบบันทึก แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และเครื่องมืออื่นที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน

• **การกำหนดแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล** หมายถึง การวิเคราะห์ เปรียบเทียบข้อมูลที่ตรงกับเกณฑ์ที่กำหนดเป็นเป้าหมาย เพื่อแสดงระดับของผลสัมฤทธิ์ที่ยอมรับได้ การวิเคราะห์ข้อมูลอาจจะเป็นการแสดงความถี่ แนวโน้ม หรือการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น ก็ได้

• **การกำหนดแหล่งข้อมูล** หมายถึง การกำหนดกลุ่มบุคคลผู้ให้ข้อมูล ในแต่ละด้าน สถานที่แหล่งเอกสารทั้งที่เป็นแหล่งปฐมภูมิและทุติยภูมิ พร้อมระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลในแหล่งต่าง ๆ

เก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล คือการดำเนินการตามขั้นตอนที่ 2 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลให้ครบถ้วน ตรวจสอบความถูกต้อง การวิเคราะห์ข้อมูลอาจแยกดำเนินการ เพื่อตอบคำถามหลัก 2 ประการ

• การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจุบันเพื่อตอบคำถามว่า “ผลการดำเนินงานบรรลุ เป้าหมายหรือไม่ เพราะเหตุใด”

• การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจุบันเมื่อเทียบกับข้อมูลในอดีต เพื่อตอบคำถามว่า “มีพัฒนาการขึ้นหรือไม่ เพราะเหตุใด”

**นำเสนอขอคนพบกับผู้มีสวนไสวนเสีย** เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดแล้ว ผู้ประเมินจะได้ออกคนพบหรือขอเท็จจริง พร้อมหลักฐานเชิงประจักษ์ที่จะตอบคำถามนโยบาย CWIE ขององค์กรภาครัฐ สถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนสถานประกอบการที่มีส่วนรวมว่า บรรลุเป้าหมายที่กำหนดหรือไม่เพียงใด เพราะเหตุใด ควรมีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงประการใด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงขึ้น หรือควรยกเลิกนโยบายดังกล่าว แต่ก่อนที่รายงานการประเมินจะเผยแพร่ออกไป ผู้ประเมินควรจัดเตรียมรายงานเบื้องต้น ดังต่อไปนี้

• กำหนดผู้มีสวนไสวนเสียที่ต้องการรายงานการประเมินผล

• จัดลำดับความสำคัญของผลการประเมินให้สอดคล้องกับความต้องการ ของผู้มีสวนไสวนเสีย และใช้ภาษาที่เหมาะสม

• นำเสนอเฉพาะขอคนพบหลัก (Keys Findings) ก่อนนำเสนอใน รายละเอียด

• ควรใช้กราฟ ตาราง แผนภูมิในการนำเสนอเพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น

• ควรนำเสนอด้วยวาจาเป็นการเฉพาะตัว เพื่อเปิดโอกาสให้มีการซักถาม อย่างเต็มที่

• ฟังความเห็นของผู้มีสวนไสวนเสียที่ไคคำแนะนำ และนำไปปรับ ขอเสนอแนะเพื่อแสดงให้เห็นการมีส่วนร่วมโดยสมบูรณ์

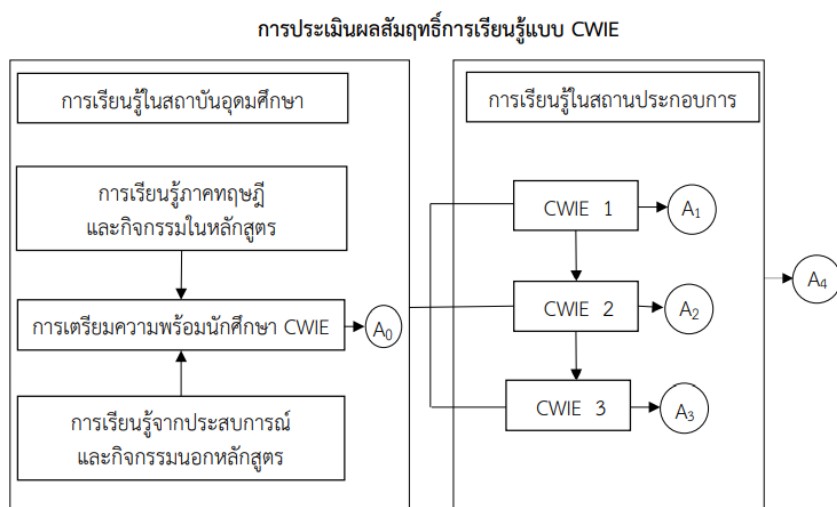
**สรุปขอเสนอแนะและการปรับปรุง** การประเมินผลที่ดำเนินการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและการมีส่วนร่วม ของทุกฝ่ายจะทำให้เกิดการยอมรับและนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการดำเนินนโยบาย ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงอาจจะเป็นการปรับวิสัยทัศน์และพันธกิจของ CWIE ทำความชัดเจนในเรื่องวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ปรับปรุงวิธีการวัด-ประเมินผล ตลอดจน เปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงาน เพื่อเพิ่มพูนผลลัพธ์อันพึงประสงค์ให้มากยิ่งขึ้น



### 3) การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (Educational Outcome Assessment)

การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในที่นี้ หมายถึง การประเมินผลสัมฤทธิ์ของ นักศึกษาหรือบัณฑิตภายหลังจากการเรียนรู้ตามประสบการณ์การเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตร ตลอดจน กิจกรรมนอกหลักสูตร และกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นสภาพแวดล้อมที่จัดขึ้นโดยสถาบันอุดมศึกษา หรือ อาจจะเรียกว่า “ผลลัพธ์การเรียนรู้” ของนักศึกษา (Student Learning Outcomes) ในกรณี การจัดการศึกษาแบบ CWIE การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา หมายถึง การประเมินผลลัพธ์ การเรียนรู้ของนักศึกษาซึ่งเกิดจากการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาที่บูรณาการกับ การเรียนรู้จากการทำงานในสถานประกอบการตามรูปแบบการดำเนินงานที่กำหนดไว้ในหลักสูตร อย่างชัดเจน (1) วัตถุประสงค์และกรอบแนวคิด การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) ของนักศึกษา มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- เพื่อรับรู้ระดับความสามารถของนักศึกษาเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (Criterion) หรือ ระดับความสามารถที่คาดหวัง
- เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนา หรือยกระดับความสามารถ ของนักศึกษาเข้าสู่เกณฑ์ หรือระดับความสามารถที่คาดหวัง
- เพื่อการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการ CWIE ให้มีประสิทธิภาพ สูงขึ้น ก่อให้เกิดผลลัพธ์และผลกระทบตามวัตถุประสงค์ ในระบบ CWIE การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาที่เกี่ยวข้อง การเรียนรู้ในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นภาควิชาการ หรือ ภาคทฤษฎีนั้น จะดำเนินการเป็นปกติ โดยคณาจารย์ประจำรายวิชาต่าง ๆ อยู่แล้ว การประเมินผลที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการเรียนรู้จากการทำงาน ในสถานประกอบการซึ่งเป็นภาควิชาชีพ หรือภาคปฏิบัตินั้นเป็นกระบวนการที่ยุ่ยาก ซับซ้อน ซึ่งคณาจารย์ส่วนใหญ่ยังไม่คุ้นเคย และ การศึกษาวิจัยด้านนี้ยังมีน้อยมาก จึงเป็นการประยุกต์ กระบวนการวัดและประเมินผลในภาควิชาการ มาใช้ในภาคปฏิบัติของ CWIE เป็นส่วนใหญ่



แผนภาพที่ 5.3 ภาพรวมการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้แบบ CWIE

**ขอควรระวังในการประเมินผล CWIE** จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การประเมินผลผลลัพธ์การเรียนรู้จากการศึกษาแบบ CWIE จะมีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ ในสถานประกอบการของนักศึกษา ดังนี้

- วิธีการประเมินผลผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษา CWIE จะมีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมการเรียนรู้และการปฏิบัติงานของนักศึกษา
- วัตถุประสงค์หรือความต้องการการเรียนรู้จาก CWIE ของนักศึกษา แต่ละคนและแต่ละสาขามีความแตกต่างกัน
- การประเมินผลที่ต้องวิเคราะห์ถึงพฤติกรรม ศักยภาพ และทัศนคติ ของนักศึกษา CWIE จะยังทำให้การประเมินผลมีความซับซ้อนยิ่งขึ้น
- สภาพแวดล้อมในการทำงานของนักศึกษาแต่ละคนย่อมแตกต่างกัน
- การประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา CWIE มีความละเอียดอ่อน แตกต่างจากการประเมินผลทางการศึกษาทั่วไป นอกจากนี้ ยังมีผลการวิจัยที่ยืนยันว่า การประเมินผลให้เกิดประโยชน์ ต่อนักศึกษามีลักษณะดังต่อไปนี้
  - ช่วยให้นักศึกษาพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถสำหรับ การแก้ปัญหาในอนาคตได้
  - ช่วยให้นักศึกษามีความเข้าใจว่า ผลการปฏิบัติงานของตนตรงตาม ความคาดหวังของสถานประกอบการหรือไม่
  - การประเมินผลที่รับรู้ความต้องการเฉพาะของนักศึกษาแต่ละคน
  - การประเมินผลที่แสดงให้เห็นความสามารถ และความต้องการของ นักศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะของตนเองให้ยั่งยืนในอนาคต

**(2) องค์ประกอบสำคัญของการประเมินผล CWIE** การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) หมายถึง การกำหนดเป้าหมาย ผลสำเร็จที่ต้องการประเมินในลักษณะที่เป็น ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง (Expected Learning Outcomes) ผลลัพธ์การเรียนรู้นี้จะปรากฏ ในวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของแผน CWIE หรือในหลักสูตร CWIE ของสถาบันอุดมศึกษา ผลลัพธ์ การเรียนรู้จะหมายถึง ความเปลี่ยนแปลง หรือ คุณประโยชน์ที่เกิดขึ้นในตัวนักศึกษา เมื่อศึกษา สำเร็จตามหลักสูตรดังกล่าว โดยทั่วไปผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังในหลักสูตร มักกำหนด คำ หรือ ขอบความที่เป็นนามธรรม หรือเป็นศัพท์ทางวิชาการที่บุคคลทั่วไปไม่เข้าใจหรือไม่ตรงกัน เช่น

การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) การแก้ปัญหา (Problem Solving) เป็นต้น ผลลัพธ์การเรียนรู้ อาจกำหนดใหญ่ของสมรรถนะ (Competence) หรือ พฤติกรรมและลักษณะเฉพาะต่าง ๆ ก็ได้ ประเด็นแรก จำเป็นจะต้องทำความเข้าใจ แยกแยะผลลัพธ์การเรียนรู้ เหล่านั้น จนถึงระดับพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ หรือวัดได้ ซึ่งเรียกว่า คุณลักษณะ (Construct) หมายถึง การกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ (Operational Definition) ให้แก่คำหรือข้อความดังกล่าว ประเด็นที่สอง เมื่อกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการแล้วจะต้องแสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะเหล่านั้น มีระดับความสำเร็จที่แตกต่างกันได้ ตั้งแต่ระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำ แต่การแยกแยะพฤติกรรมที่แสดงถึงระดับความสามารถที่แตกต่างกันได้นั้น เป็นหน้าที่ของผู้เชี่ยวชาญ ที่ศึกษา

พฤติกรรมนั้น ๆ มาโดยเฉพาะ ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้แบบ CWIE จึงขอเสนอผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เป็นกรณีตัวอย่าง มี 3 องค์ประกอบดังต่อไปนี้

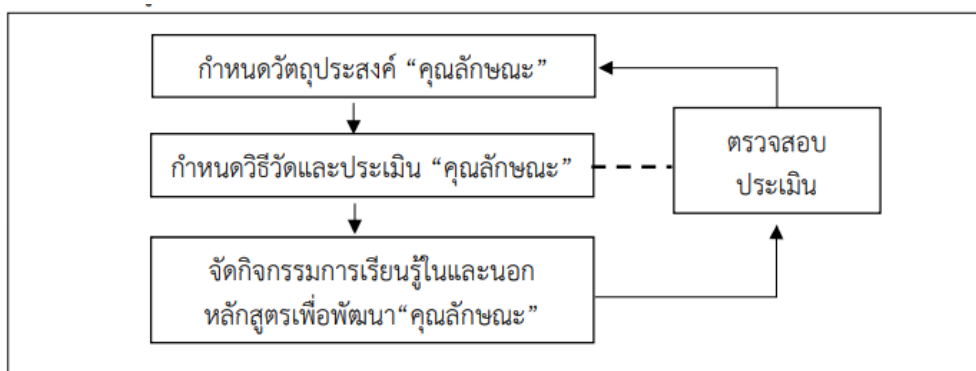
- ผลสัมฤทธิ์ทางปัญญา (Cognitive Outcomes) ประกอบด้วย คุณลักษณะ (Construct) ดังต่อไปนี้ - การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) - การแก้ปัญหา (Problem Solving) - ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)

- ผลสัมฤทธิ์ทางอาชีพ (Occupational Outcomes) ประกอบด้วย คุณลักษณะ (Construct) การประยุกต์ (Application) การวิเคราะห์ (Analysis) การประเมิน (Evaluation)

- ผลสัมฤทธิ์ทางสมรรถนะ (Competency Outcomes) ประกอบด้วย คุณลักษณะ (Construct) ดังต่อไปนี้ - ภาวะผู้นำ (Leadership) - การสื่อสาร (Communication) - ความร่วมมือ (Collaboration) จากกรณีตัวอย่างนี้ คุณลักษณะ (Construct) อย่างเช่น การคิดเชิงวิพากษ์ การประยุกต์หรือ ภาวะผู้นำ ล้วนเป็นคำหรือข้อความที่ต้องกำหนดคำนิยามเชิงปฏิบัติการ และ วิเคราะห์แยกพฤติกรรมดังกล่าวได้ว่า พฤติกรรมเช่นใดจึงจะมีคุณลักษณะในระดับสูง ระดับ ปานกลาง หรือ ระดับต่ำ กรณีภาวะผู้นำ ในเชิงทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ แบ่งลักษณะผู้นำออกเป็น 3 แบบ คือ ผู้นำแบบอัตตนิยม ผู้นำแบบประชาธิปไตย และผู้นำแบบเสรีนิยม ส่วนทฤษฎีคุณลักษณะ ภาวะผู้นำ กำหนดหน้าที่งานหรือความสามารถของผู้นำไว้ 9 ประการ เช่น การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย สร้างบรรทัดฐานค่านิยมของกลุ่ม รู้จักสร้างและใช้แรงจูงใจ เป็นตัวแทนของกลุ่ม มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ เป็นต้น แนวคิดเชิงทฤษฎีแบบนี้จะพัฒนาไปสู่การกำหนดพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ หรือวัดค่าได้โดยต้องมีความเชื่อมั่นได้ว่าพฤติกรรมที่เลือกมานั้น จะเป็นตัวแทนของคุณลักษณะ ที่ต้องการวัดจริง ๆ อย่างน้อยในเชิงทฤษฎี จากนั้นจึงนำไปสู่การสร้างแบบทดสอบ เพื่อเก็บรวบรวม หลักฐานเชิงประจักษ์ ที่สามารถอนุมาน (Inference) ได้ว่า ผลที่ประมวณได้จากแบบทดสอบคือ คุณลักษณะที่ประสงค์จะประเมินจริง

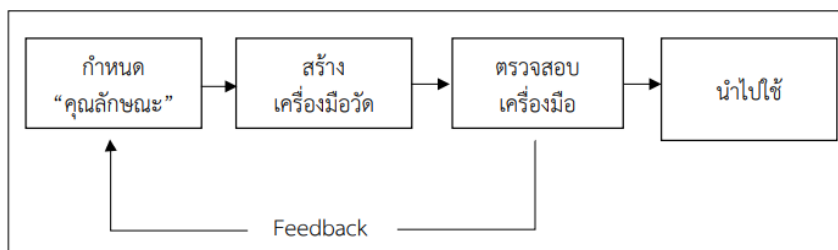
**เครื่องมือการประเมินผล (Assessment Tool)** เครื่องมือการประเมินผล หมายถึง แบบทดสอบ (Test) แบบสำรวจ หรือ แบบสอบถามที่ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล หลักฐานเพื่อยืนยันคุณลักษณะ (Construct) ที่ประสงค์จะประเมิน ในการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ CWIE อาจแบ่งเครื่องมือออกเป็นสองประเภท คือ เครื่องมือการประเมินผลที่สถาบันอุดมศึกษากำหนดให้ใช้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และเครื่องมือการประเมินผลเฉพาะกิจที่คณาจารย์นิเทศพัฒนาขึ้นเฉพาะกิจด้วยวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน เครื่องมือการประเมินผล CWIE ที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด มักจะ ประกอบด้วย • แบบสำรวจผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาภายหลังเสร็จสิ้นการเตรียม ความพร้อม (ก่อน CWIE ) • แบบสำรวจผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาระหว่างปฏิบัติงาน CWIE • แบบสำรวจผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาหลังปฏิบัติงาน CWIE

แบบสำรวจเหล่านี้ สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาขึ้นเพื่อให้เป็นแบบสำรวจ มาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาทุกสาขาวิชา ทุกหลักสูตร แบบสำรวจส่วนใหญ่จะมีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) หรือ Likert Scale เครื่องมือการประเมินผล CWIE สามารถพัฒนาขึ้นเอง ในกรณีที่คณาจารย์ ที่ปรึกษามีความประสงค์ต้องการประเมินคุณลักษณะเฉพาะของนักศึกษา CWIE ที่มีความสนใจ หรือ ต้องการพัฒนาแบบทดสอบเป็นการเฉพาะในสาขาวิชาหลักสูตรหรือคณะของตน ขั้นตอนวิธีการสร้างแบบทดสอบ จะเป็นวิธีการที่สอดคล้องกับการพัฒนา หลักสูตรลักษณะ Backward Design ดังนี้



แผนภาพที่ 5.5 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร Backward Design

จากแผนภาพที่ 5.5 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรแบบ Backward Design จะมีการออกแบบวิธีการวัด ประเมินผล “คุณลักษณะ” ไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งมีการกำหนด “เกณฑ์” การบรรลุวัตถุประสงค์ในระดับต่าง ๆ ดังนั้น การสร้างแบบทดสอบจึงมีใช้สิ่งที่เป็นปัญหาสำหรับ คณาจารย์ในเขต โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

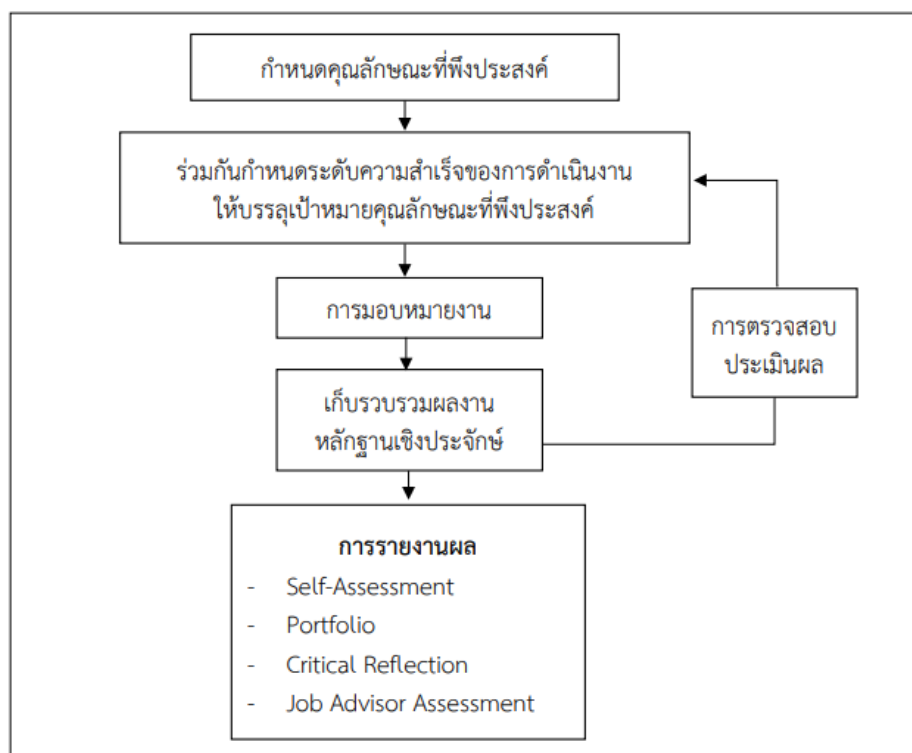


แผนภาพที่ 5.6 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวัด ประเมินผล CWIE

**การทดสอบเครื่องมือวัด-ประเมินผล** เป็นขั้นตอนที่สำคัญซึ่งต้องอาศัยความรู้ ความสามารถของผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกเป็นผู้ตรวจสอบ เสมือนเป็นการตรวจสอบคุณภาพของ เครื่องมือ ซึ่งโดยทั่วไปจะตรวจสอบ ความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) เครื่องมือที่มีความเที่ยงตรง หมายความว่า ผลการวัดหรือคะแนนที่ได้รับมีความถูกต้องสอดคล้องกับ สิ่งที่ต้องการวัดจริง ๆ เช่น อาจารย์ในเขตมีความประสงค์จะสร้างเครื่องมือวัดระดับความคิด สร้างสรรค์ของนักศึกษา เมื่อนำไปวัดหรือทดสอบแล้ว คะแนนที่ได้จะต้องหมายถึง คะแนนความคิด สร้างสรรค์ นั่นก็คือ คะแนนจะสามารถจำแนกได้ว่า นักศึกษาที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง จะต้องได้ คะแนนสูงกว่านักศึกษาที่มีความคิดสร้างสรรค์ต่ำ เครื่องมือที่มีความเชื่อมั่น หมายความว่า คะแนน หรือผลการทดสอบมีความคงเสถียรสม่ำเสมอในการทดสอบแต่ละครั้ง เช่นเดียวกับการวัด ความคิดสร้างสรรค์คะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาจะมีค่าคงที่หรือมีความผันผวนในระดับที่ยอมรับได้ เมื่อมีการทดสอบซ้ำ ความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นจึงเป็นคุณสมบัติของเครื่องมือวัด-ประเมินผลที่สำคัญ

**การประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment)** ปัจจุบัน การประเมินผลตามสภาพจริงได้รับความนิยมมากขึ้นเพราะเป็นการ ประเมินที่ต้องอ้างอิงกับหลักฐานเชิงประจักษ์ การแสดงความสามารถให้เห็นจริง หรือการแสดง ผลงานให้เห็นประจักษ์ การประเมินผล CWIE เป็นการประเมินผลจากการทำงานจริง ในสถานประกอบการ นักศึกษามีเวลาเพียงพอที่จะวางแผน ลงมือปฏิบัติงานจนได้ผลงานเสร็จสมบูรณ์ ดังนั้น

การนำวิธีการประเมินผลตามสภาพจริงมาใช้จึงมีความเหมาะสม การประเมินผล CWIE ตามหลักการของการประเมินผลตามสภาพจริง มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้



แผนภาพที่ 5.7 การประเมินผล CWIE ด้วยหลักการการประเมินผลตามสภาพจริง

การประเมินตนเองของนักศึกษา (Self-Assessment) มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

- อาจารย์นิเทศและนักศึกษาต้องกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับ การประเมินและระดับความสำเร็จร่วมกัน
- แสดงให้เห็นผลสัมฤทธิ์อันเกิดจากการเรียนรู้เชิงวิชาการที่สัมพันธ์กับ การทำงานในสถานประกอบการ
- เน้นการประเมินเชิงคุณภาพ ด้วยการอธิบาย หรืออภิปรายผล การปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับระดับความสำเร็จที่ต้องการ
- กำหนดเกณฑ์ระดับความสำเร็จจากการประเมินในภาพกว้างรองรับ การพัฒนาที่หลากหลาย
- อาจารย์นิเทศจะมีบทบาทในการอำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษาและ เป็นผู้เชื่อมโยงผลการประเมินกับการทำงานในสถานประกอบการ การประเมินด้วยแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) คือ การรวบรวมหลักฐาน ที่ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษร รวมทั้งภาพและเสียงที่เกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานและการเรียนรู้ ในสถานประกอบการของนักศึกษา หลักฐานดังกล่าว จะแสดงความสำเร็จของงาน คุณภาพสวน บุคคล รวมทั้งทักษะทางสังคม (Social Skills) การจัดทำแฟ้มสะสมงานจะช่วยให้ นักศึกษา กระตือรือร้น ในการเรียนรู้ด้วยตนเองตามสภาพความเป็นจริง ยังช่วยให้นักศึกษาพัฒนาศักยภาพ การสะท้อนคิด (Reflection) ได้ดียิ่งขึ้นด้วย องค์ประกอบของแฟ้มสะสมงาน มีดังนี้

- ผลการปฏิบัติงาน • การสื่อสารและความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน
- พัฒนาการและการบรรลุเป้าหมายคุณลักษณะที่พึงประสงค์
- คุณภาพของงานที่เ็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงานและพี่เลี้ยง
- รายงานการประเมินผลของสถานประกอบการ

• การมอบหมายงานและความรับผิดชอบ การประเมินผลด้วยการสะท้อนคิดเชิงวิพากษ(Critical Reflection) คือ การสะท้อนคิดของนักศึกษาที่ถูกกำหนดให้สอดคล้องกับเป้าหมายคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นการ เฉพาะ นักศึกษาจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลและข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์ แล้วอธิบายความเปลี่ยนแปลง และคุณประโยชน์ที่ได้รับอย่างมีตรรกะเชิงวิชาการ การสะท้อนคิดจะอยู่ในรูปของการบรรยาย อภิปราย ประกอบข้อมูลที่ได้จากแฟ้มสะสมงานก็ได้ มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

• นักศึกษามีอิสระในการแสดงออกซึ่งศักยภาพในด้านต่าง ๆ ของตนเอง ด้วยการสะท้อนวิธีการเรียนรู้ในสถานประกอบการที่นำไปสู่พัฒนาการของนักศึกษา

- การสะท้อนคิดเชิงวิพากษ จะนำไปสู่การพัฒนา การคิดเชิงวิพากษ และความคิดสร้างสรรค์

• การสะท้อนคิดเพื่อประเมินกระบวนการ ควรเน้นการสะท้อนคิด กิจกรรมการดำเนินงาน เพื่อประเมินผลต่อการเรียนรู้ต้องเน้นให้นักศึกษาแสดงออกจาก ประสบการณ์การทำงานในภาพรวม การประเมินผลด้วยการประเมินผลงานของผู้นิเทศในสถานประกอบการ (Job Advisor Assessment) คือ การประเมินสมรรถนะของนักศึกษาที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน ในสถานประกอบการเฉพาะด้าน ซึ่งนักศึกษาและผู้นิเทศในสถานประกอบการจะทำการตกลงกันไว้ ล่วงหน้าแล้ว มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

- สมรรถนะที่กำหนดจะต้องสอดคล้องกับคุณลักษณะและวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร

- นักศึกษาสามารถปฏิบัติ พัฒนาผลงาน ความประพฤติที่สอดคล้องกับ สมรรถนะดังกล่าวได้

• นักศึกษาจะได้รับการให้คำแนะนำ ฝึกฝนในระบบการทำงานอย่าง เหมาะสมเพียงพอ การพัฒนาเกณฑ์การตรวจให้คะแนน (Rubric) การประเมินผลตามสภาพจริง เป็นการกระตุ้นการเรียนรู้ของนักศึกษาให้แสดงออกโดยอิสระ แต่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย หรือ วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ดังนั้น การตรวจให้คะแนนจึงไม่มีคำตอบถูกหรือผิดทั้งหมด การตรวจให้ คะแนนจึงหมายถึง การกำหนดแนวทาง หรือเกณฑ์การเรียนรู้ของนักศึกษาที่ควรปฏิบัติเพื่อให้ บังเกิดผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด เกณฑ์การตรวจให้คะแนน (Rubric) อาจกำหนดตาม ผลการปฏิบัติงาน (Result) หรือขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Process) หรือทั้งสองด้านก็ได้ เกณฑ์ การตรวจให้คะแนนนี้ จะช่วยให้นักศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเองได้ ตามศักยภาพ และเรียนรู้วิธีการที่จะพัฒนาความสามารถของตนเองได้ในอนาคต

(3) การนำผลการประเมินใช้ประโยชน์ การประเมินผลต่อการเรียนรู้CWIE คือกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนา (Assessment as Learning) นักศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด ดังนั้น กระบวนการประมวลผลและผลการประเมิน จะต้องกระตุ้นให้นักศึกษา CWIE เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือ สร้างคุณประโยชน์จาก CWIE อย่างต่อเนื่อง จึงเป็นบทบาทและหน้าที่สำคัญของอาจารย์นิเทศ ที่จะต้องนำผลการประเมินไปสู่กระบวนการพัฒนาและปรับปรุงผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ ระดับความสามารถหรือสมรรถนะและการกำหนดตำแหน่งความสำเร็จ ของนักศึกษา ผลการประเมินหรือคะแนนที่ได้จาก

เครื่องมือประเมินผลจะเป็นตัวบ่งชี้ระดับ ความสามารถหรือสมรรถนะของนักศึกษาในดานนั้น ๆ ณ เวลาหนึ่ง เวลาใดที่ทำการประเมินผล ซึ่งทำให้นักศึกษาหรืออาจารย์นิเทศรับรู้สถานภาพของนักศึกษา และเมื่อเปรียบเทียบกับ “เกณฑ์” (Criterion) หรือคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มนักศึกษาด้วยกันจะทำให้เกิดการรับรู้สถานภาพ ของนักศึกษานั้นอยู่ในตำแหน่งใด ในทางปฏิบัติ อาจารย์นิเทศควรรายงานผลการประเมินหรือคะแนน ให้นักศึกษาทราบทันทีที่ปรากฏผลคะแนน รวมทั้งการกำหนดตำแหน่งความสำเร็จของนักศึกษา ทั้งในรูปตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile) หรือกลุ่มระดับคุณภาพ เช่น กลุ่มสูง กลุ่มกลาง หรือ กลุ่มต่ำ การวิเคราะห์ของว่างทางทักษะ (Skill Gap Analysis) ผลการประเมินที่ได้ นอกจากจะแสดงสถานะและตำแหน่งความสำเร็จ เมื่อเทียบกับเกณฑ์หรือกลุ่มของนักศึกษา ด้วยกันแล้ว อาจารย์นิเทศควรทำความเข้าใจกับนักศึกษา เพื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่าง ผลการประเมินที่ได้รับ กับความคาดหวังของตนเอง หรือความต้องการของสถานประกอบการ หรือของว่างทางสมรรถนะ หรือทักษะมีอยู่มากน้อยเพียงใด และโดยศักยภาพของนักศึกษาแล้ว ของว่างเหล่านั้นสามารถเติมเต็มด้วยวิธีการใด การวิเคราะห์ของว่างทางทักษะประกอบด้วย ขั้นตอนดังนี้

- กำหนดระดับความสำคัญของทักษะต่อความสำเร็จของงาน
- เปรียบเทียบผลการประเมินทักษะของนักศึกษา CWIE ปัจจุบันกับ เกณฑ์ หรือ ระดับทักษะที่พึงประสงค์
- ดำเนินการลดช่องว่างทางทักษะ ด้วยการสอนเสริม การแนะนำ การฝึกอบรมเพิ่มเติม การปรับปรุงกระบวนการ CWIE ในกรณีที่พบว่า ผลการประเมินที่ได้รับ มีความผันผวนหรือแตกต่างกันมาก อันเนื่องมาจากปัญหาขั้นตอนการดำเนินงานขั้นตอนใด ขั้นตอนหนึ่ง หรือทุกขั้นตอน จำเป็นจะต้องปรับปรุงกระบวนการ CWIE ให้เหมาะสมและนำไปสู่ผลลัพธ์ที่มีคุณภาพสูงขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังเช่น ปัญหาความร่วมมือกับสถานประกอบการ อาจจะต้องพิจารณากำหนดคุณสมบัติของสถานประกอบการ ลักษณะงาน และการมอบหมายงาน การสอนงานและการประเมินผลงาน ปัญหาการทำหน้าที่ของคณาจารย์นิเทศ อาจจะต้องจัด ฝึกอบรมคณาจารย์นิเทศ การเสริมสร้างประสบการณ์การทำงานกับสถานประกอบการของอาจารย์นิเทศ หรือ ปัญหาความสนใจของนักศึกษา อาจต้องปรับปรุงวิธีการเตรียมความพร้อม การจัด นักศึกษาเข้ากับงาน (Job Placement) หรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการมากขึ้น

**การวิเคราะห์สะท้อนคิดในการพัฒนาวิชาชีพ** ในปัจจุบันได้มีการใช้การวิเคราะห์สะท้อนคิด (Critical Reflection) เป็นเครื่องมือ ในการพัฒนาวิชาชีพต่าง ๆ โดยการประเมินตนเองและนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ประโยชน์ ในการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง วิชาชีพเชิงปฏิบัติ (Practicing Profession) นิยมที่จะจัดให้มี การวิเคราะห์สะท้อนคิดเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ ทักษะ สมรรถนะ และค่านิยมวิชาชีพหรือความเป็นมืออาชีพ การวิเคราะห์สะท้อนคิดจึงเป็นส่วนของ กระบวนการเรียนรู้และเปลี่ยนเครื่องมือในการสนับสนุนการเรียนรู้ในปัจจุบันและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ไม่วาจะเป็นการศึกษาในระบบ นอก ระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย เครื่องมือการประเมินตนเองในรูปแบบการวิเคราะห์สะท้อนคิดของแต่ละวิชาชีพ ประกอบด้วย (1) ประเด็นสาระสำคัญที่กำหนดให้เขียนบทวิเคราะห์สะท้อนคิดจากการทำงาน (2)

การเขียนบทวิเคราะห์สะท้อนคิด (Reflective Account of Practices: RAP) จากประสบการณ์ ตามประเด็น และจำนวนคำที่กำหนด (3) การนำเสนอบทวิเคราะห์สะท้อนคิดอาจดำเนินการ

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์สะท้อนคิดของนักศึกษาในช่วงการปฏิบัติงาน CWIE การวิจัยที่เกิดจากการใช้เครื่องมือ InCoRe กับนักศึกษา CWIE ของสถาบันอุดมศึกษาในช่วงปี พ.ศ.2550-2553 พบว่า (1) การวิเคราะห์สะท้อนคิด (Critical Reflection) เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดประเด็นก่อน ระหว่าง และหลังการปฏิบัติงาน CWIE โดยที่ การวิเคราะห์สะท้อนคิดได้ช่วยให้เกิดกระบวนการเชื่อมโยงประสบการณ์ปัจจุบันกับประสบการณ์ ที่มีมาก่อนในความพยายามที่จะให้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ในสาขาวิชาและประสิทธิภาพการทำงาน ของแต่ละคน และ (2) ผลการสำรวจเรื่อง “Proficiency” ของนักศึกษา CWIE เกี่ยวกับ “Competencies” ที่พึงประสงค์ด้านความรู้และทักษะ (Disciplinary Knowledge and Skill) ความเป็นนักวิชาชีพและจรรยาบรรณการทำงาน (Professionalism and Work Ethic) การแก้ปัญหา (Problem-Solving) การสื่อสาร (Communication) และการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Collaboration) ปรากฏว่านักศึกษา CWIE ส่วนใหญ่ (เกิน 85% ของนักศึกษา CWIE) มี Proficiency ของ Competencies ตามที่ CWIE กำหนด

ผู้วิจัยได้สรุปผลการจัดและดำเนินการ InCoRe Model ของสถาบันอุดมศึกษา แห่งนี้ว่า “เป็นศูนย์กลางของการปฏิรูประบบการจัดการหลักสูตร CWIE ซึ่งรวมถึงการพัฒนาการ วิเคราะห์สะท้อนคิดของนักศึกษาตามสมรรถนะที่กำหนดเป็นส่วนสำคัญของหลักสูตร CWIE ” 3) แพทริเซีย ลูคาส (Lucas, 2017) ได้เสนอให้การวิเคราะห์สะท้อนคิด (Critical Reflection) เป็นส่วนสำคัญของหลักสูตร CWIE ในประเทศนิวซีแลนด์โดยการสร้างแบบวิเคราะห์ สะท้อนคิดชื่อว่า “The Transactional Model of Critical Reflection” เน้นความสัมพันธ์ เกี่ยวเนื่องของ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ “นักศึกษา สถานประกอบการและสถาบันอุดมศึกษา” ซึ่งเป็นส่วนของระบบการจัดการเรียนรู้ CWIE ที่จำเป็นต้องมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน ทุกฝ่าย”

**เทคโนโลยีดิจิทัลที่ใช้ในการจัด CWIE** เทคโนโลยีดิจิทัล สามารถนำมาบูรณาการเข้ากับกระบวนการจัดการ CWIE ทั้งกระบวนการ ตั้งแต่ก่อน ระหว่าง และหลังการปฏิบัติงาน ดังนี้ 1) กระบวนการก่อนการปฏิบัติงาน 1.1) การเตรียมความพร้อมให้นักศึกษา การเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาออกไปปฏิบัติงาน CWIE เกี่ยวข้องกับ การเตรียมความพร้อมทางวิชาการ และความพร้อมทางทักษะอาชีพ ซึ่งการจัด CWIE สามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาบูรณาการในการช่วยวางแผน และจัดการการเตรียมความพร้อมโดยใช้โปรแกรม ประยุกต์ หรือแอปพลิเคชัน (Application) แพลตฟอร์ม (Platform) และการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics) ที่เหมาะสม เช่น ระบบทะเบียนและประเมินผล และระบบบริหารจัดการการอบรมและ สะสมสมรรถนะ ทั้งนี้ระบบทะเบียนและประเมินผลของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา สามารถ รองรับการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการของนักศึกษาได้สมบูรณ์ในระดับหนึ่ง การใช้ระบบบริหารจัดการการอบรมและสะสมสมรรถนะโดยเฉพาะในการเตรียมความพร้อมทางทักษะอาชีพจะทำให้ การจัด CWIE มีประสิทธิภาพและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น สถาบันอุดมศึกษาสามารถกำหนดรายการ ของทักษะที่จำเป็น เช่น ทักษะการเขียนจดหมายสมัครงาน เทคนิคการสัมภาษณ์งานอาชีพ ฯลฯ จัดหาผู้อบรมในเรื่องดังกล่าว และเปิดให้นักศึกษาเข้ารับการอบรมในเรื่องนั้น ๆ



แล้วเก็บสะสมไว้ใน ระบบ ซึ่งระบบบริหารจัดการการอบรมและสะสมสมรรถนะนี้ สถาบันอุดมศึกษาสามารถพิจารณา นำระบบทะเบียนและประเมินผลที่มีอยู่แล้วมาขยายความสามารถ หรือปรับใช้กับกระบวนการ ในการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาออกไปปฏิบัติงาน CWIE ได้ นอกจากนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกต่าง ๆ เช่น การพิจารณาความพร้อมทางทักษะอาชีพ บางทักษะมีความจำเป็นสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาใดมากเป็นพิเศษ หรือทักษะใดของนักศึกษา ที่สถานประกอบการประเมินแล้วได้แตกต่างจากทักษะอื่นอย่างมีนัยสำคัญ เป็นต้น ซึ่งการวิเคราะห์เชิงลึกเหล่านี้แตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งจะสามารถนำมาช่วยวางแผน ในการจัด CWIE ได้เป็นอย่างดี 1.2) การพิจารณาคุณสมบัตินักศึกษา CWIE โดยทั่วไปแล้วสถาบันอุดมศึกษาสามารถพิจารณาคุณสมบัติของนักศึกษา CWIE ได้จากข้อมูลของระบบทะเบียนและประเมินผลของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา เช่น การพิจารณา เกรดเฉลี่ย รายวิชาก่อนออกปฏิบัติงาน CWIE สถานะของนักศึกษา และประวัติการลงโทษทางวินัย เป็นต้น 1.3) การจัดหางานคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาควรมอบให้คณาจารย์หรือบุคลากรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับ CWIE ดำเนินการประชาสัมพันธ์หลักสูตร CWIE กับสถานประกอบการโดยการวางแผน การประชาสัมพันธ์ และดำเนินการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่เหมาะสม ทั้งช่องทางดั้งเดิม เช่น จดหมาย และช่องทางดิจิทัล เช่น e-mail, YouTube หรือ Facebook ซึ่งสถาบันอุดมศึกษา ควรพิจารณาให้มีการโต้ตอบสองทาง กรณีสถานประกอบการมีข้อสงสัยในการร่วมกันจัด CWIE ในกรณีที่ต้องมีการหารือกันในรายละเอียด การใช้เทคโนโลยีในการประชุมทางไกลจะช่วยอำนวยความสะดวกได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถาบันอุดมศึกษาควรเก็บสถิติและข้อมูลของสถานประกอบการ ที่เคยร่วมจัด CWIE กับสถาบันอุดมศึกษา เพื่อใช้ประกอบการคัดเลือกงานที่มีคุณภาพให้กับนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษา ควรพิจารณาให้สถานประกอบการเสนองานผ่านแบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ หรือ ระบบเสนองาน และจับคู่งาน ซึ่งครอบคลุมถึงการพิจารณาคุณภาพของงาน เพื่อประสิทธิภาพ ในการดำเนินการต่อไป

1.4) การประชาสัมพันธ์งานที่ผ่านการรับรองให้นักศึกษาทราบ นอกจากการประกาศงานที่ผ่านการรับรองทางช่องทางต่าง ๆ ให้นักศึกษา ทราบแล้ว สถาบันอุดมศึกษาควรพิจารณาประยุกต์ใช้ระบบเสนองาน และจับคู่งานในการอำนวยความสะดวกให้กับทั้งสถานประกอบการ สถาบันอุดมศึกษา และนักศึกษาในการสมัครงาน CWIE 1.5) การสมัครงาน CWIE สถาบันอุดมศึกษาควรพิจารณาประยุกต์ใช้ระบบเสนองาน และจับคู่งาน ในการอำนวยความสะดวกให้นักศึกษาในการสมัครงานและส่งเอกสารต่าง ๆ ทั้งนี้ ระบบเสนองาน และจับคู่งานควรมีความสามารถเพิ่มเติมในการคัดกรองคุณสมบัติเบื้องต้นของผู้สมัครให้ตรงกับคุณสมบัติ ที่สถานประกอบการต้องการ 1.6) การจับคู่ระหว่างนักศึกษา กับสถานประกอบการ สถาบันอุดมศึกษาควรสนับสนุนให้สถานประกอบการดำเนินการคัดเลือก นักศึกษาอย่างอิสระ และตรงกับความต้องการของสถานประกอบการอย่างแท้จริง และได้ประโยชน์ ร่วมกันทุกฝ่าย ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาสามารถอำนวยความสะดวกในการใช้ระบบสอบออนไลน์ รวมถึง การใช้เทคโนโลยีการประชุมทางไกลเพื่อสัมภาษณ์และคัดเลือกผู้สมัคร นอกจากนี้ สถาบันอุดมศึกษาสามารถพิจารณาใช้การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics) และการเรียนรู้ของเครื่อง (Machine Learning) ในการจับคู่ทักษะที่สัมพันธ์กัน (Skill Matching) ระหว่างงานและนักศึกษา 1.7) การประกาศผลการสมัครงาน CWIE สถาบันอุดมศึกษาสามารถใช้ช่องทางดิจิทัลในการประกาศผลการสมัครงานตลอดจนผ่านทางระบบเสนองาน และจับคู่งาน 1.8) การประชุมร่วมกันระหว่างคณาจารย์นิเทศ วิทยากร

และนักศึกษา ในกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาประสงค์จะประชุมร่วมกันระหว่างคณาจารย์ นิเทศ ฐานิเทศงาน และนักศึกษา ก่อนส่งนักศึกษาไปปฏิบัติงานเพื่อให้นักศึกษาทราบถึงงานที่ตนต้อง ปฏิบัติ และสร้างความคุ้นเคยระหว่างกัน สามารถพิจารณาใช้การประชุมทางไกลเพื่ออำนวยความสะดวก 1.9) การส่งจดหมายส่งตัวนักศึกษา การบริหารจัดการการออกปฏิบัติงาน CWIE นั้น จะมีประสิทธิภาพและ มีความสะดวกเป็นอย่างมาก หากสถาบันอุดมศึกษาใช้โปรแกรมประยุกต์และแพลตฟอร์มในการ จัดการ ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาควรพิจารณาใช้ระบบจัดการการออกปฏิบัติงาน CWIE ที่อำนวยความสะดวก ตั้งแต่การส่งตัวนักศึกษา หรือบูรณาการเข้ากับระบบจัดหา และจับคู่งานในกระบวนการ ก่อนหน้า ซึ่งจดหมายส่งตัวสามารถส่งผ่านทางช่องทางดั้งเดิมที่เป็นเอกสารไปพร้อมกับนักศึกษา ทางอีเมล ตลอดจนผ่านระบบจัดการการออกปฏิบัติงาน CWIE 1.10) การทำประกันสุขภาพและอุบัติเหตุให้นักศึกษา เพื่อคุ้มครองการเจ็บป่วยและอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นทั้งจากการปฏิบัติงาน และจากการเดินทางตลอดระยะเวลาการปฏิบัติงาน 2) กระบวนการระหว่างการปฏิบัติงาน CWIE 2.1) การรายงานตัวปฏิบัติงาน CWIE ของนักศึกษา ณ สถานประกอบการ นักศึกษาต้องเขารายงานตัวกับสถานประกอบการ พร้อมทั้งส่งข้อมูลเกี่ยวกับ ที่พักระหว่างปฏิบัติงาน และบุคคลและที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ในกรณีฉุกเฉิน และข้อมูลรายละเอียดงาน ตำแหน่งงาน ฐานิเทศงาน มายังสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งสามารถส่งได้ทางแบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ หรือระบบจัดการการออกปฏิบัติงาน CWIE 2.2) การส่งแผนการทำงานของนักศึกษา นักศึกษาต้องประชุมร่วมกับฐานิเทศงาน เพื่อกำหนดแนวทางและแผนการทำ โครงการงานเป็นรายสัปดาห์ พร้อมส่งแผนการทำงานนี้ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดทำเป็นเอกสารประกอบ ให้คณาจารย์นิเทศใช้ประโยชน์ในการให้คำปรึกษาและฐานิเทศงาน ซึ่งสามารถส่งได้ทางแบบฟอร์ม อิเล็กทรอนิกส์ หรือระบบจัดการการออกปฏิบัติงาน CWIE 2.3) การนิเทศงาน CWIE การที่คณาจารย์ประจำสาขาวิชาเดินทางไปเยี่ยม ให้คำปรึกษาแนะนำ เกี่ยวกับการทำงานแก่นักศึกษาทั้งทางด้านวิชาการและทักษะการทำงาน ณ สถานประกอบการ รวมทั้งติดตามความก้าวหน้าในการทำงานและการเขียนรายงานวิชาการของนักศึกษานั้น จะประกอบด้วยขั้นตอนทางเอกสาร และระเบียบต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษา โดยสถาบันอุดมศึกษา ควรพิจารณาใช้ระบบจัดการการออกปฏิบัติงานที่มีความสามารถในการอำนวยความสะดวก ในการวางแผนและนัดหมายการนิเทศ การขออนุญาตไปปฏิบัติงานนอกสถานที่ของคณาจารย์นิเทศ การวางแผนและให้ข้อมูลการเดินทาง โดยเฉพาะการระบุตำแหน่งที่แม่นยำและการนำทาง ข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของนักศึกษา ตลอดจนข้อมูลอื่น ๆ อันจะเป็นประโยชน์ในการนิเทศนักศึกษา

**2.4) การให้คำปรึกษาของคณาจารย์นิเทศ** คณาจารย์นิเทศอาจให้คำปรึกษาเพิ่มเติมแก่นักศึกษา นอกเหนือจากการไป นิเทศ ซึ่งอาจทำได้โดยการใช้สื่อต่าง ๆ อาทิ แอปพลิเคชันไลน์เฟซบุ๊ก โทรศัพท์ อีเมล และการ ประชุมทางไกล เป็นต้น

**2.5) การติดตามความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของนักศึกษา** หากสถาบันอุดมศึกษาประสงค์จะให้มีการติดตามความก้าวหน้าในการ ปฏิบัติงานของนักศึกษา เช่น การเขียนรายงานผลการปฏิบัติงานประจำสัปดาห์ หรือทุก 2 สัปดาห์ ผ่านระบบจัดการการออกปฏิบัติงาน หรือจัดประชุมทางไกลเพื่อนำเสนอความก้าวหน้า ในการปฏิบัติงานโดยมีหรือไม่มีอาจารย์ร่วมอยู่ก็ได้

**2.6) การนำเสนอผลการปฏิบัติงาน CWIE ของนักศึกษา** ในกรณีที่สถานประกอบการมีความประสงค์จะให้สถาบันอุดมศึกษารวมใน การนำเสนอผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา อาจพิจารณาใช้การจัดประชุมทางไกลเพื่ออำนวยความสะดวกในการมีส่วนร่วมของคณาจารย์และสถาบันอุดมศึกษา

**2.7) การประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาโดยผู้นิเทศงาน** สถาบันอุดมศึกษาสามารถพิจารณาใช้แบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ หรือระบบ จัดการการออกปฏิบัติงาน CWIE ในการให้คณาจารย์และสถานประกอบการประเมินการปฏิบัติงาน ของนักศึกษา เพื่อความสะดวกของผู้ประเมิน และการเก็บข้อมูลที่สามารถนำไปวิเคราะห์ได้ทันที

### **3) กระบวนการหลังการปฏิบัติงาน CWIE**

3.1) การจัดกิจกรรมสัมมนา สถาบันอุดมศึกษาสามารถอาศัยข้อมูลจากระบบจัดการการออกปฏิบัติงาน CWIE ในการอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมสัมมนาหลังกลับจากสถานประกอบการ ของนักศึกษา นอกจากนี้ยังสามารถพิจารณาจัดเก็บการนำเสนอและรายงานในรูปแบบดิจิทัลเพื่อใช้ ในโอกาสต่อไป

3.2) การแจ้งผลประเมินการปฏิบัติงานโดยผู้นิเทศงานให้นักศึกษาทราบ คณาจารย์นิเทศสามารถแจ้งให้นักศึกษาทราบถึงผลการประเมิน การปฏิบัติงานและรายงานวิชาการใดทางระบบจัดการการออกปฏิบัติงาน CWIE หรือระบบทะเบียน และประเมินผล

3.3) การแจ้งขอมูลย้อนกลับให้สถานประกอบการทราบ สถาบันอุดมศึกษาควรแจ้งขอมูลย้อนกลับให้สถานประกอบการทราบ อาจแจ้งโดยตรง หรือแจ้งเป็นภาพรวมผ่านทางจดหมายข่าว ช่องทางดิจิทัล หรือระบบจัดการ การออกปฏิบัติงาน CWIE ก็ได้

3.4) การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่าง คณาจารย์นิเทศ ผู้นิเทศงาน และนักศึกษา เพื่อระดมความคิดเห็นในการดำเนินงาน CWIE ของสถาบันการศึกษา โดยควรดำเนินการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ซึ่งสามารถใช้เทคโนโลยีการประชุมทางไกลเพื่ออำนวยความสะดวกได้

3.5) การเก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน CWIE ข้อมูลจากการประเมินผลโดยผู้เกี่ยวข้องจะถูกจัดเก็บไว้ในระบบจัดการ การออกปฏิบัติงานโดยอัตโนมัติ สามารถนำมาวิเคราะห์หาค่าข้อมูลต่างๆ ได้ต่อไป

## บทที่ 5

### สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพหลักสูตรสาขาพัฒนาสังคมโดยวิเคราะห์จากตัวแบบสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน ต้องการศึกษปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพหลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคมเพื่อศึกษารูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการทำงานที่สอดคล้องกับหลักสูตรสาขาพัฒนาสังคม เพื่อองค์ความรู้จากการวิจัยทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพหลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคม นำไปสู่แนวทางการปรับปรุงหลักสูตรสาขาพัฒนาสังคม ปี พ.ศ. 2569 และตัวแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการทำงานนำไปสู่แนวปฏิบัติที่ดี

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) ซึ่งในระยะแรกดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีเชิงปริมาณ (Quantitative Approach) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพหลักสูตรสาขาพัฒนาสังคม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์คุณภาพหลักสูตรและสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ Correlation, Multiple regression วิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพหลักสูตรสาขาพัฒนาสังคม

ในระยะที่สองของการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) ศึกษาบริบททางสังคมใน 2 พื้นที่ เพื่อสะท้อนภาพปัญหาความต้องการของชุมชนและนำมาสู่การวิเคราะห์เสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามแนวทางของ CWIE ซึ่งในระยะนี้นักศึกษาจะเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาบริบทชุมชน ร่วมจัดกระบวนการกับชุมชนโดยใช้เครื่องมือและเทคนิคต่างๆ จากรายวิชากระบวนการและเทคนิคการพัฒนาสังคม และในขณะเดียวกันผู้วิจัยก็จะสัมภาษณ์นักศึกษาในฐานะของกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยด้วย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วยนักศึกษา ชั้นปีที่ 1-4 สาขาวิชาพัฒนาสังคม จำนวน 50 คน กลุ่มเป้าหมายการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชากระบวนการและเทคนิคการพัฒนาสังคม จำนวน 15 คน รวมถึงผู้นำชุมชน ผู้รู้ในชุมชน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยจำนวน 10 คน การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคมชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 50 คน พื้นที่คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ การวิจัยเชิงคุณภาพ ลงพื้นที่เก็บข้อมูลในหมู่บ้าน 2 แห่ง เขตพื้นที่เทศบาลตำบลนางั่ว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ การวิจัยครั้งนี้คาดหวังว่าจะทราบปัจจัยที่มีส่งผลต่อคุณภาพหลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคมและมีรูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการทำงานที่สอดคล้องกับหลักสูตรสาขาพัฒนาสังคมได้และผลการวิจัยนำไปสู่การขับเคลื่อนหลักสูตรและการเป็นต้นแบบแนวทางการปฏิบัติที่ดีในเชิงนโยบายระดับคณะหรือระดับองค์กรในท้องถิ่นได้

การวิจัยนี้นำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ศึกษาปัจจัยที่มีส่งผลต่อคุณภาพหลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) วิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพศึกษารูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการทำงานที่สอดคล้องกับหลักสูตรสาขาพัฒนาสังคม และรูปแบบของการจัดหลักสูตร CWIE ตามรายละเอียดต่อไปนี้

### 5.1 สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคมในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 44.4 และเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพหลักสูตร พบว่า มีปัจจัยด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับความพึงพอใจรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยด้านการให้คำปรึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งจากผลการวิเคราะห์นี้ สะท้อนให้เห็นว่า ยังมีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้มากความพึงพอใจและคุณภาพของหลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคมก็จะเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการหาแนวทางจัดการเรียนการสอนที่เพิ่มสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่ไม่ใช่วัสดุอุปกรณ์เท่านั้น แต่หมายถึง แหล่งเรียนรู้ หรือ แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้รับประโยชน์จากการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

และจากการวิเคราะห์พบว่า การนำหลักการของ CWIE มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน โดยจำลองให้นักศึกษาที่เรียนรายวิชากระบวนการและเทคนิคการพัฒนาสังคม ให้ลงพื้นที่โดยอยู่ในชุมชนเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ และให้กระบวนการดังกล่าวได้มาซึ่งนวัตกรรมชุมชน โดยมีการวางแผนทางให้สอดคล้องกับ CWIE

**กระบวนการที่ 1** การศึกษาบริบทชุมชนโดยใช้เครื่องมือด้านการพัฒนาสังคม ออกแบบการเรียนการสอน 1) การวิเคราะห์ SWOT ร่วมกับเทคนิค AIC 2) การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา 3) การวิเคราะห์ต้นไม่ปัญหา 4) การคิดหาทางออกอย่างสร้างสรรค์

#### บริบทชุมชนที่ 1

ตั้งอยู่ห่างจากอำเภอเมืองเพชรบูรณ์ ไปทางทิศเหนือ 12 กิโลเมตร การคมนาคม แต่เดิมถนนจะเป็นรูปแบบลูกรัง ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2530 ได้เริ่มมีการสร้างถนนคอนกรีตเพื่อความสะดวกต่อการคมนาคมมากขึ้น อาชีพของคนในชุมชน ประกอบด้วย 1) เกษตรกรรม ได้แก่ การปลูกข้าว ปลูกข้าวโพด ปลูกถั่วเขียว และพืชเศรษฐกิจอื่นๆ 2) การรับจ้างทั่วไป เป็นการรับจ้างทำงานภายในหมู่บ้าน สถานประกอบการหรือโรงงาน เป็นการรับจ้างในลักษณะการขายแรงงานและได้รับค่าตอบแทน 3) อาชีพอิสระ เช่น ค้าขาย เป็นต้น

การวิเคราะห์ปัญหาด้วยหลักการ Problem tree (ต้นไม้ปัญหา) พบว่า กลุ่มผู้สูงอายุไม่มีกิจกรรมทำ (ว่างงาน) แต่ยังสมารถสร้างกิจกรรมแบบไม่ใช้แรงเพื่อเป็นการสร้างกิจกรรม ให้แก่ผู้สูงอายุได้บริหารร่างกาย และเพื่อให้กลุ่มผู้สูงอายุ รู้สึกว่าตนได้รับ การให้ความสำคัญ นำไปสู่การแก้ไขปัญา โดยการสร้างกิจกรรมหรือโครงการ

## บริบทชุมชนที่ 2

การเกษตร ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ ที่ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม จะมีการปลูกใบยาสูบ ปลูกข้าว ปลูกข้าวโพด ปลูกถั่วเขียวและโกโก้ การประมง ประชาชนบางส่วนจะมีการขุดสระโดยใช้พื้นที่ทางเกษตรส่วนตัว ในการทำประมงน้ำจืด เช่น เลี้ยงปลาตูก ปลานิล ปลาช่อน เลี้ยงกุ้ง เลี้ยงกบ เป็นต้น การปศุสัตว์ ประชาชนบางส่วนมีการเลี้ยงวัวพันธุ์เนื้อ หมู ไก่ เป็ด พันธุ์เนื้อไก่ ไก่พันธุ์ไข่ ในพื้นที่ตำบลนางั่วเป็นอาชีพเสริม

การวิเคราะห์ปัญหาด้วยหลักการ Problem tree (ต้นไม้ปัญหา) เครื่องมือในการวิเคราะห์ปัญหาเจาะไปจนถึงรากเหง้า ก่อนวางแผนงานหรือทำโครงการที่เน้นการมีส่วนร่วม เมื่อมีการวิเคราะห์ SWOT ได้จุดแข็งจุดอ่อนแล้ว จะมีการกำหนดปัญหาภายในชุมชนว่า ปัญหาที่มีผลกระทบต่อชุมชนเป็นส่วนใหญ่คืออะไร แล้วมีสาเหตุมาจากอะไร จึงหาวิธีแก้ไขปัญา โดยจัดองค์ประกอบเหล่านี้ลงไปในต้นไม้ปัญหาซึ่ง ราก นั้น หมายถึง สาเหตุของปัญหา ลำต้น หมายถึง ปัญหา และสุดท้าย ส่วนผลที่อยู่ด้านบน หมายถึง วิธีการที่จะใช้ในการแก้ไขปัญา

หากสามารถลดค่าใช้จ่ายได้ในส่วนใดส่วนหนึ่ง ก็จะสามารถมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ชุมชนบ้านนางั่วเหนือ เหมือนวัฏจักร ดังนั้นรายได้ก็จะไม่เพิ่มขึ้นมากเท่าที่ควร ก็จะเกิดวัฏจักรแบบนี้ขึ้นจนจะไม่มียวันสิ้นสุด จึงมีการจัดตั้งโครงการขึ้น ชื่อว่า โครงการปุ๋ยหมักอินทรีย์อย่างปลอดภัยเพื่อใช้ในชุมชน โครงการนี้เป็นโครงการที่มีการทำปุ๋ยหมักอินทรีย์ ตามแนวคิด การผลิตโบกาฉิ โดยใช้วัตถุดิบที่มีในชุมชนอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็น เปลือกโกโก้ และมูลสัตว์ ไก่ วัว ประโยชน์ของเปลือกโกโก้ สามารถใช้เป็นอาหารสัตว์ ใช้แทนถ่าน หรือนำกลับมาใช้ใหม่ได้เป็นปุ๋ยอินทรีย์ จะมีธาตุอาหาร NPK โครงการปุ๋ยหมักอินทรีย์อย่างปลอดภัยเพื่อใช้ในชุมชน คือ โครงการที่ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เองในชุมชน โดยใช้มูลสัตว์และเปลือกโกโก้ มาใช้ ซึ่งวัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชน ใช้การลดต้นทุนการเกษตรเนื่องจากปัญาคือต้นทุนในการในการทำการเกษตรสูง ตัวอย่างต้นทุน เช่น ค่าปุ๋ย ค่ายา ค่าอุปกรณ์การเกษตร ไม่ว่าจะเป็น สายยางรดน้ำ ท่อ PVC เครื่องสูบน้ำ สปริงเกอร์ ถังฉีดยา และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ค่ารถไถนา ค่าจ้างคนงาน ซึ่งมีสาเหตุ มาจากชุมชนทำการเกษตร ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นส่วนใหญ่ และเป็นการทำการเกษตรแบบเคมี หรือเรียกว่า เกษตรเคมี

## กระบวนการที่ 2 แนวโน้มและแนวทางการทำ CWIE แบบสังคมศาสตร์ (พัฒนาสังคม)

จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและจัดเวทีให้นักศึกษา ผู้นำชุมชน และผู้บริหารได้แสดงความคิดเห็น ในประเด็นดังนี้ พบว่า 1) ความเห็นจากชุมชน : ชุมชนมีความยินดีที่จะให้พื้นที่กับนักศึกษา ให้ชุมชน/หมู่บ้านเป็น พื้นที่แห่งการเรียนรู้ (Social Lab) และหาแนวทางการสร้างนวัตกรรมชุมชนร่วมกัน 2) ความเห็นนักศึกษา : จากการประเมินการเรียนการสอนโดยผู้วิจัยซึ่งเป็นอาจารย์ประจำวิชา พบว่า แนวทางการจำลองการเรียนการสอนให้เป็นแบบ CWIE นั้น นักศึกษามีโอกาสแสดงศักยภาพ ได้นำเครื่องมือจากงานพัฒนามาประยุกต์ใช้และแก้ไขปัญหาาร่วมกันกับชุมชน และเรียนรู้กับชุมชนอย่างแท้จริง และนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นว่า การเรียนการสอนในรูปแบบนี้ เป็นการสร้างความมั่นใจ และเพิ่มประสบการณ์นอกห้องเรียน และหากในอนาคตต้องฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในลักษณะของ CWIE ทั้งนี้ นักศึกษาได้แนะนำว่า ควรเพิ่มระยะเวลาในการลงพื้นที่ให้มากกว่านี้และควรมีงบประมาณสนับสนุนเพื่อรองรับโครงการนวัตกรรมชุมชนที่เกิดขึ้น 3) ความเห็นจากผู้บริหาร : จากการจัดเวทีแสดงความคิดเห็น พบว่า แนวทางที่สาขาวิชาการพัฒนาสังคมจัดการเรียนการสอน ให้ชุมชนเป็นฐาน เป็นห้องเรียนมีชีวิตเพื่อจำลองแนวทางการเรียนรู้แบบ CWIE นั้น เป็นแนวทางที่ดี แต่การสร้างนวัตกรรมชุมชนนั้น สามารถสร้างได้ทั้งผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมทางสังคม

## 5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคมในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 44.4 แต่เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพหลักสูตร พบว่า มีปัจจัยด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับความพึงพอใจรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยด้านการให้คำปรึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อัจฉราพร โชติพฤษ (2555) ที่พบว่า อุปสรรคที่สำคัญคือของการจัดการเรียนการสอน คือ ขาดการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษา ซึ่งความพร้อมอาจหมายถึงสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เป็นวัสดุ อุปกรณ์ สภาพแวดล้อม และการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อให้เกิดความพร้อมต่อนักศึกษา เนื่องจากนักศึกษาที่เรียนด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ยังคงไม่มีประสบการณ์และความเข้าใจเกี่ยวกับ CWIE ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ บุญลดา คุณาเวชกิจ (2557) ที่พบว่า นักศึกษา ร้อยละ 56.6 ไม่รู้จักสหกิจศึกษา และร้อยละ 50.6 ไม่แน่ใจระหว่างสหกิจศึกษากับการฝึกงานแบบปกติ ซึ่งจากผลการวิเคราะห์นี้ สะท้อนให้เห็นว่า

ยังมีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้มาก ความพึงพอใจและคุณภาพของหลักสูตรสาขาวิชา พัฒนาสังคมและศักยภาพของนักศึกษา ก็จะเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

### 5.3 ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า แนวทาง CWIE ยังจำกัดอยู่ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจบริการ หน่วยงานภาครัฐยังคงให้ความสำคัญน้อยกว่าภาคเอกชน ดังนั้น จึงควรมีการนำแนวทางของ CWIE บรรจุในแผนงานของหน่วยงานภาครัฐที่จะรับนักศึกษา ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

### 5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการจำลองการลงพื้นที่เพื่อเรียนรู้แนวทางของ CWIE ซึ่งมีระยะเวลาค่อนข้างจำกัด เนื่องจากเป็นการบูรณาการเรียนการสอน การวิจัยครั้งต่อไปอาจจะเป็นการวิจัยเชิงเปรียบเทียบถึงรูปแบบต่างๆ เพื่อค้นหาวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งนักศึกษาได้แนะนำว่า ควรเพิ่มระยะเวลาในการลงพื้นที่ และควรมีงบประมาณสนับสนุนเพื่อรองรับโครงการนวัตกรรมชุมชนที่เกิดขึ้น



## บรรณานุกรม

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2564). **ระบบฐานข้อมูล CWIE** สืบค้นวันที่ 24 พฤศจิกายน 2564 จาก, <https://www.ops.go.th>
- บุญลดา คุณาเวชกิจ. (2557). **แนวทางการพัฒนารูปแบบสหกิจศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม**. สาขาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- วิจิตร ศรีสอ้าน. (2564). **จากสหกิจศึกษา (Cooperative Education) สู่อสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน** สืบค้นวันที่ 24 พฤศจิกายน 2564 จาก, <http://coop.sut.ac.th/CWIE/CWIE.pdf>
- วิจิตร ศรีสอ้าน และคณะ. (2558). **ประมวลสาระชุดฝึกอบรมสหกิจศึกษาเล่ม 1 และ 2.** (พิมพ์ครั้งที่ 6). นครราชสีมา: สมาคมสหกิจศึกษาไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2556). **แผนการดำเนินการส่งเสริมสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2556-2558**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- อัจฉราพร โชติพิฤกษ์. (2555). **การพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครราชสีมา.
- Reilly, M. B. (2006). **The Ivory Tower and The Smokestack: 100 years of Cooperative Education at the University of Cincinnati**. University of Cincinnati, OH 45206.
- Coll, R. K. & Zegwaard, K.E. (Eds.). (2011). **International Handbook for Cooperative & Work-Integrated Education (2nd ed.)**. Lowell, M. A.: World Association for Cooperative Education.
- Srisa-an, W. & Pramoolsook, I. (2019). **Development of Cooperative and Work-Integrated Education in Thailand**. In Yasushi Tanaka and Karsten E Zegwaard, **Cooperative and Work-Integrated Education in Asia**. (pp.127-105). Routledge Taylor and Francis Group.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.  
แบบสอบถามการวิจัย

## แบบสอบถามการวิจัยเรื่อง “ ความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตรสาขาวิชาพัฒนาสังคม

### คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ”

**คำชี้แจง** โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านพร้อมทั้งเติมข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

#### **ตอนที่ 1** ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ผลการเรียนเฉลี่ยล่าสุด ☐ 1.00 – 2.00 ☐ 2.00 – 3.00 ☐ 3.00 – 4.00
4. รายได้ทั้งหมดของท่านต่อเดือน.....บาท/เดือน
5. ปัจจุบันพักอาศัยอยู่แหล่งใด ☐ บ้านตนเอง ☐ หอพัก  
☐ บ้านญาติ ☐ อื่นๆ.....
6. ผู้ปกครองประกอบอาชีพ ☐ ทำไร่/ทำนา ☐ รับราชการ  
☐ ธุรกิจส่วนตัว ☐ อื่นๆ.....
7. สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง ☐ สมรส ☐ แยกกันอยู่  
☐ หย่าร้าง ☐ หม้าย  
☐ อื่นๆ.....
8. อุปกรณ์สนับสนุนการเรียนออนไลน์ ☐ โทรศัพท์มือถือ ☐ notebook  
☐ iPad ☐ แท็บเล็ต  
☐ คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ ☐ อื่นๆ.....

**ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนักศึกษา ต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านรายวิชาในหลักสูตร ผู้สอน กระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรม การวัดและประเมินผลการเรียน**

ประเด็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจ		ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
<b>1) ด้านรายวิชาในหลักสูตร</b>						
1.1	พึงพอใจต่อเนื้อหาในรายวิชาที่สอดคล้องกับหลักสูตรพัฒนาสังคม					
1.2	พึงพอใจต่อรายวิชาซึ่งมีประโยชน์ต่อการนำไปประกอบอาชีพ					
1.3	พึงพอใจต่อแผนการเรียนมีความเหมาะสมกับหลักสูตรพัฒนาสังคม					
1.4	พึงพอใจต่อจำนวนหน่วยกิตเหมาะสมกับความต้องการเรียน					
<b>2) ด้านผู้สอน</b>						
2.1	พึงพอใจต่ออาจารย์ผู้สอนมีคุณวุฒิที่เหมาะสมกับหลักสูตรพัฒนาสังคม					
2.2	พึงพอใจต่อผู้สอนมีความเป็นกันเอง					
2.3	พึงพอใจต่อผู้สอนมีความรู้ในรายวิชาที่รับผิดชอบสอน					
2.4	พึงพอใจต่อผู้สอนมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชา					
2.5	พึงพอใจต่อผู้สอนมีการจัดการสอนให้เหมาะสมต่อการเรียน					
<b>3) ด้านกระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรม</b>						
3.1	พึงพอใจต่อการเตรียมความพร้อมของหลักสูตรให้แก่นักศึกษา					
	3.3.1 พึงพอใจต่อกิจกรรมรับน้องใหม่					
	3.3.2 พึงพอใจต่อกิจกรรมทำบุญสาขา					
	3.3.3 พึงพอใจต่อกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนาชุมชน					
3.2	พึงพอใจต่อการทบทวนความรู้เดิมที่เรียนมา					
3.3	พึงพอใจต่อวิธีการใช้สื่อและเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ศึกษาอย่างเหมาะสม					
3.4	พึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้คิดวิเคราะห์ปฏิบัติกิจกรรม					
<b>4) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน</b>						
4.1	พึงพอใจต่อการวัดและประเมินผลของการเรียนมีความชัดเจนของยุติธรรม					
4.2	พึงพอใจต่อการวัดผลได้ตรงตามความเป็นจริง					
4.3	พึงพอใจต่อความสามารถตรวจสอบผลการประเมิน					

**ตอนที่ 3** คำถามความพึงพอใจของนักศึกษา ต่อคุณภาพหลักสูตร ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ และด้านทักษะการเคราะห์ เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความพึงพอใจ)

ประเด็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจ		ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
<b>1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม</b>						
1.1	พึงพอใจต่อด้านความซื่อสัตย์ สุจริต					
1.2	พึงพอใจต่อด้านความสามัคคี ช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน					
1.3	พึงพอใจต่อด้านความมีระเบียบวินัย					
1.4	พึงพอใจต่อด้านความรัก ความศรัทธา และมีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ					
1.5	พึงพอใจต่อการเคารพกฎเกณฑ์ของหน่วยงานและสังคม					
<b>2) ด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการ</b>						
2.1	พึงพอใจต่อ ด้านความสามารถในการถ่ายทอด และเผยแพร่ความรู้					
2.2	พึงพอใจต่อ ด้านความเข้าใจขั้นตอน วิธีการปฏิบัติงาน					
2.3	พึงพอใจต่อด้านความสามารถในการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดผลประโยชน์สูงสุด					
2.4	พึงพอใจต่อด้านพัฒนาการไว เรียนรู้งานเร็ว					
2.5	พึงพอใจต่อ ด้านองค์ความรู้ในสาขาที่เรียน					
<b>3) ด้านทักษะทางปัญญา</b>						
3.1	พึงพอใจต่อด้านความสามารถแสวงหาความรู้ใหม่ๆ และพัฒนาตนเองได้					
3.2	พึงพอใจต่อ ด้านการมีความสามารถในการแก้ปัญหา และทำงานท่ามกลางความกดดันได้					
3.3	พึงพอใจต่อด้านความคล่องแคล่วในการคิดเป็นระบบ คิดวิเคราะห์ สามารถเสนอแนะและให้เหตุผลเพื่อการตัดสินใจได้					

ประเด็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจ		ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
3.4	พึงพอใจต่อด้านทักษะความเป็นผู้นำ มีวิสัยทัศน์					
3.5	พึงพอใจต่อด้านความคิดสร้างสรรค์ / กล้าแสดงออกในการทำงาน					
<b>4) ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์</b>						
4.1	พึงพอใจต่อด้านความเชื่อมั่นในตัวเอง กล้าแสดงออก					
4.2	พึงพอใจต่อ ด้านการปฏิบัติตามหน้าที่ โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และ รับผิดชอบผลการปฏิบัติงานของตน					
4.3	พึงพอใจต่อด้านความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนร่วมงาน และผู้อื่น					
4.4	พึงพอใจต่อด้านการแต่งกายสุภาพ สะอาด ถูกกาลเทศะ พุดจาไพเราะ อ่อนหวาน นอบน้อมถ่อมตนใส่ใจคนรอบข้าง					
4.5	พึงพอใจต่อ ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย สัญญาและข้อตกลง					
<b>5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี</b>						
5.1	พึงพอใจต่อ ด้านความคล่องแคล่วในการใช้ตัวเลข การแปลผลและการ วิเคราะห์ผลต่างๆ					
5.2	พึงพอใจต่อด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย					
5.3	พึงพอใจต่อ ด้านความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาต่างประเทศได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม					
5.4	พึงพอใจต่อด้านความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการแสวงหา ข้อมูล การติดต่อสื่อสารและการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม					
5.5	พึงพอใจต่อด้านความสามารถในการรวบรวม วิเคราะห์ ประมวลผล ข้อมูลสารสนเทศ					

ภาคผนวก ข.  
ภาพประกอบการลงพื้นที่วิจัย



### ภาพประกอบการลงพื้นที่วิจัย



20 มกราคม 2566 อ.กิตติยวดี สีดา จัดเวทีประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ณ ตำบลนางั่ว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพหลักสูตรสาขาพัฒนาสังคม โดยวิเคราะห์จากตัวแบบสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (CWIE) ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากคณะกรรมการมนุษยศาสตร์ โดยบูรณาการในรายวิชาการกระบวนการและเทคนิคการพัฒนาสังคม มีผู้เข้าร่วมโครงการดังนี้

1. นางพัชรารรณ รักภู ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 11
2. นางมาลินี ช่วยปุ่น ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 11
3. นางกฤติกา เมืองมี อสม. หมู่ที่ 11
4. นายจำปา บุตรราช ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 7
5. นางมะลิ นิลเหล็กเพชร ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 7

ร่วมด้วยนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่นำเสนอบริบทชุมชน นวัตกรรมชุมชน และตัวแทนจากทุกภาคส่วน แสดงความคิดเห็นถึงแนวโน้มและแนวทางการทำ CWIE ทางสังคมศาสตร์ (พัฒนาสังคม)





15 ก.พ. 2566 อ.กิตติวดี สีดา จัดเวทีประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพหลักสูตรสาขาพัฒนาสังคม โดยวิเคราะห์จากตัวแบบสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (CWIE) ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากคณะมนุษยศาสตร์ โดยบูรณาการในรายวิชาการกระบวนการและเทคนิคการพัฒนาสังคม มีผู้เข้าร่วมโครงการ ดังนี้

1. ผศ.พิสิษฐกุล แก้วงาม รองคณบดีฝ่ายวิจัยฯ
2. ผศ.เครือวัลย์ อินทรสุข รองคณบดีฝ่ายวิชาการฯ
3. นางพัชรารัตน์ รักภู ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 11
4. นางบุญจันทร์ แผนฉลาด ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์นางัว
5. นางวิไลพร เช็งมา เลขาธิการกลุ่มเกษตรอินทรีย์นางัว
6. นางสมจิติน ชื่นสกุลทิพย์ ประธานกลุ่มผู้สูงวัยนางัว
7. นายจำปา บุตรราช ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 7
8. นางมะลิ นิลเหล็กเพชร ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 7
9. ร.ต.อ. ชัยประคอง นิลเหล็กเพชร สท.นางัว
10. อาจารย์ยศวดี นิรารมย์ อาจารย์ประจำสาขาพัฒนาสังคม

ร่วมด้วยนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่นำเสนอบริบทชุมชน นวัตกรรมชุมชน และตัวแทนจากทุกภาคส่วน แสดงความคิดเห็นถึงแนวโน้มและแนวทางการทำ CWIE ทางสังคมศาสตร์ (พัฒนาสังคม)



ภาคผนวก ค.

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์



## แบบฟอร์มรับรองการนำผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ไปใช้ประโยชน์

๑. ชื่อโครงการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพหลักสูตรสาขาพัฒนาสังคมโดยวิเคราะห์จากตัวแบบสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน  
Factors affecting to the quality of social development Program From Cooperative and Work-Integrated Education : CWIE
๒. ชื่อนักวิจัย/นักประดิษฐ์ อาจารย์กิตติยวดี สีดา
๓. คณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
๔. ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภท : ประเภททั่วไป เพื่อพัฒนานวัตกรรมทางสังคม
๕. ปีที่งานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ดำเนินการเสร็จ พ.ศ. ๒๕๖๖
๖. ปีที่นำไปใช้ประโยชน์ พ.ศ. ๒๕๖๖
๗. การนำไปใช้ประโยชน์
  - ๗.๑ ชื่อหน่วยงาน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์นางั่ว
  - ๗.๒ ที่อยู่หน่วยงาน เลขที่ ๕/๔ บ้านนางั่ว หมู่ ๖ ตำบลนางั่ว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

### ขอรับรองว่าได้นำผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

☒ ๑. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์และพัฒนาชุมชนในเชิงสาธารณะ ท่านนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์และพัฒนาอย่างไร (โปรดระบุรายละเอียด)

การวิจัยนี้ นอกจากการศึกษารูปแบบที่เหมาะสมสำหรับหลักสูตรจากการวิเคราะห์ CEIE แล้ว ยังเป็นการบูรณาการงานวิจัยเข้ากับการเรียนการสอนในรายวิชาการกระบวนการและเทคนิคการพัฒนาสังคม ซึ่งเปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาบริบทชุมชน วิเคราะห์ชุมชนด้วยเครื่องมือและเทคนิคต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนาสังคม งานวิจัยนี้ยังได้ศึกษานวัตกรรมสำหรับชุมชนที่วิเคราะห์จากพื้นที่บ้านนาจั่ว ซึ่งได้นำเสนอผลิตภัณฑ์ปุ๋ยโบกาฉิเปลือกโกโก้เป็นทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร ลดความเสี่ยงด้านปัญหาสุขภาพเพราะเป็นปุ๋ยอินทรีย์ที่ปลอดภัย สามารถนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาการเกษตรของชุมชนได้

☒ ๒. การนำไปใช้ประโยชน์และพัฒนาชุมชนในเชิงนโยบาย ท่านนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์และพัฒนาอย่างไร (โปรดระบุรายละเอียด)

นวัตกรรมปุ๋ยโบกาฉิเปลือกโกโก้ สามารถส่งเสริมในเชิงนโยบาย ให้เกิดผลิตภัณฑ์ที่ผลิตเองได้ ภายในชุมชน เพื่อลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร ลดความเสี่ยงด้านปัญหาสุขภาพ

☒ ๓. การนำไปใช้ประโยชน์และพัฒนาชุมชนในเชิงพาณิชย์ ท่านนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์และพัฒนาอย่างไร (โปรดระบุรายละเอียด)

นำไปพิจารณาออกแบบผลิตภัณฑ์ปุ๋ยโบกาฉิเปลือกโกโก้ เพื่อจำหน่ายเข้าสู่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ

มจรินทร์ เกษมธาดา  
(มจรินทร์ เกษมธาดา)

ผู้นำไปใช้ประโยชน์

ตำแหน่ง มจรินทร์ เกษมธาดา  
วันที่ให้ข้อมูล 16 ก.พ. 2566



## แบบฟอร์มรับรองการนำผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ไปใช้ประโยชน์

๑. ชื่อโครงการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพหลักสูตรสาขาพัฒนาสังคมโดยวิเคราะห์จากตัวแบบ  
สหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน  
Factors affecting to the quality of social development Program From  
Cooperative and Work-Integrated Education : CWIE
๒. ชื่อนักวิจัย/นักประดิษฐ์ อาจารย์กิตติยวดี สีดา
๓. คณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
๔. ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภท : ประเภททั่วไป เพื่อพัฒนานวัตกรรมทางสังคม
๕. ปีที่งานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ดำเนินการเสร็จ พ.ศ. ๒๕๖๖
๖. ปีที่นำไปใช้ประโยชน์ พ.ศ. ๒๕๖๖
๗. การนำไปใช้ประโยชน์
  - ๗.๑ ชื่อหน่วยงาน สาขาวิชาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
  - ๗.๒ ที่อยู่หน่วยงาน ๖๔ ถนน ทหาร ตำบลหมากแข้ง เมือง อุดรธานี ๔๑๐๐๐

ขอรับรองว่าได้นำผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

☒ ๑. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์และพัฒนาชุมชนในเชิงสาธารณะ ท่านนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์และพัฒนาอย่างไร (โปรดระบุรายละเอียด)

การวิจัยนี้เป็นการศึกษารูปแบบที่เหมาะสมสำหรับหลักสูตรพัฒนาชุมชนสังคมจากการวิเคราะห์ CWIE แล้ว โดยบูรณาการงานวิจัยเข้ากับการเรียนการสอน ซึ่งเปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาบริบทชุมชน วิเคราะห์ชุมชนด้วยเครื่องมือและเทคนิคต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคมสามารถนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนได้



(เจน.เจน. กบิลสวัสดิ์)

ผู้นำไปใช้ประโยชน์

ตำแหน่ง หัวหน้าสาขาวิชาการพัฒนาสังคม

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

วันที่ให้ข้อมูล ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖